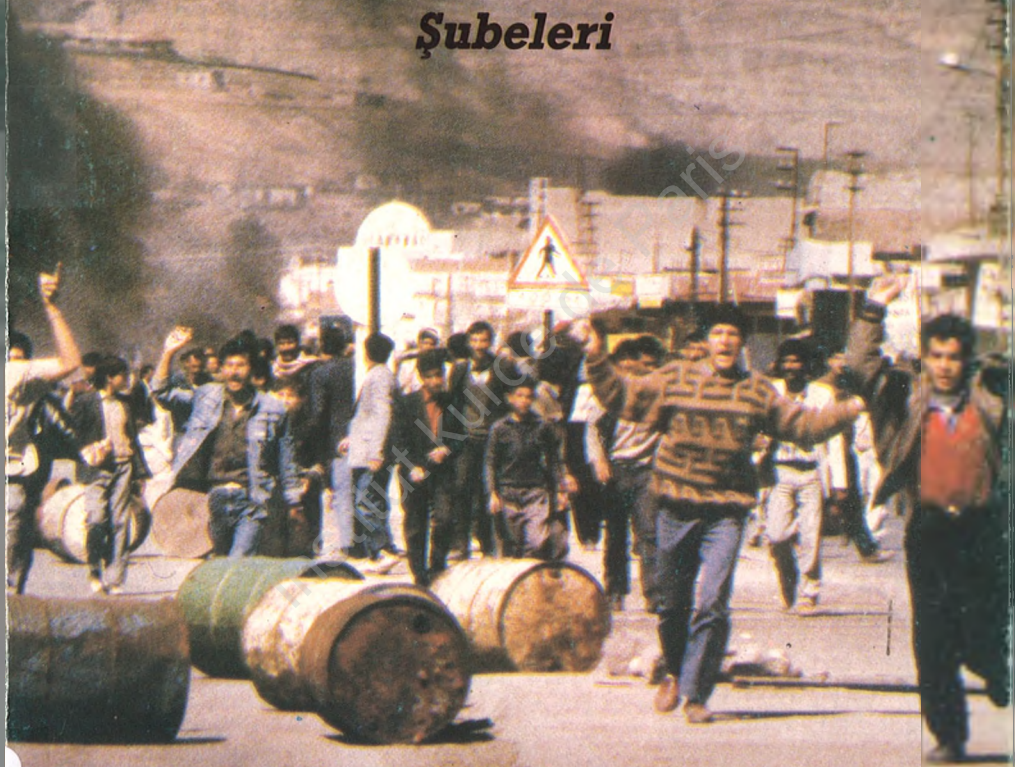

İnsan Hakları Derneği
DIYARBAKIR, SİİRT, VAN,
ŞANLIURFA, TUNCELİ,
GAZİANTEP, MALATYA,
BATMAN ve BİNGÖL
Şubeleri

“OLAĞANÜSTÜ HAL BÖLGE”
RAPORU — 1990

Institut kurde de Paris

İnsan Hakları Derneği
DİYARBAKIR, SİİRT, VAN,
ŞANLIURFA, TUNCELİ,
GAZİANTEP, MALATYA,
BATMAN VE BİNGÖL
Şubeleri

**"OLAĞANÜSTÜ HAL BÖLGE"
RAPORU — 1990**

Institut kurde de Paris

YURT KİTAP-YAYIN: 31
Birinci Baskı: Ocak 1991

KAPAK FOTOĞRAFI: Ali Ekeyılmaz
BASKI: Yön Matbaacılık Tesisleri - İSTANBUL

YURT KİTAP-YAYIN

Necatibey Cad. 25/9 Sıhhiye- ANKARA TEL: 231 40 35

LIV. DUR. 5564
03/03/2017
630 INS OLA

İnsan Hakları Derneği
DİYARBAKIR, SİRT, VAN,
ŞANLIURFA, TUNCELİ,
GAZİANTEP, MALATYA,
BATMAN VE BİNGÖL
Şubeleri

“OLAĞANÜSTÜ HAL BÖLGE”
RAPORU — 1990

YI
YURT
KITAP-YAYIN

Institut kurde de Paris

İçindekiler

Önsöz	7
Giriş	11
"OLAĞANÜSTÜ HAL BÖLGESİ"NDE	
İNSAN HAKLARI VE HUKUK.	15
ULUSAL HAKLAR TEMEL İNSAN HAKLARINDANDIR.	29
CEZAEVLERİNİN DURUMU BİR İNSANLIK DRAMIDIR!...	37
YİNE GÖZALTI KAMPANYALARI YİNE İŞKENCE!..	44
EZİLEN AMA MÜCADELE İÇİNDE	
ÖZGÜRLEŞEN KADINLARIMIZ...	47
YA KORUCU YA APOCU YA YOLCU..	50
KÜRT MÜLTECİLERİN SORUNLARI HÂLÂ ÇÖZÜLMEDİ....	52
KÖRFEZ KRİZİ VE BÖLGEMİZ.	58
BÖLGEMİZ İNSANSIZLAŞTIRILYOR.	61
İŞTE UTANÇ BELGELERİ!...	55
BELGELER	89

Institut kurde de Paris

Önsöz

Bu topraklarda ne zaman insan haklarına uyuldu ki? Tarih boyunca en zalim istila hareketleri buralarda yaşandı. Her istila beraberinde bir çok katliam ve kırm getirdi. Tarihin bilinen en büyük zalimleri ya buraları yakıp yıkarak geçtiler, ya da buralarda karşılaşp hesaplaştılar. Sürekli olarak bu savaşların mağlubu savaşa taraf olmayan bu halk olmuştur. Bu, Roma-İran çekişmelerinde, Arap-İran savaşlarında, Selçuklu-Roma, Selçuklu-Moğol, Osmanlı-Timur, Osmanlı-İran, Osmanlı-İngiliz ve Fransız savaşlarında ve daha bir çoklarında böyleydi. Hatta son İran-İrak savaşında da böyle oldu. Sekiz yıl devam eden savaşı taraflardan hiçbiri kazanmadı fakat halkımız kaybetti.

Şimdi beklenen körfez savaşında da korkarım aynı senaryo yeniden sahnelenecektir. Zira daha savaş çıkmadan yüzlerce köyümüz yıkıldı, yüzbinler yerlerinden yurtlarından edildi, orada burada kurşuna dizilenler hariç.

Neden başka yerlerde değil de hep burada bu haklar ihlal ediliyor, neden hep bu ülkede? Tarih boyunca acaba hep böyle miydi? Hayır hep böyle değildi. Tarihi gelişime bakıldığı zaman bu halkın kendi kendini yönettiği dönemlerde böyle sorunların yok denecek kadar azaldığı ve burada yaşayan herkesin kendisini güven içinde hissettiği görülmektedir. Örneğin 1830'larda Anadolu'nun her tarafında anarşi (Celali İsyanları) hakimken, Diyarbakır'dan Musul'a kadar Bedirxan yönetimindeki bölgede herkesin huzur ve güven içinde olduğunu, herkesin kapısı

açık uyuşabildiğini o dönemde yörede dolaşan batılı misyonerlerin yazdıklarından anlıyoruz.

Görülüyor ki, sorunların ana nedeni yabancı yönetimdir. Her ülkede olduğu gibi yabancı yönetimi bu halk için hep acı, hep zulüm ve soykırım olmuştur. Yabancı yönetimi bugün de işkence, cezaevi, pislik yedirme, birbirine kırdırma, ihanete zorlanma, kişiliksizleştirilme, yakma-yıkma, sürgün, kimyasal silah ve katliam demektir.

Hazırladığımız **rapor** için bir kaç söz söylenmesi gerekiyorsa bu **rapor** olanakları kısıtlı amatör bir grup insan tarafından hazırlandı. **Raporda** yer alan belge ve bilgiler tesbit edebildiğimiz bir kısım insan hakları ihlallerinden yalnızca bir kısmıdır. Her konuda önemli bulduğumuz bir veya birkaç örneği aldık, benzerlerinden hepsi yerine bir kısmını aldık ve tekrarlar yerine sayı vermeye çalıştık.

Meydana gelen olaylar yalnız bunlar mı? Hayır. Yukarıda tesbit edebildiklerimiz sözünü kullandım. Zira tesbit edemediklerimiz veya haber alıp da ilgilenemediklerimiz veya belgeleyemediklerimiz o kadar çok ki. Çünkü bu olanaklarla ve bu sayıdaki insanla her yere ulaşmak ve her olaya müdahale etmek imkânsızdır. Ayrıca devlet yetkililerinin gizleme, engelleme ve tehditleri bir yana. Şunu belirtmekte yarar var, kaba bir rakamla biz ancak olayların %30'una vakıf olup ilgilenabiliyoruz, geri kalana ulaşma, müdahale etme imkânına sahip değiliz.

Rapor eksik-aksak olmasına rağmen bizim açımızdan yazılı bir belge olması ve bu konuda **ilk olması** bakımından önemlidir. İlk defa yaşadığımız bir kısım olumsuzlukları kendimiz bu çapta yazılı bir şekilde sunuyoruz. Bu önemli bir gelişmedir. Zira her nedense Kürtler halk olarak başlarından geçen kötü olayları pek anlatmazlar, hele yazıya dökme alışkanlıkları hemen hemen hiç yok gibidir. Geçmişten bir örnek verirsek, Birinci Dünya Savaşı yıllarında ve sonrasında yaşanan olaylar çerçevesinde yakla-

şık birbuçuk milyon Ermeni'nin katledildiği biliniyor. Bu her fırsatta ve platformda Ermeniler tarafından dile getiriliyor. Aynı tarihlerde yaklaşık olarak bir o kadar da Kürt katledilmiş olmasına rağmen bu olay pek bilinmiyor.

Ayrıca rapor yalnız bir yıl içinde meydana gelen bir kısım olaylarla ilgili de olsa bizlerden birileri tarafından kaleme alınmış olması önemli bir girişimdir. Biz tarihimizi zamanında yazmayız, çok sonraları gidip başkalarının arşivlerindeki belgelere bakarsınız veya karşı tarafın verdiği bilgiyi baz almak zorunda kalırsınız..

Buna göre 1990 yılında yaşanan en önemli olay BOTAN'daki bir çok yerleşim biriminin yakılarak ve yıkılarak boşaltılması, Botan'ın insansızlaştırılması, yüzbinlerce kişinin yerinden yurdundan edilmesi ve kendi ülkesinde mülteci duruma düşmesidir.

BOTAN (BOTHAN) ilk defa yakılmıyor. Tarihteki bir çok istila da benzer saldırılara maruz kaldı. En önemli yakma-yıkma olayı Milattan Sonra 1400 yılında yaşandı. O tarihte bölgeyi işgal eden Timur, Botan'da beklenmedik bir direnişle karşılaşılıyor. Cizre kuşatması sırasında Cizre Kalesi (BIRCA BELEK) uzun süre direniyor. Timur ordusu ağır kayıplarla ancak kaleyi düşürebiliyor ve çok öfkeleniyor. İşgalden sonra Timur, "Botanda hiçbir yerleşim birimi ayakta kalmayacak, her taraf yıkılıp-yakılacak" diye emir veriyor. Bunun üzerine Botan'daki yerleşim birimleri tek tek yakılıp yıkılıyor, bir köy hariç. Bu köy Şirnak'a bağlı Beyşebap ilçesinin MÊHRÊ (Yeni ismiyle Kovankaya) köyüdür. Mêhrê köyünün sakinleri hristiyan ve Asuri'dirler. O tarihte köyün papazı çok yetenekli ve diplomat bir kişiliğe sahiptir, Timur'la görüşüp köyünü yakmaktan kurtarıyor.

O tarihte Mêhrê köyü Botan'ın kaderini paylaşmamıştı, fakat her zaman aynı yetenekte papaz bulmak mümkün değil. Tam 590 yıl sonra Mêhrê köyü de Botan'ın kaderini

paylaşıyordu ve bir sonbahar günü köye gelen askerler tarafından köy evleri içindeki eşyalarla beraber ateşe verildi. Sakinleri mi? Onlar kendi ülkelerinde mülteci, ölmeden bu zor kışı geçirmeye çalışıyorlar.

İşte böyle 1990 yılı biterken halkımızın sorunları ağır-
laşarak 1991'e miras kalıyordu.

SİİRT 31.12.1990
Av. Zübeyir Aydar
İHD Genel Bşk.Yrd.

Giriş

Temel insan hak ve özgürlüklerine, insan kişiliğinin onur ve değerine, dillerin ve ulusların hak eşitliğine, uluslararası hukukun temel ilkelerine, halklar arasında evrensel barış ve güvenliğe yüksek değer biçen ve bu yolda kararlı bir savaşım yürüten **İNSAN HAKLARI DERNEĞİ (İHD)**'nin **DİYARBAKIR, SİİRT, VAN, ŞANLIURFA, TUNCELİ, GAZİANTEP, MALATYA, ADIYAMAN, BATMAN** ve **BİNGÖL Şube Yöneticileri** tarafından; 1990 yılı içerisinde, bölgelerindeki hukuka ve insan haklarına aykırı uygulamalar değerlendirilerek hazırlanmış **bu ortak RAPOR**, ulusal ve uluslararası kamuoyunun, barış, demokrasi ve insan hakları savunucularının dikkatine sunulur...

İnsanın insanlaşması süreci, insanın varoluşundan günümüze kadar devam eden uzun bir süreçtir. Bu süreç, insanın doğaya ve hemcinslerine karşı verdiği mücadeleden de tarihidir. Kölecilere karşı ilk köle ayaklanması örgütleyen Spartaküs'ten bu yana devam eden ulusal, sınıfsal ve her türlü baskıya karşı yönelen mücadeleler, hep bu sürecin, insanın insanlaşması sürecinin önemli dinamikleridir. İnsanlar bugün gezegenimizde, geçmişe göre daha insanca yaşayabiliyorsa, bu, yüzyıllardır süren ve bedeli kan, can ve emekle ödenen uzun ve özverili mücadeleler sonucunda kazanılmıştır. İnsanlığın eşitliğe, özgürlüğe, adalete, barış ve demokrasiye koşan uzun ve yo-

rucu maratonu, günümüzde de toplumsal depremler yaratan ve bu yoldaki engelleri tarihin çöplüğüne atmaya hedefleyen önemli ve devam eden bir süreçtir.

Binlerce yıl baskıcı, hükümdar-tebaa anlayışına dayalı devlet idaresi altında yaşayan insanlara, yönetenin tanıdığı "kolaylıklar" ve "ayrıcalıklar" dışında hiçbir hak tanınmamış, insanın salt insan olmasından doğan hakları dahi kabullenilmemiştir. İnsan hakkı uğruna verilen savaşım "Magna Carta" ile belgeli kazanıma ulaşmış, yönetenin yetkileri bireyler lehine kısmen kısıtlanmıştır. Evrim içinde ve özverili mücadeleler sonucunda, yönetenin yetkileri kısıldıkça, bireylerin hak ve özgürlükleri de genişlemiştir.

Yüzyılımızda, insanlık iki büyük dünya savaşı ile en trajik dönemlerinden birini yaşamıştır. Sömürgeci ve emperyalist devletlerin yayılma ve egemenlik yarışlarının sonucu olan bu savaşlar, insanlar için eşi görülmedik kayımlar ve yıkımlara yol açarken, çarpık ideolojiler uğruna insan onur ve haklarının alabildiğine çiğnenmesine neden olmuştur. Geçirilen bu zorlu dönemler, insanlığı, kendi hakları konusunda kalıcı çalışmalar yapmaya zorlamış, sonuçta konu ile ilgili düzenleyici uluslararası sözleşmeler ve belgeler ile ulusal ve uluslararası denetleyici ve gözetici örgütler edinilmiştir.

Artık, insan hakları ve temel özgürlüklerin tanınıp korunması çağdaş toplumun temel ideal ve ilkelerinden biridir. İnsanın salt bu sıfatla sahip olduğu ve kazandığı hak ve özgürlüklerin, ayırım gözetilmeksizin herkese tanınması ve tam anlamıyla gerçekleştirilmesi, günümüz çağdaş toplumlarının başlıca amaçları arasındadır. Başka bir deyişle, bu hak ve özgürlüklerin herkese sağlanarak güvence altına alınması düzeyi, bir toplumun çağdaş-

lık göstergesidir. Günümüzde insanlığın bu yüce hedeflere ulaşmasında daha birçok engeller vardır. Bu engellerin içinde en belirleyici olanı emperyalizm ve sömürgeciliktir. İnsanlık bu belalardan ve kapitalizmin sömürü mekanizmasından kurtulamadıkça, insanların birey ve toplum olarak özgürleşmesi ve insan haklarının güvence altına alınabilmesi düşünülemez. Çünkü baskı, zorbalık ve sömürünün olduğu yerde, insan hakları olamaz.

Adaletin sağlanması, eşitlik, insan haklarının özü olan özgürlük ve güvenlik insan haklarının önemli düşünsel boyutlarındandır. Bu kavramlar kadar önemli olan bir diğeri de direnme kavramında ortaya çıkmaktadır. Topluma ve devlete kendi kişilik hakları ve diğer insan hakları için boyun eğen insanlar, bunların güvence altında olmadığını gördükleri zaman direnme hakkına da sahiptirler. Baskıya, zorbalığa, adaletsizliğe karşı direnme hakkı, doğal hukuk döneminden bu yana insanı ve toplumu çeşitli açılardan ele alan ve hakları savunan görüşlerce sürekli olarak savunulmuştur. Ezenlerin hukuk düzenleri, kendi varlıklarını koruyabilmek için direnme hakkına karşı çıkarken, düşünce akımları insanları baskıya, zorbalığa, adaletsizliğe ve eşitsizliğe karşı koruyabilmek için direnme hakkını kesin olarak savunmuşlardır. Tarihteki devrimler incelenirse, bunların büyük çoğunluğunun insanların ve toplumların baskı ve zorbalığa karşı direnme hakkının kullanılmasıyla başarıldığı kolayca görülür. Direnme insanın karakterinde olan bir yandır. Devletler, bunun ortaya çıkmasını istemiyorlarsa yeterli dikkati göstermek zorundadırlar.

İnsanlık tarihinin en eski dönemlerinden bu yana demokrasi ve insan hakları için yürütülen savaşım, bu iki kavramı yaklaştırmış ve giderek ayrılmaz ve kopmaz

bağlarla demokrasi ve insan haklarını birleştirmiştir. Gerçek anlamıyla demokratik rejimlerin günümüzde insan hakları düşüncesinden ayrılması olanaksızdır.

Bütün bu düşünceler ışığında, T.C. hukuk ve siyasal sistemi incelendiğinde çağdışı, baskıcı ve zorba bir sistemle karşılaşılır. Bu sistemin uygulamalarının "Olağanüstü Bölge"deki yansımalarını içeren bu **RAPOR** -birçok eksikliğine rağmen- barış, demokrasi ve insan hakları savunucularına gerçekleri ulaştırmayı hedefleyen bir belge ve bir çağrı olmayı ummaktadır.

“OLAĞANÜSTÜ HAL BÖLGESİ”NDE İNSAN HAKLARI VE HUKUK

Hak ve hukuk birbirlerine yapışmış iki kavramdır ve birbirlerinden ayrı düşünülemezler. Hukuk hakların korunması için vardır, hak ise hukuku yaratan temel taşların başlıcasıdır. Bir yerde hak yoksa ve çiğneniyorsa kelimenin gerçek anlamıyla hukuk vardır denilemez. Bölgemizde uygulanan hukuk, uluslararası sözleşmeler hukuku ve T.C. hukuk sistemi dışında, kendine özgü kuralları olan zora ve zulme dayanan bir hukuk sistemidir. Kürt halkının yaşadığı topraklar üzerinde, hukukçular tarafından çokça eleştirilen 1982 Anayasa'sının hükümleri bile uygulanmıyor. 12 Eylül sürecinin pekiştirilmesi amacıyla 25.10.1983 tarihinde bölgemizde yürürlüğe konulan 2935 sayılı Olağanüstü Hal Yasası; 10 Nisan 1990'da çıkarılan 413, bunu izleyen 424-425 sayılı ve son çıkarılan 430 sayılı Kanun Hükmündeki Kararnameler zinciri ile “Özel bir Anayasa” niteliğine bürünmüştür. Esas amacı; bölgedeki devlet otoritesini şiddet yoluyla pekiştirmek, halkımızın yükselen ulusal ve toplumsal muhalefetini sindirmek, haklılık ve meşruluk temelinde yükselen özgürlük mücadelesinin gelişmesini engellemektir. Söz konusu SS kararnameleri; 1925 Taktir-i Sükun yasa-sının, 1927 yılında çıkarılan “Bazı eşhasın Şark muntıkasından Garp vılayetlerine nakline dair Kanun'un”, bugünkü köy koruculuğu sisteminin ilknı oluşturan “İzale-i

Şekavet Kanunu'nun" 1934 yılında yürürlüğe konulan 2510 sayılı "Mecburi İskân Kanunu" ve daha sonra gelen Tunceli Kanunları'nın yeniden hortlatılmasıdır. Her türlü hukuksal denetim dışında tutulan, yasal prosedürlere dahi uyulmayarak çıkarılan Kararnameler, halkımızın siyasa, sosyal, ekonomik ve kültürel yaşamını düzenleyen yönergeler halini almıştır.

"Olağanüstü Hal Yasaları" demokratik hukuk devletlerinde geçici süreler için çıkarılır, oysa bölgemizde artık yaşamın bir parçası olarak sürekli dir. Bu yasa ile anayasada, TCK ve TMK'da yer almayan ek cezalar ve hukuksal düzenlemeler getirilmiştir. TCK 1. maddesi "Kanunun sarıh olarak suç saymadığı bir fiil için kimseye ceza verilemez. Kanunda yazılı cezalardan başka bir ceza ile de kimse cezalandırılmaz" temel ilkesini getirdiği halde 2935 sayılı yasa ile bu ana kuraldan uzaklaşmış, yasanın 25. maddesi ile ek cezalar getirilerek kurallar çiğnenmiştir. Yine ceza muhakemeleri usulü yasa sı 128. maddesinde yer alan gözaltı süresi de, bu yasanın 26. maddesi ile iki katına yani 30 güne çıkarılmıştır.

Yasanın 33. maddesi ile "valilerin bu kanun yetkilerini kullanarak yapacakları idari işlemlere karşı açılacak davalarda yürütmenin durdurulmasına karar verilemez" hükmü getirilmiştir. Böylece idari yargılamada temel yasa olarak işlev gören idari Yargılama Usulü Kanunu dışlanarak, valilerin keyfi tasarrufları sonucu doğacak zararın ölçütü ne olursa olsun, durdurulması yönünde mahkemeye başvurulamaz. Yasada, toplumsal dengenin sağlanması, devlete karşı güçsüz durumda olan bireyi korumak yerine, devletin ahtapotlaşarak bireyin temel haklarını sı nırlandırılması anlayışı egemendir.

Bu yasa da yeterli bulunmamış olacak ki, kararna-

Fotoğraf: Ali Ekeyilmaz

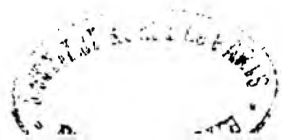
meler zinciri ile çeşitli maddelerine ek'ler yapılmıştır. 413 sayılı K.H.K. 1. maddesi ile 2935 sayılı yasanın (Özel Anayasa) 11. maddesinin (e) bendine ekleme yapılmıştır. Eski bend sakıncalı bulunan basılı eserlerin bölgeye sokulma iznini ve toplatma yetkisini Bölge Valisi'ne vermiştir. Yeni bend'le bölgedeki kamu düzeninin bozulmasını veya bölge halkının heyecanlanmasını, yahut güvenlik kuvvetlerinin görevlerini gereği gibi yerine getirmelerini engelleyecek biçimde yaygınlaşan her türlü basılmış yapıt hakkında, bunların bölge dışında basılmış olup olmadığına bakılmaksızın, Olağanüstü Hal Bölge Valisi'nin teklifi üzerine İçişleri Bakanı'nca tedbirler almak, gerektiğinde bunları basan matbaaları kapatmak hükmü getirilmiştir.

413 sayılı K.H.K. 2. maddesi ile 2935 sayılı yasanın 11. maddesi (k) bendine ekleme yapılarak, Bölge Valisi'ne, Kürt insanını bölge sınırları dışına sürgün edilebilmesi yetkisi verilmiştir.

413 sayılı K.H.K. 4. maddesi ile, 2935 sayılı yasanın 33. maddesi yeniden düzenlenmiştir. Maddenin önceki metni, valilerin tasarruflarına karşı yürütmenin durdurulması kararının verilemeyeceği şeklindeydi. Yeni düzenleme ise, valilerin tasarruflarına karşı yargı mercilerinde dava açılmayacağı hükmünü içermektedir.

Kararnamenin 1. maddesinin (b) bendine göre, Bölge Valisi sakıncalı gördüğü şahsı bölge dışına sürgün etme yetkisine sahiptir. Gerektiğinde, İçişleri Bakanlığı'nca belirlenen esaslara göre, belli bir yerde ikamet etmeleri şartıyla Geliştirme ve Destekleme Fonu'ndan mali destek sağlanacaktır. Yani insanlar, halkından ve topraklarından uzaklaştırılacak, ama kendisine sadaka da verilecektir. Hükmün mantığı budur.

Aynı maddenin (c) bendine göre, insanlar yurtlarını

terketmeye özendirilmektedir. İsterlerse, Bölge Valisi onları hemen bölge içinde başka bir yere veya bölge dışına sürgün edebilecek, üstelik sadakadan da mahrum etmeyecektir. Bu uygulama insanı kişisizleştirme operasyonudur ve insanın özgür iradesine saygısızlıktır.

Kararnamenin 3. maddesi (b) bendi şöyledir;

“Olağanüstü Hal ilanına neden olan olaylara ilişkin suç dosyalarının dava açılmak üzere mahalli Cumhuriyet Başsavcılığı'ndan, Devlet Güvenlik Mahkemesi (DGM)'nin görevine giren suçlarda dava açılmasını da, DGM nezdindeki Cumhuriyet Başsavcısı'ndan isteyebilir ve bu istekler yerine getirilir.” Hükmün sonundaki “yerine getirilir” ifadesi bir emirdir. Savcılar, Bölge Valisi'nin vereceği emirler doğrultusunda görev yapmak zorundadır. Burada da, hukuka bağlılık değil yürütme organına bağlılık esastır. Fransız Devrimi'nden önce, insanlığın uğruna savaşım verdiği “erkler ayrılığı” ilkesi, 21. yüzyıla 10 kala Türkiye'de katledilmektedir. Oysa hukukun üstünlüğü ve yargının bağımsızlığının yürürlükte olduğu ülkelerde savcı, emir verilen bir mercii olmayıp, iddia merciidir. Bu iddiayı savcı başkalarından emir alarak hazırlamaz, hukuka, yasalara dayanarak ileri sürer.

Yine 3. maddenin (c) bendi “Hükümlü veya tutuklulardan olağanüstü hal ilanına neden olan suçların soruşturulmasında ifadelerine başvurulması gerekenler Olağanüstü Hal Bölge Valisi'nin teklifi üzerine yetkili Cumhuriyet Başsavcısı'nun talebi ve hakimın kararıyla her defasında on günü geçmemek üzere ceza infaz kurumu veya tutukeviden alınabilir” hükmünü getirmektedir. Bunda da amaç, işkence ve tehdit yöntemleriyle köle ruhlu, sindirilmiş bir tutsak kitlesini oluşturmaktır. Yine bu hükümle hukukun ana ilkelerinden biri ayaklar altına

alınmıştır. Hakkında kesin hüküm verilmiş bir tutsak, temyiz gücünden yoksundur. Yapacağı her türlü hukuksal işlem sakattır. Temyiz gücünden yoksun bir insan üzerinde devletin tasarrufta bulunması hukuka aykırıdır.

Kararnamenin 3. maddesinin (c) bendi "Gecikmesinde sakınca görülen hallerde zabitanın talebi üzerine veya gerek gördüğünde yollarda, meskun mahallerde genel aramalar, özel ve tüzel kişilere ait ev, işyeri ve eklentileri ile umuma açık olmayan mahallerde aramalar yaptırabilir" hükmünü getirmektedir. Bu hüküm T.C. 1982 Anayasası'nın özel hayatın gizliliği başlığını taşıyan 20. maddesi, konut dokunulmazlığını içeren 21. maddesi ve haberleşme hürriyeti başlığını taşıyan 22. maddesine aykırı olduğu gibi, İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin 12. maddesi ile Avrupa İnsan Haklarını ve Temel Özgürlükleri Koruma Sözleşmesi'nin 8. maddesinin de açıkça ihlâlidir. Bölgemizde izne gerek duyulmadan kişinin evine girilmekte, özel eşyaları yakılıp tahrip edilmekte, evinde günlerce karakol kurulmaktadır. Dinlenen telefonlar mahkemelerde birey aleyhine delil olarak kullanılmaktadır.

Kararnamenin 7. maddesi "TCK'nun 125. maddesindeki suçu işleyenler ile aynı kanunun 169. maddesindeki eylemlerde bulunanlar hakkında verilecek cezalar bir kat artırılarak hükümlenir" demektedir. Görüldüğü gibi T.C.K. madde 169'daki cezanın miktarı yeterli görülmemiş, iki katına çıkarılmıştır. Bu madde örgüte yardım ve yataklık eylemini cezalandırır ve bu madde ile genelde yoksul ve zorba hukukundan en fazla pay alan köylülerimiz yargılanır. Cezanın artırılması, her Kürt insanının potansiyel suçlu olduğu mantığının sergilenmesidir. Bu da halk ve gerillayı birbirinden uzaklaştırmak amacıyla kullanılan tehditlerden biridir.

Kararnamenin 8. maddesi "Bölge Valisi'nin tasarrufları ile ilgili yargı merciine başvurulamayacağını, kişilerin sebepsiz uğradıkları zararlardan dolayı devletten tazminat elde etme hakları" ile ilgilidir. Bu hükümle, Kürt insanının her türlü hukuksal başvuru yolları gaspedilmiştir. Siyasal iktidar, artık ne bağımsız mahkemelere ne de hukukun üstünlüğüne inanmamaktadır. Her uygulamanın hukuk dışı olduğunu çok iyi bildiği için, hukuksal denetimden kaçmaktadır. Açıkçası, devlet güçleri tarafından köyler rahatlıkla boşaltılacak, yakılacak, insanlar katledilecek, hiçbir engelle karşılaşmadan zulüm ve terör estirilebilecektir. Son günlerde devlet güçleri tarafından, yargılanmadan cezası infaz edilerek cesetlerin arazilere atılması uygulaması, güvencesini bu maddeden almaktadır. Son paragrafta "Kişilerin sebepsiz uğradıkları zararlardan dolayı devletten tazminat talep etme hakları saklıdır" hükmü yer almaktadır. Bu cümle ile adeta hukukla alay edilmektedir. Bir taraftan devlet her türlü tasarrufta bulunabiliyor, buna karşı yargıya başvurulamıyor, diğer yandan tazminat veriliyor. Burada, zararın mevcut olup olmadığına, bağımsız mahkemeler değil Bölge Valisi karar veriyor. Açıkçası yapılan zulüm uygulamaları onaylanıyor.

Olağanüstü hallerde dahi hukuk rejimi içinde kalmak ve asgari ölçülere uymak gerekir. Geliştirilen uluslararası düzeydeki ölçütler ise yaşam hakkı gibi vazgeçilmez haklar ile uluslararası sözleşmelere uygulanacağına dair ölçütlerdir. Bölgemizde bu ölçütlerin tümünün çiğnendiği ve bölge halkı için yokedildiği görülmektedir. Beşikçi Hoca'nın deyimi ile sömürgeler kararnamelerle yönetilmektedir. Sömürgelerde hak ve hukuk yoktur.

Kanun hükmündeki kararnameler açıkça hukuka ay-

kırdırlar. Bir ülkenin siyasal iktidarı kendini hukuka bağlı görmüyor, halkı hukuka aykırı kararnamelerle yönetmeye kalkışıyorsa, halkın da haklı olarak hukuka aykırı olan kararnamelere uymak zorunluluğu yoktur. Hukuku ihlal eden mantığın, halkımızdan yapmacık hukuk kurallarına uyulmasını isteme hakkı yoktur.

Bölgemizde hukuk ve insan hakları konusu değerdendirilirken, 2932 sayılı yasaya da dikkat çekmek gerekir. Bu yasa hukuka aykırı olduğu gibi 1982 Anayasası'na da aykırıdır. Doğal hukuk açısından büyük bir ayıp, izleri yıllar boyu silinmeyecek kadar çirkin bir lekedir.

İnsanlığın varoluşundan bu yana ezenler, ezilenlerin yaşam biçimini, yapmış oldukları yasaları ve kendi düzenlerini sürdüreceğ hukuki sistemleri ile yönlendirmişlerdir. Ancak ezen hukukun, hiçbirinde ezilenlerin anadillerini yasaklayan, yadsıyan kuralları olmamıştır. Bu ayıp T.C.'ye aittir. 20. yy'da, dünyada bir ulusun dilini yasaklayan tek ülke Türkiye Cumhuriyeti'dir. "Bu şeref" de 12 Eylül'ün beş generali ve uzantılarına aittir.

Yasanın 1. maddesinin amaç ve kapsam başlığı altında; bu yasanın, devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünün, milli egemenliğin, kamu düzeninin korunması amacıyla düşüncelerin açıklanması ve yayınlanmasında yasaklanan dillere ilişkin esasların düzenlendiği belirtilmektedir. Yasanın 3. maddesinde "Türk vatandaşlarının anadili" başlığı altında "Türk vatandaşlarının anadili Türkçe'dir" düzenlemesine yer vermiş ve ayrıca Türkçe'den başka dillerin anadil olarak kullanılmasına ve yayınlanmasına yönelik her türlü faaliyette bulunulmasını da yasaklamıştır. Yasa bu düzenleme biçimi ile esas olarak Kürt dilini kapsamına almıştır. Bu durum en temel insan hak ve özgürlüklerine aykırıdır.

Öncelikle dil, düşüncelerin sözcük haline getirilmiş sesler aracılığıyla anlatılmasıdır. Toplumsal yaşamın hem ifadesi, hem de varlık koşuludur. Bir toplumun kültürü, ulusal değerleri bireylere dil yoluyla aktarılır. Hiç kimse biyolojik olarak belli bir dili konuşma yeteneğine sahip olarak doğmaz. Ancak her normal çocuk, herhangi bir dili öğrenme yeteneğine sahip olarak doğar. Hangi dili öğreneceği biyolojik ve fiziksel özelliklerine göre değil, içinde yetiştiği aile ya da çevreye bağlıdır. Bu çevre insanın anadili, çocuğun da anadilidir. 2932 sayılı yasa, bu gerçeği ve doğal ilkeyi inkâr ederek hazırlanmış kaba ve etnik amaca yönelik bir asimilasyon politikasının ürünüdür.

Bu hukuksal düzenlemenin ve politikaların yansıması olarak, bölgede kendi anadilini kullanarak Kürtçe savunma yapan, türkü söyleyen, yazı yazan, kaset bulunduran herkes için soruşturma açılmakta ve yıllara varan hapis cezalarına çarptırılmaktadır. Bu yasa ile, insanın doğal yaşamının bir parçası olan anadile yasak getirilerek insanlığa ve Kürt halkına karşı suç işlenmiştir. Bu yasa Türkiye'nin altında imzası bulunduğu İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin 18. ve 19. maddeleri ile Roma Sözleşmesi 10. maddesinin açıkça ihlâlidir. Bir hukuk ayıbıdır. İnsanların anadili yasalarla belirlenemez. Bir ulusun dili yasaklanamaz. Meşru değildir, uyulmaması gerekir...

Böyle bir hukuk sisteminin rehber edildiği DGM'ler, Bölgemizde hukuksal komediler sergiliyorlar. Zorbalık hukuku, en çok bu mahkemelerde işlev kazanıyor ve hiç kimse DGM'lerde adil bir yargılamadan söz edemez. Mahkemede yargılanıp ceza alan sanıklar hakkındaki kararlarda aleyhte gerekçe gösterilen deliller, 20-30 gün türlü insanlık dışı işkencelere uğrayan kişi hakkında hazırla-

nan polis tutanakları ve itirafçı sanık beyanlarıdır. Poli-
zabitlerinde, şahsın, partiyle ilişkili ve adı eylemlere ka-
rışmış olarak geçmesi 125. madde ile yargılanması ve
hakkında idam cezası istenmesi için yeterlidir.

Yargılama, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu'nun
öngördüğü koşullar yerine getirilmeden yapılmaktadır.
Bir sanığın kendi aleyhine olan bütün iddiaları inceleme,
anlama ve buna karşın savunmasını yapma olanağı yok-
tur. Fölgede anadilleri Kürtçe'den başka dil bilmeyen
yüzlerce sanık yargılanmaktadır. İnsan Haklarını ve Temel
Özgürlükleri Koruma Roma Sözleşmesi'nin 6. madde-
si sanığın duruşmada kullanılan dili anlamadığı veya ko-
nuşamadığı takdirde kendisine tercüman tayin edilmesi
gerektiğini güvence altına almıştır. Oysa bölgemizde, bu
hak gereği gibi yerine getirilmemektedir. Ceza Muhake-
meleri Usulü Yasası'na göre yargılama sırasında yapılan
her işlemin, iddianamenin, tanık beyanlarının, bilirkişi
raporlarının, resmi dairelerden gelen belge ve tutanakla-
rın sanığa okunması gerekirken, yargılamada bu zorun-
lulukların yerine getirilmediğini, tercüman vasıtasıyla id-
dianamenin, belge ve tutanakların sanığa okunmadığı
gözlemlenmektedir. Bu nedenle yapılan tüm yargılamalar
eksiktir ve adil değildir. Güvence altına alınan temel hak
ve özgürlüklere aykırıdır. Gözaltında sanık ifadeleri ya iti-
rafçı sanık beyanları doğrultusunda hazırlanmakta veya
işkence sonucu düzenlenmekte, çoğu zaman da polis, sa-
nık iradesini dikkate almadan hazırladığı ifade tutanağını
sanığa işkenceyle imzalatmaktadır. Hatta, polisçe tercü-
man kullanılmadığı halde hiç Türkçe bilmeyen sanıklar
hakkında bile 20-30 sayfayı bulan ifadeler hazırlanıp
mahkemelere gönderilmektedir. Mahkemeler Türkçe bil-
meyen sanıkların ifadeleri nasıl verdiğini dahi sormamak-

ta, mahkemelerde ileri sürülen işkence iddiaları dikkate alınmamaktadır. Sanığın rapor almak için doktora görünmek isteği ya reddedilmekte ya da çoğu zaman polisle ilişkili olan doktorlara götürüldüğünden işkenceyi belgeleyecek raporu alamamaktadır. Sanık, kendisine işkence yapan türlü şantajlarda bulunan polisin tehdidi ile birlikte Cumhuriyet Savcılığı ve sorgu hakimliğine çıkarılmaktadır. Böylesi bir durumda sanık, tekrar işkence yapılan hücrelere alınmaması için, iradesi dışındaki kendisine imzalatılan ifadelerini, yıllarca cezaevinde kalmayı göze alarak kabul etmek zorunda kalmaktadır. Sanıkların ilk duruşması, genellikle tutuklu olduğu 3. veya 4. ayda yapılmakta, çoğu zaman "suçsuz" olup aylarca, hatta bazı örnekleri olduğu gibi yıllarca tutuklu kaldıktan sonra be-
raat edebilmektedir.

Gözaltında, eğer sanığın daha önceden vekalet verdiği bir avukatı varsa, savcının izni üzerine görüşme olanakları vardır. Ancak bu konudaki, 26 Eylül 1989 tarihli genelgenin pratik bir yararı yoktur. Çünkü avukatın, müvekkilinin yüzünü görmekten başka seçeneği bulunmamaktadır. Genellikle sanık görüşme öncesi tehdit edilir, konuşmasına yasak getirilir ve "görüşmede" sanık en az 3-4 polis arasında olduğu halde görüştürülür. Bu uygulama, göstermelik "yeniliklerin" en ilginç olanlarındanıdır.

Bölgemizde, İnsan Hakları'nı çiğneyenleri en fazla rahatsız edenlerin bir kısmı da, yasalara ve uluslararası hukuka uyulmasını isteyen avukatlardır. Genelde DGM'deki siyasi davalarda ve özellikle de PKK davasından yargılanan sanıkların savunmanlığını yapan avukatlar, devlet güçlerinin hedefi durumundadırlar. Rahatsız edilmekte, tehditler yapılmakta, gözaltındaki kimi sanık-

lar, bu avukatlar aleyhine iftiraya zorlanmakta, bu şantajlar avukatlar aleyhine dava açmaya zorlama boyutuna dahi varmaktadır.

Hukukun ana ilkelerinden birini zedeleyen önemli bir uygulama da itirafçılık kurumudur. Çıkarılan 3419 sayılı yasayla (Kamuoyunda Pışmanlık Yasası olarak bilinir) Ceza Yasası'nın ilkeleri çiğnenerek, sanık durumunda olan bireylere çeşitli imtiyazlar tanınmakta, cezasında büyük bir indirim yapılması, cezaevinde siyasi tutsaklardan farklı bir uygulamaya tabi tutulması gibi vaatlerle sanıklar kendi arkadaşları aleyhine kullanılmaktadır. Bu uygulama hukuka aykırı olup bireyi kişiliksizleştirmekte, imtiyazlar karşılığı başkasını cezalandırma yoluna gidilmektedir. Devlet temsilcisi, itirafçı sanıkla karşılıklı pazarlığa girişmekte, yasaya aykırı olarak onu cezai yaptırımdan kurtarmaktadır. Sanıktan beklenen de, sahip olduğu ideolojiyi kötülemesi, gerektiğinde bunu kamuoyu huzurunda yapması ve arkadaşlarını suçlaması, hatta onlara iftira atmasıdır. CMUK dikkate alındığında tanıktan beklenen, hiçbir etki altında kalmadan gördüğünü ve bildiğini doğru söylemesidir. Zaten tanığa yemin ettirilmesinin de mantığı bu değil midir? Oysa bir menfaat karşılığı tanığın beyanda bulunması halinde, beyanın doğruluk payı ne olursa olsun delil olarak kullanılmaması gerekir. 3419 sayılı yasa, bu ilkenin tam aksine, itirafçı tanığa, menfaat sağlamakta, beyanların gerçekte olan ilgisini araştırılmadan delil olarak kabul edilmektedir. Bu hukuk dışı tavırla, derin hukuksal yaralar oluşmakta, birçok suçsuz insan yıllara varan hapis cezalarına çarptırılmaktadır.

Sunmaya çalıştığımız tablo, bölgemizde yürürlükte olan hukukun gerçek tablosudur. Bazı perdeleri komedi,

bazen trajedi olarak sürmekte, gelecekte ülkemizde hukukun tarihini yazacaklara, kitaplar dolusu tartışabilecekleri utanç tabloları sunmaktadır.

Böyle bir hukuk sisteminde insan haklarının adı dahi yoktur. Nitekim Türkiye; daimi temsilciliği aracılığıyla Ağustos ayı içinde Avrupa Konseyi'ne başvurup Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 15. maddesini gerekçe göstererek Elazığ, Bingöl, Tunceli, Van, Diyarbakır, Mardin, Siirt, Hakkari, Batman ve Şırnak illerinde, insan haklarına saygı gösterme prensiplerini askıya aldığı resmen bildirmiştir. Bu baskının, işkencenin ve yoğun insan hakları ihlallerinin kabulünün resmi tescilli ve bir utanç belgesidir. Bu bildirim yürürlükte olduğu müddetçe ne 21 Kasım 1990 AGİK'de imzalanan "PARİS ŞARTI"nın, ne de TBMM'de oluşturulan "İnsan Hakları Komisyonu"nun hiçbir inandırıcılığı ve işlevi olamaz.

Kararnamelerle başlayan süreç, her ne kadar halkımızın özgürlük mücadelesini hedeflemekte ise de, basına getirdiği sansür, bölgede şiddet unsuru kullanılarak, Batı'ya doğru gerçekleştirilen kitlesel sürgün ve aydınlara, yazarlara, sanatçılara, gazetecilere uygulanan baskıyla Türk halkını da kısılcına almıştır. Kararnamelerle getirilen yasaklar, emirler ve sansür uygulamaları asla meşru değildir. Bunlara boyun eğmemek, gerçekleri kamuoyuna ulaştırmak ve kararnamelere karşı kitlesel bir demokratik muhalefeti sürekli canlı tutmak, halklarımız arasında birliği ve dayanışmayı sağlamak insan hakları ve demokrasi yolundaki mücadelenin en yakıcı görevleri arasındadır.

ULUSAL HAKLAR TEMEL İNSAN HAKLARINDANDIR

Ulusal haklar, insan haklarının vazgeçilmez temel bir ögesidir. Uzun yıllardır Kürt halkının ulusal varlığını, dilini, kültürünü ve tarihi değerlerini reddeden inkâr, talan ve asimilasyon politikaları, başta İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi olmak üzere tüm uluslararası sözleşme ve antlaşmaların en kaba bir tarzda ihlâlidir. Birleşmiş Milletler tarafından 1976 yılında yürürlüğe konulan ve 1 Şubat 1987 tarihine kadar, Türkiye hariç 83 devlet tarafından benimsenen **Ekonomik, Toplumsal Ve Kültürel Haklar Uluslararası Sözleşmesi** ve yine 1976 yılında yürürlüğe giren ve aynı tarihe kadar 81 devlet tarafından benimsenen **Kişisel Ve Siyasal Haklar Uluslararası Sözleşmesi**'nin 1. maddesi açıkça şu ilkeyi belirtiyor:

“Tüm halkların, kendi kaderlerini belirleme hakları vardır. Bu haktan ötürü, siyasal statülerini özgürce saptayarak ekonomik, toplumsal ve kültürel gelişmelerini özgürce gözetebilirler. Tüm halklar, karşılıklı yarar ilkesine dayalı, uluslararası ekonomik işbirliği ve uluslararası hukuktan doğan herhangi bir yükümlülüğü zedelemeksizin kendi doğal zenginlik kaynaklarını, kendi amaçları için özgürce kullanabilir. Bir halk, hiçbir koşulda kendi geçim kaynaklarından yoksun bırakılamaz.”

Ekonomik, Toplumsal ve Kültürel Haklar Uluslararası Sözleşmesi madde 15: “Bu sözleşmeye taraf devlet-

ler herkese kültürel yaşama katılma hakkını tanır, kültürlerin korunması ve geliştirilmesi için gerekli olan önlemleri alır. Kültürel özgürlüğe saygı göstermeyi üstlenir.”

Madde 25: “Bu sözleşmenin hiçbir hükmü, tüm halkların doğal zenginlik ve kaynaklarını tam olarak ve özgürce kullanmak ve bunlardan yararlanmak konusundaki kendiliğinden hakkını zedeleyici biçimde yorumlanamaz.”

Kişisel Ve Siyasal Haklar Uluslararası Sözleşmesi

Madde 27: “Etnik ve dinsel azınlıklarla, dil azınlıklarının bulunduğu devletlerde bu azınlıklardan olan kişilerin, guruplarındaki öteki üyelerle birlikte topluluk olarak kendi kültürlerinden yararlanmak, kendi dinlerini açıklamak ve uygulamak ya da kendi dillerini özgürce kullanmak hakları yadsınamaz” der.

Yine 1952'de Birleşmiş Milletler Genel Kurulu, halkların ve ulusların kendi kaderlerini belirleme haklarının her türlü insan haklarından tam yararlanmanın önkoşulu olduğunu ilan etmiş ve Birleşmiş Milletler'in her üyesinin Birleşmiş Milletler Antlaşması uyarınca, kendini yönetmeyen ve vesayet altında bulunan ülkelerin hakları dahil, tüm ulusların kendi kaderlerini belirleme haklarına saygı gösterilmesi gerektiğini vurgulamıştır.

Aynı şekilde B.M. GENEL KURULU'nun 14 Aralık 1962 tarihinde benimsediği “**Doğal Kaynaklar Üzerinde Sürekli Egemenliğe İlişkin Genel Kurul Kararı**” gereği, halkların ve ulusların kendi doğal zenginlik ve kaynaklar üzerindeki egemenliğine titizlikle ve bilinçli olarak saygı gösterilmelidir. Bu hakların çiğnenmesi Birleşmiş Milletler Antlaşması'nın anlayış ve ilkelerine aykırı olup uluslararası işbirliğinin geliştirilmesi ve barışın sürdürülmesi için de engeldir.

Uzun yıllardır halkımızın yeraltı ve yerüstü doğal zen-

ginlik kaynaklarını talan eden sömürgeci zihniyeti ve halkımızı, ekonomik zenginliklerine rağmen sefalet içinde çağdışı bir yaşama düzeyinde tutan sömürgeci politikaları, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun bu kararları ışığında mahkum ediyoruz.

Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü UNESCO Genel Konferansı'nın, 14 Aralık 1960 tarihinde kabul ettiği "Eğitimde Ayrımcılığa Karşı Sözleşme" gereği, Ulusal azınlık üyelerinin, okullarının yönetimi dahil, kendi eğitim etkinliklerini yerine getirme ve her devletin eğitim politikasına göre kendi dillerini kullanmak ya da öğretme haklarını tanımak temel ilkedir. Bu sözleşmeye taraf devletler salt kendi ana ülkelerinde değil, uluslararası ilişkilerinden sorumlu oldukları kendini yönetmeyen, vesayet altında bulunan sömürge ya da başka ülkelerde de uygulanmasını kabul eder.

Yine, 4 Kasım 1966 tarihinde UNESCO Genel Konferansı tarafından "Uluslararası Kültürel İşbirliği İlkeleri Bildirgesi" benimsenmiştir. Bildirge, kültürel etkinliklerden sorumlu olan hükümetlere, resmi makamlara, örgütlere, derneklere ve kurumlara yol gösterici bir dizi ilke öne sürmüştür. Bu ilkelerden başlıcaları şunlardır:

- Her kültürün saygı gösterilmesi ve korunması gereken bir saygınlık ve değeri vardır.

- Kültürünü geliştirme her halkın hakkı ve ödevidir.

- Zengin değişkenliği ve çeşitliliğiyle ve karşılıklı etkileşimleriyle her kültür, tüm insanlığa ait olan ortak mirasın bir parçasını oluşturur.

- Uluslararası işbirliği, yararlı rolüyle tüm kültürlerin zenginleşmesini güdülerken herbirinin ayrıca özelliğine saygı gösterir.

Uluslararası sözleşme ve bildirgelere rağmen, bir devlet politikası olarak Kürt halkının dili, kültürü ve tarihi

değerlerini yok sayan, Arap, Süryani, Kafkas kökenli gibi ulusal azınlıkların kültür değerlerinin yok olmasına çabalayan asimilasyoncu politikaları şiddetle mahkum ediyoruz.

B.M. Genel Kurulu'nun 11 Aralık 1969 tarihinde benimsediği **"Toplumsal Gelişme Ve Kalkınma Bildirgesi"** kalkınma hakkının bir insan hakkı olduğunu, ve kalkınma için fırsat eşitliğinin bireyler kadar uluslar için de gerekli olduğunu vurgulamış, genel ve tam bir silahsızlanmanın başarılması ve giderek özgür kalan kaynakların her yerde halkın refahına ve özellikle gelişmekte olan ülkelerin yararına ekonomik ve toplumsal gelişmeye yöneltilmesi, nükleer silahların denenmesinin tam yasaklanması, kimyasal ve biyolojik silahların geliştirilmesi, üretilmesi ve stoklanmasının yasaklanması ve okyanuslarla iç suların nükleer artıklarla kirlenmesinin önlenmesi dahil, silahsızlanmaya katkıda bulunacak önlemlerin benimsenmesini istemiştir. Bu bildirme ışığında; halkımızın da, ülke zenginliklerinden yararlanma ve, kalkınmak hakkının olduğunu ve zenginliklerimizin talan edilerek başımıza dipçik, süngü, top ve tüfek olarak geri dönme olgusunu kabul etmediğimizi ilan ediyoruz.

Yine B.M. Genel Kurulu'nun 14 Aralık 1960 tarihli **"Sömürge Ükelere ve Halklara Bağımsızlık Tanıma Bildirgesi"**; "halkların yabancı boyunduruğu, egemenliği ve sömürüsü altında bulundurulmasını temel insan haklarının yadsınması" olarak nitelemiş ve ulusal haklara yapılan saldırı uygulamalarının Birleşmiş Milletler Antlaşması'na aykırı düştüğü gibi dünyada barış ve işbirliğinin gelişmesine de engel olduğunu ilan etmiştir. Bildirgenin 4. maddesine göre: "Bağımlı halklara karşı uygulanan tüm silahlı eylemler ve her türlü bastırma önlemleri, ba-

ğimsizliklerini kazanma haklarını barışçı yollarla ve özgürce kullanma olanağı bulabilmeleri için durdurulmalı ve ulusal ülke bütünlüğüne saygı gösterilmelidir.”

Türkiye'nin de altında imzası bulunduğu, Avrupa Konseyi'nin 4 Kasım 1950 tarihli “**İnsan Haklarını ve Temel Özgürlükleri Koruma Sözleşmesi**”, 1 Ağustos 1975'te Helsinki Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı'nın Nihai Senedi'nde son olarak 34 ülke tarafından imzalanan “**Yeni Bir Avrupa İçin Paris Şartı**”nın hükümleri ışığında; halkımızın ulusal haklarına yaklaşımdaki inkârcı politikaları, Birleşmiş Milletler Antlaşması'nın ilkelerini ihlâl olarak değerlendiriyor ve bir insanlık suçu olarak ilan ediyoruz.

Türkiye, imzaladığı Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi'ne de bazı çekinceler koydu. Buna göre Türkiye, “Çocukların ulusal ve uluslararası bilgi kaynaklarına ulaşma”, “İnsan hakları, temel özgürlükler ve kendi ulusal kimlikleri temelinde eğitim görme” ve “Azınlık kültürünü, dilini, dinini kullanarak geliştirme” haklarını belirleyen 17, 29 ve 30. maddelere, yani Kürt çocuklarının yaşama hakkına, kendi ulusal benliğine sahip çıkma ve kendi ana dillerinde eğitim haklarına çekince koymuştur.

Bugün bölgemizde, Kürtlerin kendi çocuklarına özgürce Kürtçe adlar koyma ve diğer azınlıkların özellikle süryanilerin çocuklarına istedikleri adı verme hakları resmi engellerle karşılaşılıyor. Kürt halkının ulusal simgesi olarak bilinen yeşil-kırmızı-sarı renk bütünlüğüne karşı bile tahammülsüzlük örnekleri sergileniyor. Diğer yandan Yunanistan ve Bulgaristan'daki Türk azınlığın ulusal haklarının çiğnenmesinden dolayı uluslararası platformlarda insan hakları şampiyonluğuna soyunuluyor. Çifte standart ve iktidarluların en güzel örneklerinin bu-

gün, Türkiye'de sergilendiğini ve adeta "İnsan hakları ihlalleri işte böyle yapılır!" denilerek utanç tablolarının oluşturulduğunu biliyor ve yaşıyoruz.

Uluslararası Hukuk'un temel ilkeleri ile insanın insanlaşması sürecinde ve insan onurunun yüceltilmesinde önemli adımlar olarak değerlendirilecek insanlık tarihinin adları geçen önemli belgelerinin hükümleri, özellikle son aylarda bölgemizde tümüyle kayboldu. Hukuk ve adalet insanlarımızca her karış toprağımızda aranır oldu. Bölgede insanlarımız, 15 Ekim 1978'de Paris UNESCO Evi'nde ilan edilen "**Hayvan Hakları Evrensel Bildirisi**"nin hükümlerinde yer alan ilkesel anlamdaki temel haklardan dahi oldukça uzaktır.

Halkımız, kendisine insanca davranma, kendi ülkesinde efendi bir ulus sıfatıyla ve dünya uluslar ailesinin eşit haklara sahip bir üyesi olarak insanca yaşamak hakkına her zamankinden daha fazla özlem duyuyor.

Pervasızca yürürlüğe konulan inkârcı, talancı ve asimilasyoncu politikaların temel amacı eşitlik, özgürlük ve adalet temelinde yükselen ulusal ve toplumsal muhalefeti tümüyle ezmektir. Bölgede dozu giderek artan insan hakları ihlalleri işte bu baskı ve yıldırma politikalarının eseri- dir. Tüm demokrasi ve barış güçleri, insan hakları savunucuları, aydınlar, parlamenterler ve basın, halkların kardeşliğine değer veren ve insanım diyen herkes, ulusların hak eşitliğini hiçe sayan, dizginlerinden boşalmış insanlıkdışı politikalara karşı; açık, net ve kesin bir tavır almak zorundadır. Çünkü Kürt Ulusal Sorunu Türkiye'de demokrat olmanın turnusoludur. Çünkü sessiz kalmak saldırganlığı onaylamaktır. Unutulmasın ki, Kürt halkı özgürleşmeden Türk halkı da özgürleşemez, Kürt halkı özgürleşmeden Türk halkı barışa, demokrasiye ve insan haklarına dayalı demokratik bir yapıya kavuşamaz.

CEZAEVLERİNİN DURUMU BİR İNSANLIK DRAMIDIR!..

Tüm ülke genelinde olduğu gibi Bölgemizde de cezaevlerinin durumu ayrı bir insanlık dramıdır. Gerçekte bir ülkenin cezaevleri, o ülkede demokrasinin ve insan haklarına saygının boy aynalarıdır. Ne yazık ki Türkiye, bu alanda da sınıfta kalmış, Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Toplumsal Konseyi tarafından 31 Temmuz 1957 tarihinde onaylanan 95 maddelik **"Tutuklulara Uygulanması Gereken Davranış Standardı Kuralları"**nı ve yine B.M. Genel Kurulu tarafından 17 Aralık 1979 tarihinde benimsenen **"Yasa Uygulayan Görevlilerin Davranış Kuralları"**nı yerine getirmekten oldukça uzaktır ve bu kuralların çoğunu sürekli ihlâl halindedir. Dünya Sağlık Örgütü'nün kararlarını benimseyen B.M. Genel Kurulu 18 Aralık 1982 tarihli "Tutuklu ve gözaltında bulunanların işkence ve zalimce, insanlık dışı ya da onur kırıcı davranış ya da cezaya karşı korunmasında sağlık personelinin, özellikle hekimlerin rolüne ilişkin Tıp Ahlakı İlkeleri"ni benimseyerek bu alandaki standartlarını saptarken Türkiye'de bu ilkelerin çiğnendiğine dair sağlam bulgular mevcuttur.

Normalde "suçlu" olan birinin, cezaevlerinde eğitilip tekrar topluma kazandırılması esas alınması gerekirken, günümüz cezaevleri birer işkence ve cezalandırma yuvalarına dönüştürülmüştür. Kaldı ki bugün cezaevlerinde

bulunan birçok tutuklu ve hükümlüyü, uluslararası düzenlemelerin öngördüğü anlamda suçlu olarak varsaymak da mümkün değildir. Özellikle sıkıyönetim mahkemeleri gibi, mahkeme olma sıfatından yoksun bağımlı kurumlarca yargılanıp hüküm giymiş kişileri, ceza yargılaması açısından suçlu kabul etmek mümkün olabilir mi? Bütün cezaevlerinde uygulanması gereken ama günümüzde tam aksi uygulamaları yürürlükte olan; ırk, renk, cinsiyet, dil, din, siyasi görüş, ulusal ya da toplumsal köken v.b. gerekçelerle tutuklu ve hükümlüler arasında ayırım gözetilemeyeceği ilkesinin pratik bir geçerliliği yoktur. Özellikle Kürt kökenli tutuklu ve hükümlülerin birer düşman gözüyle özel uygulamalara tabi tutulduğu tartışma götürmez bir gerçekliktir.

Tutuklu ve hükümlülerin cezaevlerinde olmaları, onların toplumdan tecritleri anlamına gelmediği gibi, bu insanların halen toplumun bir üyesi oldukları gerçeğini de ortadan kaldırmaz. Oysa günümüzde, cezaevlerinde bulunan insanlar çeşitli yöntemlerle toplumdan tecrit edilmeye çalışılmaktadır. Yakınlarıyla görüşme gibi en doğal hakları bile, uygulamada çıkarılan zorluklarla engellenmekte, hatta görüşe gelen bazı aileler siyasi polisçe takip edilerek bir daha gelmemeleri doğrultusunda tehdit edilmektedir. Piyasada serbestçe satılan ve haklarında yasaklama kararı bulunmayan birçok kitap ve dergi keyfi bir şekilde cezaevlerine sokulmamaktadır. Tecride yönelik uygulamalar, cezaevlerindeki erkek ve kadın tutukluların görüşmelerine engel olma düzeyindeki ilkel çağdışı boyutlara kadar varabilmektedir. Özellikle bölgemiz cezaevleri yatacak yer, sağlık koşulları, giyim, yatak, beslenme, tıbbi hizmetler, disiplin ve cezalandırma, kısıtlama araçları, dış dünyayla ilişki, kitaplık, tutukluların getirilip götürül-

mesi ve kurum personeli gibi konularda belirlenen ve uluslararası kabul görmüş kuralları bütününden oldukça uzaktır. Çıkarılan pişmanlık yasaları çerçevesinde tutukluların itirafçılığa zorlanması, cezaevlerinde ayrı itirafçı koşullarının oluşturulması ve politize olmamış tutukluların bu koşullara konarak sözümona "ıslah" edilmeleri projeleri, bölgemiz cezaevlerinin kanayan yaralarından biridir. İtirafçılar tutukluluk halleri sona erdikten sonra bile, devletin kışkacından kurtulamamakta, deyim yerindeyse "posaları çıkarılana kadar" kullanılmaktadırlar. İtirafçılık uygulaması, devletin bölgemizde yürütmekte olduğu özel savaşın önemli bir kesiti ve insanları kişisizleştirmenin vazgeçilmez bir aracı haline gelmiştir. İtirafçılardan alındığı iddia edilen gerçek dışı beyanlarla, yüzlerce insanın gözaltına alınmalarına gerekçeler hazırlanmaktadır. İtirafçılık politikası, cezaevine giren tüm siyasi tutukluları kışkacına almayı hedeflemekte ve işkence bu amaca ulaşmaktaki temel bir yöntem olarak uygulanmaktadır. "düşürülen" insanlar, sözümona "cangüvenliği" nedeniyle örgüt mensuplarından ayrı koşullara konulmakta, kendilerine ayrıcalıklı konumlar sağlanarak itirafçılık özendirilmekte, suçları ne olursa olsun ceza vermeye doğrultusunda çabalar görülmektedir. Devletin gözdesi durumuna gelmiş bazı itirafçı sanıkların, Diyarbakır sokaklarında serbestçe dolaştıkları, başta gazeteci ve avukat olmak üzere birçok kişinin tanıklık edebileceği düzeydedir. İtirafçılık uygulaması daha çok çocuk yaştaki sanıkları hedeflemektedir. Nitekim Diyarbakır E tipi cezaevinde bulunan 70 civarındaki itirafçı sanığın, yaklaşık 50'si 18 yaşın altındaki çocuklardan oluşmaktadır. Psikolojik baskılar ve komplolar sonucu itirafçılığı kabullenenlerin mahkemelerdeki beyanları onların bu statüyü irade-

leri dışında kabul ettiklerinin belgeleridir. Bu sanıklardan Burhan İlik, Haşım Kepar, Hakim Yavaş ve Bozan Açılan'ın mahkeme huzurunda tutanaklara geçmiş beyanları, bu uygulamanın gerçek yüzünü açığa çıkaran önemli örneklerdir. Siirt'in Erüh ilçesine bağlı Dûdiran köyü nüfusuna kayıtlı 1949 doğumlu Guri Şiray tehditler sonucu konulduğu itirafçı koğuşundan avukatlarının da müdahalesi sonunda alındığında itirafçılar tarafından koğuş içerisinde çok kötü bir şekilde dövülmüştür. Bu örnek bile itirafçılığın baskı sonucu mu, yoksa özgür iradeyle mi olduğunu açıklar niteliktedir. Bu politika tüm yönleriyle insanı kişiliksizleştirmeye zorladığından insan onuruna yapılan ağır bir saldırı ve tutukluları korumaya yönelik olarak düzenlenen uluslararası sözleşmelerin en kaba bir tarzda ihlalidir. Özellikle 1980-1983 yılları arası Diyarbakır E tipi cezaevindeki uygulamalar, Saygon ve Evin zindanlarındaki uygulamaları çoktan aşmıştı. Bugün tutuklu ve hükümlüler cezaevlerinde bazı nisbi haklara sahip iseler, bu 12 Eylül sürecinde cezaevlerindeki açlık grevleri ve direnişlerde can verilerek kazanılmış haklardır. Yürürlükteki bu haklar tutuklu ve hükümlülerin birliği, dayanışması ve insanlık onurunu savunma mücadelesindeki kararlılıkları sayesinde devam etmektedir. Ama siyasi iktidarın da, alınan bu hakları tekrar gasbetme yönündeki niyetleri bitmiş değildir. Nitekim yakın bir örnek olarak, Diyarbakır E tipi cezaevinde 8 Ekim 1990 günü gece yarısından sonra başlayan bir operasyonla 86'sı sol görüşlü olmak üzere 95 tutuklunun sürgün işlemi gerçekleştirilmiştir. Sevk işlemi özel tim mensuplarınca, tutukluların dövülerek araçlara bindirilmesi suretiyle yapılmış ve olay esnasında yaralananlar olmuştur. Bu da yetmemiş, tutukluların o güne kadar can vere-

rek direnişlerde kazandıkları hakları gaspedilmiştir. Tutuklular Amasya, Aydın, Bursa, Bartın, Çanakkale, Ceyhan, Malatya ve Nazilli cezaevlerine sürgün edilmiş ve savcılığın talimatı gereği avukatların müvekkilleriyle görüşmelerine izin verilmemiştir. Sürgünlerin hemen tümünün, koğuş temsilcileri ve önder kadrolardan oluşması, sürgünün siyasal niteliğini açığa çıkarmaktadır. Temel amaç, toplumsal muhalefetin yükseltilmesinde küçümsemeyecek bir payı olan cezaevlerini bu konumlarından uzaklaştırmak, tutuklu önder kadroları diğer tutuklulardan ve toplumdan soyutlamak, siyasal tutukluları kişiliksizleştirmektir. Bu uygulama, milyarlarca lira harcanarak yeniden restore edilen ve bir bilim adamının deyişiyle tutukluları çıldırtmaya yönelik, hücre tipli Eskişehir cezaevine nakil işlemlerinin ilk hazırlıkları niteliğini taşımaktaydı. Belirtilmelidir ki, Eskişehir cezaevi sosyal bir varlık olarak insanın doğasına aykırı olduğu gibi, mahkeme kararı olmadan, bir tutuklu veya hükümlünün hücreye konulamayacağı hükmüyle de mevcut yasalara aykırıdır. Ayrıca devlet güçleri tarafından işlenecek cinayetlere, tek kişilik hücrelerde intihar süsünün verileceği endişesi de giderek yaygınlık kazanmaktadır. Sürgün operasyonu ile sadece insan hakları değil yasalar da ihlâl edilmiştir. Çünkü sürgünler arasında yargılanması devam eden tutuklular mevcuttu. Oysa yasa gereği yargılanması bitmemiş tutukluların başka bir yargı çevresine sevki mümkün değildir. Bu anlamda sürgün olayı tamamen yasadışıdır. Tutuklu ve hükümlüler, Diyarbakır'dan başlayarak ve giderek siyasal tutukluların bulunduğu tüm cezaevlerini saran açlık grevi dalgalarıyla bu uygulamalara ve hak gasbına karşı direnişe geçtiler. Tutuklu yakınları ve özellikle yaşlı analarımızın Cizre ve Nusaybin'de olduğu gibi beş-

yüz kişiye varan kitlesel katılımlarıyla ve demokratik kamuoyunun çeşitli destek ve dayanışma gösterileriyle siyasal iktidar geriledi. Ağustos Genelgesi ile başlayan, kazanılmış hakları tekrar gasbetme operasyonu bu direnişle bir kez daha durduruldu. Tutuklu ve hükümlülerin insanca yaşama haklarını korumak amacıyla canlarını ortaya koymalarından başka etkili silahları yoktu. Nitekim bu silahı sonuna kadar kararlıca kullandılar ve kazanılmış haklarını bir kez daha korudular. Siyasal iktidar bu düşmanca anlayışını sürdürdüğü müddetçe, cezaevlerimizin bu tür insanlık dışı uygulamalarla daha çok karşılaşacağını, tutuklu ve hükümlüleri açlık grevlerine zorunlu olarak sevk ederek onları yavaş yavaş "öldürmeyi" daha birçok sefer deneyeceğini tahmin etmek için kâhin olmak gerekmiyor...

Başta Cumhurbaşkanı olmak üzere siyasal iktidar, son aylarda uygulamaya konulan baskı kararlarının bir parçası olarak, TBMM'de onay bekleyen ölüm cezalarının yerine getirilmesi amacıyla yoğun bir hazırlık içine girdi. Bu hazırlık bile, Menderes, Zorlu, Polatkan'ın idam kararlarını yanlış bulduklarını ilan eden ve onları anıt mezarlara taşıyarak siyasal itibarlarını iade eden iktidarın ikiyüzlü niteliğini açığa çıkarmaktadır. Muammer Aksoy'la başlayan Turan Dursun ve Bahriye Üçok'u da hedef alan cinayetler dalgası gerekçe gösterilerek, idam cezalarının infazının gerektiğini açıklayanlar, kamuoyunu aldatma ve kendi karanlık senaryolarına gerekçeler hazırlama peşindedirler. Çok iyi bilinmektedir ki, idam cezası zayıf bir devletin kuvvet gösteresidir. "Asmayalım da besleyelim mi?" mantığıyla, özellikle "Siyasal suçlarda" kanı kanla yıkamaya çalışan bir devlet, demokratik niteliğini tamamen kaybetmiştir. Yaşam hakkı insanın en temel

hakkıdır ve bekleyen idam cezalarının infazı değil, caydırıcılıktan uzak bu insanlık dışı ve utanç verici cezanın gecikmeksizin kaldırılması gerekmektedir.

Bu tür hukuk dışı ve keyfi uygulamalar karşısında aktif bir tavır almak, hakları en kaba bir tarzda çiğnenen tutuklularla dayanışma içine girmek, idam cezalarının infazı ve Eskişehir Cezaevi konusunda duyarlılık göstermek, tüm demokratik kuruluşların ve her demokrat insanın ertelenemez görevidir.

YİNE GÖZALTI KAMPANYALARI YİNE İŞKENCE!..

Körfez kriziyle birlikte, bölge halkı, yoğun bir gözaltı kampanyasıyla karşı karşıya kalmıştır. Gözaltılar kitlesel boyutlara ulaşmış, ihtiyar, kadın ve çocuk ayrımı güdülmeden yaygınlaştırılmış ve gözaltına alınan herkes, İHD Şube Yönetim Kurulu ve üyeleri dahil "İllegal faaliyet göstermek, bölücülük ve yataklık yapmakla" itham edilmiştir. Gözaltılar 30 güne kadar uzayabilmekte ve bu süre içinde insanların yakınları ve avukatlarıyla başbaşa görüşmesine izin verilmemektedir. Çünkü işkence, bir sorgulama yöntemi olarak sistemli bir şekilde devam etmektedir. Türkiye'nin de altında imzası bulunduğu "**İşkenceye ve İnsanlık Dışı Ya Da Onur Kırıcı Davranış Ya Da Cezanın Önlenmesi İçin Avrupa Sözleşmesi**" 1 Şubat 1989 tarihinden itibaren yürürlükte olmasına rağmen, bu sözleşme hükümleri bütün Bölgede, en kaba bir tarzda çiğnenmektedir. Daha geçenlerde, **AGİK** Konferansı'nda Türkiye'yi temsilen **PARİS ŞARTI**'nı onaylayan Cumhurbaşkanı Turgut **ÖZAL**'ın imzasının mürekebi kurumadan ve Türkiye'nin de altında imzası bulunduğu **İşkenceye Karşı Avrupa Sözleşmesi**'nin onaya açılışının üçüncü yıldönümü gününde, Derikli esnaf 24 yaşındaki **YAKUP AKTAŞ**'ın Mardin Alay Komutanlığı sorgulama merkezindeki işkence tezgahlarında can verışı ne kadar ibret verici ve acıdır. İşkenceciler, işkencecileri koruyan-

lar, işkenceyi sistemli bir şekilde sorgulama yöntemi olarak kullananlar döktükleri kanlarda boğulacaklarını ve birgün mutlaka tüm insanlığa ve tarihe karşı hesap vereceklerini kesinlikle bilmelidirler. Yakup, artık hayata döndürülemez, ama yeni Yakup'ların işkence tezgahlarında can vermemesi için herkese sorumluluklar düşüyor... Mezar açılıp yeniden otopsi yapılmalı, Yakup AKTAŞ'ı katledenler ortaya çıkarılmalı ve hesap sorulup, insanlık adına cezalandırılmalıdır.

Çok ilginçtir ki, yargı organları işkence iddialarını dikkate almamakta, işkencecilerin üzerine gitmemektedirler. Çünkü yargının bağımsızlığı ilkesi bölgemizde sadece kağıt üzerinde kalmıştır. Son zamanlarda özellikle Diyarbakır'da gözaltına alınan bazı insanların evlerinde günlerce karakol kurma uygulamaları da yaygınlık kazanmış, devlet terörü kasaba ve şehirlerimizi de kısılcasına almıştır. Gözaltına alındıktan sonra savcılıkça serbest bırakılan bir çok insan, Dernek Şubelerimize başvurarak jandarma ve polis sorgulama merkezlerinde gözleri bağlı ve tamamen çıplak olarak; askıya alma, elektrik verme, kum torbalarıyla dövme, soğuk su sıkma, tuzlu su içirme, darp ve aç-susuz bırakma gibi işkencelerden geçtiklerini beyan etmişlerdir. Yüzlerce insan, İHD Dernek Şubelerimize başvurarak işkence gördüklerine dair belgeler imzalamışlardır. Gözaltına alınan her cinsiyetten her yaşta ve her meslekten insanın benzer beyanlarda bulunması, işkencenin yaygın ve sistemli bir sorgulama yöntemi olarak sürdürüğünün canlı belgeleridir.

İşkence sadece sorgulama merkezlerinde değildir. Bölgemiz kırsal kesimlerinde de köy meydanlarında kadın, erkek ve çocuk ayırımı yapılmadan insanlık onurunu ayaklar altına alan işkence yöntemleri uygulanmaktadır.

Yurtsever köy imamlarına, dini inançlarına rağmen zorla ağzlarına rakı boşaltma gibi ilginç işkence yöntemleri de bulunmuştur. Doğrusu, zalimlerin bu konudaki yepyeni buluşları utanç sayfalarını gün geçtikçe çoğaltmaktadır. Son günlerde arazilerde bulunan yüzleri parçalanmış onlarca kimliği saptanamayan cesetlerin, kontrgerillanın işkence tezgahlarında öldürüldüğüne dair kuşkular giderek büyümektedir.

İnsanın diyen herkes, insanlık onurunun ayaklar altına alınmasına artık seyirci kalmamalıdır. İşkencenin önlenmesi için herkes ve her kurum üzerine düşen sorumluluk ve görevleri yerine getirmeli ve bir insanlık suçu olan işkence mutlaka önlenmelidir.

EZİLEN AMA MÜCADELE İÇİNDE ÖZGÜRLEŞEN KADINLARIMIZ...

Bölgemizdeki yoğun insan hakları ihlallerinden payını alan önemli bir kesim de kadınlarımızdır. Kürt kadını üretimde ve toplumsal yaşamda sınıfsal, ulusal ve cinsel sömürü altında, gerikalmışlık ve ezilmişlik kısıncındadır. Sorunları genel kadın sorunları boyutunu çoktan aşmış, militarist güçlerin hedefi durumuna gelmişlerdir. İşkencehanelerde, cezaevlerinde ve köylerde özel işkence yöntemlerine tabidirler. Son zamanlarda yoğunlaşan zorla köy boşaltma uygulamalarından dolayı Adana, Mersin, İzmir gibi kentlere göçeden insanlarımız arasında, özellikle kadınlarımız ucuz bir işgücü teşkil etmekte, sosyal güvence ve sendikal haklardan tamamen yoksun olarak "Kuyruklu Kürt" imajıyla aşağılanmaktadır. Özellikle Botan Bölgesinde gerilla eşleri sık sık sperm kontrolüne tabi tutularak, halkın namus değerleriyle alay edilmektedir. Nusaybin ilçesi Kuruköy operasyonu sırasında, doğum sancuları içinde olan Zübeyde BAL yatağından yarıçıplak çıkarılarak odada "PKK militanları" aranmıştır. Şırnak-Uludere karayolu üzerindeki Balveren köyünde kıl çadırlarda barınan köylü kadınlardan 30 yaşındaki Fatma KARTAL'ın kucağındaki emzikli bebeğiyle anlattığı gerçekler, köylü Kürt kadının bugün yaşadığı trajik duruma iyi bir örnektir:

"Hamile kadınlara zorla halay çektiriyorlar ve zıplatarak çocuklarını düşürmeye çalışıyorlardı. Bizleri sık sık rahatsız edip köyümüze 'teröristlerin' gelip gelmediğini

soruyorlardı. Evlerimize geceleri ateş ediyorlar, sabahleyin "Bakınız gece köye teröristler gelmiş, bize haber vermiyorsunuz" diyorlardı. Askerler topladığımız odunları alıyor, kendileri kullanıyor, bizden yumurta, ekmek, tavuk vs. birçok şey istiyorlar, bizler de "yok" deyince "Siz teröristlere veriyorsunuz da bize niye vermiyorsunuz?" diyerek ağır hakaretler ediyorlardı." Lice ilçesi Derxust (Dibek) köyünden 30 yaşındaki Sedirye BARAN'a yapılan işkenceler, işkencede yaratıcılığın yeni bir örneğini sergiliyordu:

"Bir yaşındaki bebeklerimize de artık zulüm yapıyorlar. Askerler köye geldiklerinde bizi evden çıkardılar. Gün boyunca bir yaşındaki bebeğimi dahi emzirmeme izin vermediler" diyordu.

Baskı ve zorbalık Kürt kadınına harekete geçirmiştir. Artık kadınlarımız kendi canını ortaya koyarak baskıları protesto etme aşamasına gelmiştir. Dargeçit kadınlarının şanlı direnişi, Cizre İntifadasında kadınların rolü ve açlık grevlerinde giderek artan ana sayısı, bu tesbitimizi doğrulayan güzel örneklerdir. Lice yöresindeki zorunlu göç ve baskıları protesto etmek amacı ile kaymakamlığa yürüyen Arıklı ve Dahbilo köylüleri 12 Aralık 1990 günü askerlerce taranmış ve Kudret FİLİZ adındaki kadın, şehit Kürt kadınları kervanına katılmıştır. Barışçıl gösterileri dahi kana boğan militarist zorbalık kadın ve çocuk ayrımı yapmayacak kadar alçalmıştır. Ama bu zulüm örnekleri bile, kadınlarımızı geriletememiştir. Benzin bidonlarını ellerinde tutarak "Tutuklu çocuklarımıza insanca yaşama hakkı tanımazsanız, kendimizi yakarız" diyen analarımız vardır. Mart ayında, Diyarbakır'da gelişen eylemler zincirinde "Nevroz Ateşini" yükseltmek ve son baskıları protesto etmek amacıyla kendini yakan Zekiye ALKAN, halkımızın mücadelesinde sembolleşmiştir. Zindanlarda, işkence tezgahlarında ve dağlarda direnen kadınlarımız halkımı-

zın övünç kaynaklarıdır. Kadınlarımız özverili mücadeleleriyle, hem ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesine katkı yapıyorlar, hem de mücadele içinde özgürleşiyorlar. Çilekeş kadınlarımız, her türlü sömürüden uzak tam bir eşitliğe ve direngenliğiyle her türlü övgüye layıktır.

YA KORUCU YA APOCU YA YOLCU

Köy koruculuğu sistemi 1990 yılı boyunca devam etti ve geliştirilmeye çalışıldı. Resmi ağızlar bu sene içinde korucu sayısının arttığını belirtmektedirler. Önümüzdeki dönemde daha da artırılması düşünülüyor. Köy korucusu sayısının artmasının nedeni bu sistemin uygulandığı il sayısının artırılmasıdır. Koruculuk, yalnızca "Olağanüstü Hal Bölgesi"nde değil tüm doğu ve güneydoğuda işletilen bir sistem halini aldı. Kısacası köy koruculuğu Kürtlerin yaşadıkları tüm illerde uygulanıyor.

Köy koruculuğu yalnız Kürtlere mahsus olarak uygulanıyor. Devlet görevleri arasında Kürtlerin en rahat alındıkları meslek, en rahatı şöyle dursun teşvik edildikleri meslek, teşvik etmek ne demek zorlandıkları meslek. Bu ülkede yalnızca Kürtlerin yapabildikleri ve yalnızca Kürtlere hasredilen tek meslek. Örneğin Malatya ve Maraş gibi illerin bazı yerlerinde Kürtler-Türkler karışık yaşamaktadırlar. Buralarda bu işe talip olan Türklere silah verilmiyor, fakat yapmak istemeyen Kürtler ise bu işe özellikle zorlanıyor.

Köy koruculuğunun amacı nedir? Yukarıdaki açıklamalar da gösteriyor ki amaç Kürdü-Kürde kırdırmaktır. Bu nedenle yalnızca Kürtler bu işe teşvik ediliyor, zorlanıyor. Bu politika yalnız Türkiye Cumhuriyeti'nin politikası değil, İran ve Irak'ta da Kürtlere aynı politika dayatılmaktadır. Yalnız buralarda mı, hayır, bu bir İngiliz sömürge yöntemidir, Osmanlı yöntemidir, kısacası bütün sömürgelerde sömürgecilerin uyguladıkları yöntemdir. Başkal-

dıran halkı, o halktan kişilere kırdırmaktır. Onun için devlet, bu konuda büyük çaba ve büyük para harcamaktadır. Yoksa Kürtleri çok sevdiğinden değil, aksine hiç sevmediğinden.

Köy koruculuğu sistemi bir halka dayatılan dejenere etme, yozlaştırma, değerlerine yabancılaştırma, kişiliksizleştirme ve kısacası en büyük ihanet yöntemidir. Bu, o halka yapılabilecek en büyük kötülüktür, bu ölümdür, bu soykırımdır. Bu alçakça yaşam biçiminin en kötü dayatmasıdır. Nasıl gözaltındaki sanığa dayatılan en kötü işkence itirafçılıksa, köy koruculuğu da bir halka dayatılan itirafçılıktır.

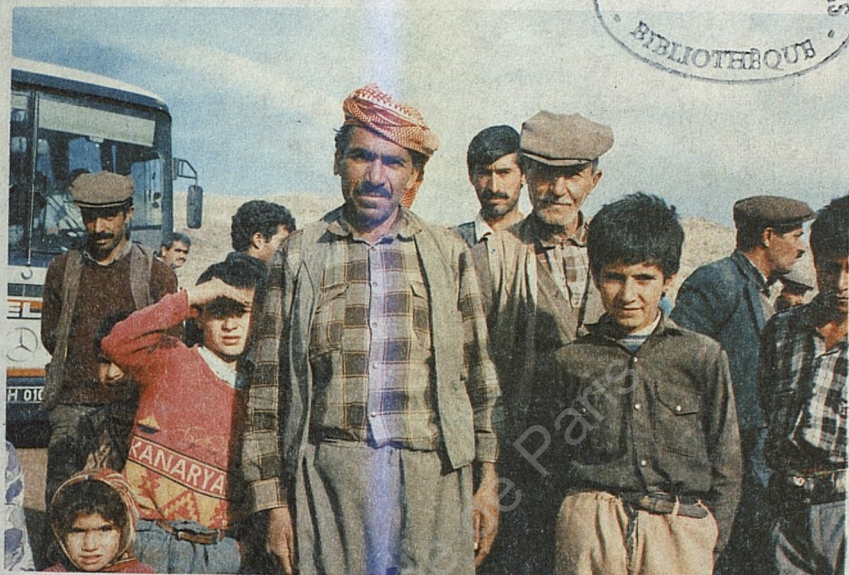
İşte 1990 yılı boyunca halkımız bu itirafçılığa zorlandı. Kabul etmeyenler çeşitli baskı ve işkencelere maruz kaldılar, köyleri boşaltıldı, evleri yakıldı, yerlerinden yuratlarından sürüldüler ve kendi ülkelerinde mülteci durumuna düştüler.

Devlet yetkililerinin bu sene BOTAN'daki sloganları YA KORUCU, YA APOCU, YA YOLCU oldu.

KÜRT MÜLTECİLERİN SORUNLARI HÂLÂ ÇÖZÜLMEDİ

İran ve Irak Devletleri arasında, 1988 yılının yarısına kadar devam eden savaşta, her iki devlet de kendi sınırları içinde olan Kürt halkına karşı soykırımlar gerçekleştirmişlerdir. 16 Mart 1988 tarihinde Faşist Diktatör Saddam Yönetimi'nin tüm insanlığın gözü önünde Hiroşima'dan sonra 5000 insanın kimyasal silahlarla katledilmesiyle, yakın tarihimizin en büyük kitle kıyımının yapıldığı HALEPÇE katliamından sonra, Türkiye'ye sığınmak zorunda kalan Kürtlere hâlâ, mülteci statüsü tanınmamıştır. Hukuki konumları belirsizdir. Bu uygulama ile altında Türkiye'nin de imzasının bulunduğu **İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin** 14. maddesi ile B.M. Genel Kurulu'nun 22 Nisan 1954 tarihinde yürürlüğe koyduğu "**Sığınanların Statüsüne İlişkin Sözleşme**"nin genel hükümleri çiğnenmiştir. Bu insanlara gelen ulusal ve uluslararası tüm yardımların kendilerine ulaşması engellenmiştir. Bugün 11.500'ü Kızıltepe'de çadırlarda, 13.000'i Diyarbakır'da ve 4.000'i Muş kamplarında olmak üzere toplam 28.500 Kürt sığınmacı, tel çitlerle çevrili toplama kamplarında, çadırlarda veya 70 m²'ye 25-30 insanın sığdırıldığı binalarda sağlık koşullarından uzak bir ortamda bulunmaktadırlar. Kısacası yağmurdan kaçıp doluya tutulmuşlardır. Irak Devleti ajanları ilk dönemlerde, ekmeklere zehir koyarak soykırıma burada da devam etmek isterken, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin bu insanları Irak'a geri göndermek ve onları ölümün kucağına

INSTITUT KURDE de PARIS
BIBLIOTHEQUE

atmak için kamplarda her türlü baskı ve gizli komplolar tezgahlandığı bilinen gerçeklerdir. Bulgar ve Afgan göçmenlerine her türlü konut ve iş olanaklarını sağlayanlar, bu çifte standart karşısında dahi umursamaz tavırlarını sürdürmektedirler.

Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi'ni büyük reklam kampanyalarıyla imzalayanlar, bugün Kürt sığınmacıların çocuklarına kendi anadillerindeki eğitim hakkını dahi tanımamış, binlerce Kürt çocuğunu okulsuz ve eğitimsiz bırakmışlardır. Ama mültecilerin üçüncü yılda çocuklarının eğitimsiz kalmasına daha fazla dayanamayarak, Türkçe eğitimi kabul etmeleri üzerine hemen kollar sıvanmış ve büyük "insancıl" görünüşleriyle asimilasyoncu eğitimlerine başlamışlardır. Sadece bu örnek bile, ikiyüzlülüğü ve çifte standardı belgelemeye yetmiyor mu?

Olayın insani boyutları dikkate alındığında yapılması gereken, bu insanlara mültecilik statüsünün tanınması, bu statünün gerektirdiği bütün haklardan yararlandırılmaları, gelen ulusal ve uluslararası yardımların kendilerine ulaştırılması, uluslararası sözleşmeler ışığında haklarının teslim edilmesi, horlanmaktan kurtulmaları ve yaşam koşullarının insancıl bir düzeye ulaştırılmasıdır.

KÖRFEZ KRİZİ VE BÖLGEMİZ

Emperyalizm, Ortadoğudaki çıkarları gereği, tek bir blok halinde hareket ederek, **Kürt Hiroşması HALEP-ÇE**'de 5000 Kürt'ü, emperyalist silah tekellerinin ürettiği kimyasal silahlarla katleden Faşist Diktatör Saddam yönetimindeki Irak'ın, Kuveyt'i işgal ve ilhakını bahane ederek Türk, Kürt, Arap, Fars, tüm Ortadoğu halklarına büyük felaketler getirecek olan bir savaşı, Türkiye'yi de içine alarak başlatmak istiyor. Siyasi iktidar da, "Kurt puslu havayı sever" misali, Botan'dan Zonguldak'a uzanan muhalefet köprüsünü dağıtmak ve yoketmek amacıyla savaştan medet umuyor. Bizler de diyoruz ki; Türkiye Pentagon patentli savaş senaryolarının piyonu ve emperyalizmin Ortadoğu'daki jandarması olamaz. Emperyalizmin çıkarları uğruna çıkabilecek böylesi haksız bir savaşta halklarımızın iradesi ile dönecek tek bir damla kanı yoktur. Ortadoğu, Ortadoğu halklarıdır, hiçbir gücün bölgeyi kan gölüne çevirmeye hakkı yoktur. Tüm dünya halkları gibi, Ortadoğu halklarının da, kendi kaderlerini tayin hakkı ve topraklarında işgal, ilhak ve hegemonyadan uzak, özgürce, insanca yaşama hakkı yadsınmaz.

Türkiye'nin emperyalistlerin buyrukları doğrultusunda Irak'a karşı bir savaşa girmesi, birçok insanın ölümünün ve sakat kalmasının dışında, daha da yıkma gidecek ekonominin faturasının işçi ve emekçilere çıkarılmasına, kısıtlı da olsa hâlâ varolan, demokratik hakların tümenden askıya alınmasına ve özellikle bölgemizde, halkımız üye-

rindeki hukuk ve insanlıkdışı baskı ve soykırım politikalarının derinleşmesine neden olacaktır. Daha bu ortamda bile köy boşaltma-yakmalar, zulme teslim olmayan insanların pervasızca katledilmesi sürüp giderken, bir savaş durumunda bu pervasızlığın kitle katliamı boyutlarına varması pekâla mümkündür.

Daha şimdiden Silopi, Cızre, Nusaybin, Kızıltepe gibi ekonomisi esas olarak Irak'la yapılan ticarete dayanan bölge merkezleri, bugün birer "ölü kentler" haline gelmişlerdir. "İpek Yolu" boyunca yeralan ve sayıları yediyüzbin civarında tahmin edilen esnafın durumunu ifade edecek kelimeyi bulmak gerçekten zordur. Körfez krizinin yükü daha şimdiden Irak'la ticaretin yapıldığı "İpek Yolu" güzergahında bulunan kasabalar insanının omuzlarına binmiştir ve sorun ciddi bir yardım programıyla acil çözüm beklemektedir.

Bir savaş durumunda ise bölgemiz, başta kimyasal silahlar olmak üzere tüm kitlesel kırım silahlarının deneneceği bir manevra alanına dönüştürülecek, bu yolla ulusal ve toplumsal muhalefetin ezilmesi sağlanacaktır. Bu nedenle Türkiye'yi Irak'a karşı haksız bir savaşın içine çekme çabalarına karşı, tüm demokrasi ve barış güçleri kitlesel, sürekli ve etkin bir tavır almalıdır.

Siyasal İktidar, bölgede sürdürdüğü savaş kışkırtıcılığı politikasına yeni bir halka daha ekleyerek Nato Çevik Kuvveti'ni topraklarımıza davet etmiştir. Körfez krizi fırsat bilinerek Bölgedeki askeri yığınak artırılmıştır. Bizler, halkımızın iradesi dışında, topraklarımızın ileri bir karakol yapılmasını ve silah deposu haline getirilmesini onaylamıyoruz. Topraklarımızda askeri yığınaklar ve Nato Çevik Kuvveti'ni görmek istemiyoruz.

19 Kasım 1990 tarihinde Paris'te, Avrupa Konvansiyonel Silah İndirimi (AKKA) görüşmelerinde bölgemiz silah indirimi dışında tutulmuş, ve bu antlaşma Sovyetler

Birliği de dahil olmak üzere 22 ülkenin devlet başkanınca onaylanmıştır. Şimdiden en modern silahların bölgemize aktarılma çalışmaları başlamıştır. Bizler, halkımızın özgür ve insanca yaşama mücadelesine set çekmek ve topraklarımızı silah deposu haline getirmek anlamına gelen AKKA Antlaşması'nın sözkonusu hükmünü onaylamıyor ve bu Antlaşma'nın altında imzası bulunan tüm devlet başkanlarını kınıyoruz.

Bölgemizde yıllardır, Kontrgerilla aracılığıyla sürdürülen özel pis savaşa karşı olduğumuzu ilan ediyor ve devletin Kürt sorununun çözümünde iflas etmiş olan şiddet politikası yerine, halkımızın özgür iradesini esas alan barışçıl, diplomatik ve politik çabaların başlatılmasını istiyoruz. İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin başlangıç bölümünde de yer aldığı üzere, insanın zorbalık ve baskıya karşı son bir yol olarak ayaklanmaya başvurmak zorunda bırakılmaması için, insan haklarının ve ulusal haklarımızın hukuk düzeniyle korunması gerektiğini ve uluslararası dostça ilişkiler geliştirmeyi özendirmenin temel olduğunu belirtiyoruz. Hukuk bir saldırı durumunda bireye meşru direnme hakkı verir, uluslararası hukuk da bir saldırganlık karşısında her ulusa, her türlü mücadele yöntemi ile meşru savunma hakkı tanır. Halkımıza karşı, bu hukuk ve insanlıkdışı şiddet ve saldırganlık politikası sürdürükçe, zulme karşı halkımızın ulusal ve insanlık onurunu savunmak amacıyla her türlü mücadele yöntemine hakkı olduğunu ve bütün direnme biçimlerini meşru bulduğumuzu ulusal ve uluslararası kamuoyu önünde ilan ediyoruz.

BÖLGEMİZ İNSANSIZLAŞTIRILYOR

Körfez krizinin başladığı Ağustos ayından bu yana, dozu giderek artan bir şekilde, gerilla hareketinin etkin olduğu Botan Bölgesi başta olmak üzere, halka her türlü şiddet uygulanarak yöreyi tamamen insansızlaştırma politikası yürürlüğe konmuştur. Bu politika çerçevesinde, koyunların melemediği, bal arılarının vızıldamadığı, ormanların yakılarak çıplak dağların ortaya çıkarıldığı, çocuk seslerinin yankılanmadığı, ağaçsız, evsiz ve insansız bir bölge oluşturmak hedeflenmektedir. Vahşet boyutlarına varan bu insanlık dışı politikanın uygulamaları olarak Eruh, Cizre, Silopi, Şırnak, Pervari, Beytüşebap, Çatak, Uludere, Çukurca ve Şemdinli ilçelerinin kırsal kesimlerinde binlerce hektar orman yakıldı. Cudi, Gabar ve Herakol dağlarındaki ormanlar yakılıp yok edilerek çıplak dağlar ortaya çıkarıldı. Şırnak'ın il olmadan önce sahip olduğu 38 köyden 27'si ve 81 mezranın tümü; Siirt merkeze bağlı Dergalip, Kalender, Kasık, Bilons, Geraviş, Gewat, Dodais, Tavlık köyleri; Kurtalan ilçesine bağlı Beytil, Hüseyini, Kendala, Gözik, Kasırke, Tavlıke, Lefe, Çemkurik köyleri; Pervariye bağlı Hot, Herwex, Mexes, Besta, Holl, Kall, Keleh, Beşa, Çema, Kundes, Medrese, Omyanus, Axer, Kasık, Koçnis, Kevzin köyleri; Eruh ilçesine bağlı Geliosman Newiya, Gerê, Dara, Bingof, Tarham, Emte, Milan, Şetrük, Garisan, Zeve, Bana, Kenyabiye, Benguv, Geli, Kasracello, Elaziz, Şikeftan, Yusufan, Çemêgevr, Şişil köyleri; Beytüşebap'a bağlı Zorava, Gevok, Kutnis, Hevşebe, Gelik, Komır, Şexebubukur, Kele-

hok, Sürge, Suxurpaşa, Bordikel, Toranı, Pirrana, Xenzo-ruk, Holukar, Hozz, Mehri, Xuzirot, Dêrahine, Gundikesi-perkiya, köyleri; Gercüş ilçesine bağlı Gundikekola, Behe-ve, Acibe, Dêrefe, Çala, Bakoline, Zıvıngahabırıbınya, Xına, Malmihe, Zeviya sur köyleri ile Hakkari ili sınır böl-gesinde 43 köy, Van'ın Nordız bölgesinde 32 köy, Van-Gürpınar ilçesine bağlı 35 köy ile Çatak yöresinde 28 köy olmak üzere 300'ün üzerinde köy ve mezra, köy korucu-luğunu kabul etmedikleri gerekçesiyle boşaltılıp yakılmış, köylüler hiçbir kamulaştırma bedeli ödenmeden toprakla-rından zorla göç ettirilmiştir. Varlıklı olanlar Adana, Mer-sin, İzmir gibi illerin gecekondü semtlerine göçerken, nü-fusları 50.000'e varan yoksullar ise kendi ülkelerinde mülteci konumuna düşürülmüş, bu şiddetli kış koşulla-rında sadece 0-3 yaş grubu binlerce körpe çocuğuyla, hastalarıyla yol kenarlarında, bölgedeki yol boyu köyleri civarında, Siirt, Van, Şırnak ili varoşlarında derme çatma kurdukları kıl çadırlar veya kondularda barınmaya zor-lanmışlardır. Bölgede Beytüşebap, Uludere, Çatak, Şem-dinli, Güçlükönak, Eruh ve Pervari yörelerinde köylerin boşaltılması bütün hızıyla devam etmektedir. Birkaç yıl-dır devam eden ama 1990 yılında dozu iyice artan "Yayla Yasağı" ile göçerlerin yaylalara çıkması yasaklanmış ve bu suretle bölgede hayvancılık sektörü yokedilmiş halkın temel geçim kaynağına, onarılması imkansız olan darbe-ler indirilmiştir. Tüm bu vahşet uygulamaları sırasında köy korucuları da kullanılmış ve Kürt'ün Kürt'e kırdırıl-ması politikası yürürlükte tutulmuştur. Kontrgerilla'nın ta kendisi olan özel Rambo Timleri'nin uyguladıkları vah-şet perdeleri, Nazi SS timlerinden aşağı kalmamış, onlar-ca savunmasız masum insanlar sözümona "kaza" sonucu katledilmiş-lerdir.

Bu politika, bölgenin boşaltılmasına, Irak'ta olduğu gibi bir tampon bölge oluşturulmasına, halkın canlı dına-

miklerinin yokedilmesine, Faşist General Altay Tokat'ın deyimini ile bölgede ot dahil hiçbir canlı bırakmamaya yöneliktir. Bu politika Koçgiri, Diyarbakır, Palo, Ağrı, Zilan, Sason ve Dersim'de yapılan soykırım uygulamalarının ve toplu katliam-ların ayak sesleridir.

Bu uygulamalar Nisan ayı başlarında Cumhurbaşkanı, Başbakan ve iki büyük muhalefet partisi arasında, Kürt sorununun çözümü konusunda ulaşılan mutabakatın sonucudur. Mutabakatın özü, gerilla ile devlet arasındaki "ara bölgenin", yani halkın, şiddet kullanılarak ezilmesidir. Bugün özellikle Botan Bölgesi'nde yapılan, bu politika doğrultusunda halka karşı dizginsiz ve ölçsüz bir şiddetin uygulanmasıdır. Kürt sorununun çözümünde şiddet yolunda ısrar edenler halkı tamamen kaybetmişlerdir. Şimdi ise kaybettikleri halkı "ortadan kaldırma" yolundadırlar. Bu hukukdışı ve keyfi zorbalıkların sorumluları, insanlık suçu işlediklerini ve bu uygulamalarıyla bölgedeki sorunları daha da ağırlaştırarak, toplumumuzun bağrında onarılmaz yaralar açtıklarını bilmelidirler. Bölgedeki silahlı hareketler gerekçe gösterilerek özgürlüğe, demokrasiye, eşitliğe ve adalete susamış halkımızın, potansiyel suçlu muamelesiyle karşı karşıya bırakılması, en ağır baskı ve işkencelere tabi tutulmasının soruna çözüm getireceğine inananlar, barış ve kardeşliği dinamitlediklerini artık bilmeli, soruna askeri çözümler arama ve yıldırma politikalarını hızla terketmelidirler.

Türkiye günlük basını, SS Kararnamelerinin arkasına gizlenerek bütün bu olup bitenlere karşı, resmi ideolojinin çerçevesinde sessiz kalmayı tercih etmiştir.

İstanbul'daki kalem ve gazete sahipleri, ağızlarından "İnsan Hakları"nı düşürmedikleri halde, halkımızın yaşadığı trajediye sırtlarını dönmüşlerdir. Demokrasiye ve insan haklarına saygılı tüm basın emekçileri bu gidişe dur diyebilecek önemli bir potansiyele sahiptirler. Unutulma-

malı ki basın emekçileri, onların her zaman ve her politikanın uygulanmasında rahatlıkla kullanabildikleri basit araçları olamaz. Günlük basın, bağımsız ve objektif olması gerektiğini, kamuoyunu doğrularla bilgilendirme işlevini ve tarihsel sorumluluklarını hatırlamalıdır. Çünkü sessiz kalmak onaylamaktır. Tüm bu olup bitenlere karşı demokratik kuruluşların da yeterli ve gerekli tavrı aldıkları söylenemez. Bugün ekonomik, demokratik ve sosyal hakları için, insanca yaşamak için ayağa kalkmış Zonguldak maden işçilerinin attıkları kıvılcımla şahlanan Türkiye işçi sınıfı ve halkımızın ulusal demokratik güçleri arasındaki köprünün kurulması ve sağlamlaştırılması günün en yakıcı görevleri arasındadır. Tüm demokratik siyasal partiler, sendikalar, ulusal ve uluslararası demokratik kuruluşlar, aydınlar ve parlamenterler Zonguldak maden işçisiyle olduğu kadar Botan köylüleriyle ve tüm bölge halkıyla dayanışmaya girmelidir. Destek ve dayanışma, halklarımızın önemli yaralar alan birlik ve kardeşlik zemininin yeniden onarılmasının en etkin yoludur.

İŞTE UTANÇ BELGELERİ!..

Bugün bölgemizde egemen olan uygulama, insan haklarına saygıdan uzak, insan onuruna ve kiŐiliđine yönelen yoğun salıdırhardır. İhl ller kırsal kesimlerden Őehirliere, çocuk ve kadınlarımızdan yaŐlılarımıza, din adamlarından aydınlara kadar her kesimi hedef almıştır. Birçok  rneği olmasına rağmen son yedi aylık dönemde, bölgemizde insan onuruna ve insanın fiziki bütünlüğüne aykırı eylemlerden en çarpıcı olan bazılarını aşağıda sıralıyoruz.

a) 3 Haziran 1990 tarihinde, Ankara 3. Ağır Ceza Mahkemesi'nde sonuqlanan davada, Cizre ilçesi Yeşilyurt köylülerine insan dışkısı yediren Binbaşı Cafer TAYYAR  AğLAYAN, sadece 2 ay 15 gün gibi g l n  bir cezaya  arttırılmıŐ, bu da para cezasına çevrilerek ertelenmiŐ ve insanlık onuruna karşı yeni bir suç daha işlenmiştir.  nk  bu kararla, işkenceciler korunmuŐ hatta  d llen-dirilmiŐ, yargının bağımsızlığının kağıt üzerinde kaldığı tüm dünyaya gösterilmiŐtir. Halkın yargıya olan inancı yokedilmiş ve iŐkencecilere prim verilmiştir.

b) 10 Haziran 1990 tarihinde Şırnak ili  evrimli (Ger ) köyünde, köy koruculuğunu kabul etmeyen ailelerden, çoğu kadın ve çocuk 27 kişi katledilmiŐtir. Olaydan ancak 11 gün sonra basınla birlikte köye girebilen SP, Baro ve İHD Heyetleri, Kopenhag'da Avrupa Güvenlik ve İŞbirliği Konferansı sürerken meydana gelen bu karanlık olayın, resmi a klamalar doğrultusunda geliŐmediđini yerinde ve köylülerin anlatımıyla tesbit etmiştir. Uzun bir

zaman geçmesine rağmen katliamın, kontrgerilla eylemi olduğuna dair iddialar çürütülmüş değildir. Olayda he yetçe tesbit edilen karanlık noktalar aydınlatılmış değildir. Daha önce gerçekleştirilen Hakkâri İkiyaka köyü katliamı da aynı senaryonun başka bir perdesidir. Masum insanların kanlarıyla birlikte gömülmek istenen Çevrimli ve İkiyaka köyü katliamlarının mutlaka ortaya çıkarılması gerektiği gerçeği, bu günde tüm demokrasi ve insan hakları savunucularının önünde aydınlatma beklemektedir.

c) 30 Haziran 1990 tarihinde, Mardin ili Mazıdağı ilçesi, Konur (Şebê) köyünde ikamet eden köy dolmuş şoförü Ahmet ÖZGEL, Bozok Köyü Jandarma Karakol komutanı Astsubay Teoman BİRESELLİOĞLU tarafından karakola götürülmüş ve burada alınca sıkılan tek kurşunla öldürülmüştür. Astsubay, silahın Ahmet ÖZGEL'in elinde bir kaza sonucu patladığını ve kendini vurduğunu iddia ettiğinden, astsubay bir süre tutuklu kaldıktan sonra delil yetersizliğinden serbest bırakılmıştır.

d) 28 Temmuz 1990 tarihinde Batman ili Gercüş ilçesine bağlı Ardıçlı (Acıp), Yayladüzü (Gundik) ve Direfe köylerinde, bu köy yakınlarındaki bir olay gerekçe gösterilerek gerçekleştirilen operasyonda, köylüler kadın, erkek ve çocuk ayırımı yapılmadan sabahtan akşama kadar güneş altında bekletilmiş ve türlü işkencelere maruz bırakılmışlardır.

Köyde incelemeler yapan İHD Heyeti, bütün evlerde eşyaların darmadağın edildiğini, yağmalandığını, evlerin kapılarının açık ve sahipsiz olduğunu, köyün geçim kaynağı olan bostanların ise bakımsız kaldığından sarardığını, köylerin bombalanacağı tehdidi üzerine köylülerin en yakın il olan Batman'a göç ettiklerini yerinde tesbit etmiştir. Köy boşaltma, yakma ve zorunlu göçler daha sonra tüm bölgede yaygınlaştırılarak, insanlarımız kendi topraklarında mülteci konumuna getirilmişlerdir.

e) 6 Ağustos 1990 tarihinde televizyon haberlerinde Olağanüstü Hal Bölge Valiliği'nden alınan bilgiler doğrultusunda, Hakkâri ili, Yüksekova ilçesi Tülveren köyü yakınlarında, devlet güvenlik güçleri ile PKK militanları arasında çıkan silahlı çatışmada 7 PKK'lı'nın ölü, birinin yaralı ele geçirildiği, iki kişinin de yataklıktan yakalandığı haberi veriliyordu. Oysa İHD Heyetlerinin Yüksekova'da yaptıkları araştırmalar, olayın gerçek boyunu aydınlattı. Gerçekler, hiç de resmi açıklamalar doğrultusunda değildi. Ölenlerden ismi tesbit edilebilen Salih ÜRE, Ömer ÜRÜN, Mehmet ÜRÜN, Ömer ÖZGÜN ve Sadık YAKUT "sınır "kaçakçılığı"yla uğraşan kişilerdi. Hiçbir çatışma olmadan sağ olarak yakalanmışlar ve Yüksekova'ya getirilip taburda kurşuna dizilmişlerdir. Cesetler daha sonra belediye yükleyicisinin açtığı bir çukura hep birlikte gömülmüş ve ailelerinin yoğun istemlerine rağmen cenazeleri verilmemiştir. İşte olayın gerçek boyutu budur...

f) Siverek ilçesinde taksicilik yapan Adnan BAĞCA, 56 DA 423 plakalı Renault marka lacivert renkli otomobili ile birlikte, 11 Haziran 1990 tarihinden beri kayıptır. Siverek Emniyet Müdürlüğü, önce Adnan BAĞCA'nın gözaltına alındığını doğrulamış, daha sonra bir yanlışlık olduğu gerekçesiyle gözaltı olayını reddetmiştir. Evli ve 4 çocuk babası olan Adnan BAĞCA, 12 Eylül öncesi siyasi nedenlerle birkaç kez gözaltına alınmış ve kayboluşundan 4 ay önce de aracında bir Kürtçe kaset bulunduğu için Siverek Emniyet Müdürlüğü'ne götürülüp ikaz edilmiştir. İşte Adnan'ın kuşkulu kayboluşunun trajik bilgileri bunlardır ve hâlâ aracıyla birlikte kayıptır.

g) 20 Temmuz 1990 tarihinde Şırnak ili Taraklı köyünden 18 yaşındaki köy çobanı Feyzi KABUL, ifadesi alınmak üzere karakola götürülürken yolda vurularak öldürülmüştür. Ceset ailesine verilmemiş ve Şırnak'a götürülerek çatışmada ölen bir terörist olarak ilan edilmiştir.

h) 8 Ağustos 1990 günü, bir hırsızlık olayını araştıran özel tim görevlilerince, dur ihtarına uymayan ve Habur Sınır Kapısı'nda şoförlere ekmek, yumurta satan çocuklar üzerine ateş edilmiş, bu sırada Silopi Fatih İlkokulu öğrencisi 13 yaşındaki Faruk ALTUĞ vurularak öldürülmüştür.

ı) 23 Ağustos 1990 tarihinde Şırnak Valiliği'ne başvuran Dönmezler köyü muhtarı Hacı YÜCE, devlet güvenlik güçlerinin köylerindeki 30 kadar binayı içindeki eşyalarla birlikte yaktıklarını bildirmiştir. 27 Ağustos 1990 günü Pervari ilçesine bağlı Saryaparak (Aqêr) köylüleri adına basına ve resmi makamlara başvuruda bulunan Salih ve Nizam DEMİR bir utanç sayfasını daha ortaya çıkardılar. Bildirime göre, Pervari Doğan köyünde görevli binbaşının emriyle Saryaparak (Aqêr) köylülerinin 5000 adedin üzerindeki kavak ağacı, köyün muhtarına ait 4 tondan fazla buğday, köy civarındaki ormanlar ve otlar, 20'den fazla ahır yakılmıştır. Köylüler köyü terketmek ve hayvanlarını ucuzuna satmak zorunda kalmışlardır. Komşu Holê köyü ise içindeki eşyalarla, hatta arı kovanlarıyla birlikte yakılıp yok edilmiştir. 2 Eylül 1990 tarihinde Siirt ili Eruh ilçesi Ekinyolu (Goveş'ê) köyü halkı adına açıklamada bulunan köy imamı Süleyman ÖZER, askerlerin köy içinde şortla dolaştığını, köylülere karakol için odun ve siperler için taş taşıttıklarını ve 7 Ağustos 1990'dan beri de köyün ormanlık alanlarının, otlak, üzüm bağları ve fıstık ağaçlarının yakıldığını bildirmiştir.

5 Eylül 1990 günü Şırnak Asliye Hukuk Mahkemesi'nde açılan 1990/26 nolu dava dosyasına konulmak üzere, Şırnak ili Sandallı köyü Şaru mevkiinde Ramazan GÖK'e ait üç adet binanın yakıldığı ve toplam zararın elli-beşmilyon lira olduğu inşaat bilirkişisi Kemal İLTER tarafından belgelenmiştir. Ramazan GÖK evlerinin askeri birliklerce yakıldığını beyan etmektedir. Yine 29 Eylül 1990

günü Hakkâri ili Ördekli (Kotranis) köyünde askerlerce yapılan baskında köylülerce toplanan otlarını İsmail Şehmus TEMEL'e ait ev ve ahır, Hacı Ali KAHRAMAN, Hasan TEMEL, Salih ATAMAN, İbrahim ATAMAN ve Sami TEMEL'e ait ahırlar ile köylülerce kışlık yakacak olarak biriktirilen tezeklerin tümü yakılmıştır. Ömer KAHRAMAN'a ait 70 baş kuzu ise telef edilmiş, Cevdet KAHRAMAN'ın bir katırı vurulmuştur. 18 Ekim 1990 tarihinde, Beytüşebap Kaymakamlığı'na başvuruda bulunan Toptepe köyü sakinleri adına Mahmut IŞIK, kendilerine ait 6 hanenin askerlerce yakıldığını bildirmiştir. Aynı şekilde, Şırnak ili Beytüşebap ilçesi Mehri (Kovankaya) Keldani köyü askerler ve Jirki aşiretinden korucular tarafından mecburi göçe zorlanmış, köy boşaltıldıktan sonra ekinleri, evleri ve değirmenleriyle birlikte yakılmıştır. Kuşaklar boyu bu topraklarda yaşayan Katolik Keldani köylüleri, yanlarına alabildikleri yataklarıyla İstanbul'a göçüp, Karaköy, Galatasaray, Tarlabaşı ve Teşvikiye'de mülteci konumunda yaşamaktalar... Bölgemizde yaşayan millî ve dinî azınlıkların kaderi, Kürt halkının kaderiyle birleşmiştir. Onlar da aşağılanmakta, horlanmakta ve her türlü insanlık dışı uygulamaya tabi tutulmaktadırlar. Bölgemizde Keldani, Süryani gibi azınlıklar sorunlarıyla ilgili detaylı bir raporun hazırlıkları devam etmekte ve kamuoyunun dikkatine sunulması için gerekli çalışmalar yapılmaktadır.

Sergilenen olayların yüzlerce benzeri vardır, bunlar sadece birkaçıdır. Tesbit edebildiklerimiz ise, ulaşamadıklarımızın çok küçük bir oranıdır. Bu uygulamalar halka karşı başlatılan açık saldırıların vardığı boyutun göstergesidir. Savaş Hukuku ile ilgili Cenevre sözleşmesinin dahi en açık ihlâlidir. İlan edilmiş savaşlarda bile, sivil halka karşı bu derece insanlık dışı saldırı örnekleri herhalde çok azdır. Ama bölgemizde bu tür vahşet perdeleri sıradan olaylar durumundadır.

i) 26 Ağustos 1990 günü saat 02.30 sıralarında Mardin ili Nusaybin ilçesi Kuruköy (Xerabe) yakınlarında bulunan bir sığınakta gerillaların bulunduğuna dair ihbarı değerlendiren Devlet Güvenlik Güçleri ile PKK militanları arasında çıkan ve kısa bir süre içinde herhangi bir can kaybı olmadan sona eren silahlı çatışma gerekçe gösterilerek, sabahın erken saatlerinden itibaren Kuruköy abluka altına alınır, 160 haneli köy halkı çocuk, kadın, yaşlı ve genç ayrımı yapılmadan dört gün ağır hakaretlere ve işkencelere uğrar, köye giriş ve çıkışlar yasaklanır, evler kundaklanır, hayvanlar öldürülür ve hatta köylülerin toplu dini ibadetlerine dahi izin verilmez. Operasyon sonucu, aralarında köy muhtarı Azmi KARADENİZ'in de bulunduğu 16 kişi gözaltına alınıyor ve harekât "başarıyla" sonuçlandırılıyordu. Vahşet boyutlarında değerlendirilebilecek Kuruköy operasyonu, bir utanç belgesi olarak belleklerimizde hep canlı olarak yaşayacak...

j) 5 Eylül 1990 günü saat 21.30 sıralarında, Diyarbakır ili Dicle ilçesi, Kurudere, Cemalağa mezrasında, kendi evine 200 metre mesafede öldürülen, Hüseyin AKASLAN, resmi makamlarca "Çatışmada ölen terörist" olarak tanıtıldı. İHD heyetince yerinde yapılan incelemede, olayın kamuoyuna sunulduğu tarzda cereyan etmediği, Hüseyin'in gece evine giderken pusuda bekleyen Devlet Güvenlik Güçlerince öldürüldüğü tesbit edildi. Hüseyin AKASLAN, Elazığ Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesi Başhekimliği tarafından 4.9.1990 tarihinde taburcu edilmiş, evine dönerken 5 Eylül 1990 günü öldürülmüş, ve Televizyon'a resmi makamlarca "Çatışmada ölü ele geçirilen terörist" olarak tanıtılmıştır. Olayın gerçek yüzü işte budur.

k) 18 Eylül 1990 günü Diyarbakır ili Lice ilçesinde, aralarında ANAP ve Refah Partisi ilçe başkanları da ol-

mak üzere, RP ve Bağımsız İl Genel Meclisi üyeleri, Lice ilçesi Mola, Karahasan, Kale, Camiikebir mahallesi muhtarlarıyla, Lice ilçesine bağlı sekiz köyün muhtarları ortak yazılı bir açıklama yaparak, ilçede Garnizon Komutanı olan Yüzbaşı Salih ERYİĞİT'in yasadışı ve keyfi uygulamalarını sergilemişlerdir. Açıklamada; Çarşı mahallesi Muhtarı Şükrü ERGÜL'ün ilçede polis teşkilatı olmasına rağmen görev sınırları dışına çıkan yüzbaşı tarafından gözaltına alınıp, cezaevi bodrumunda bir hafta boyunca tutularak kendisine her türlü insanlık dışı işkencenin yapıldığı belirtilmektedir.

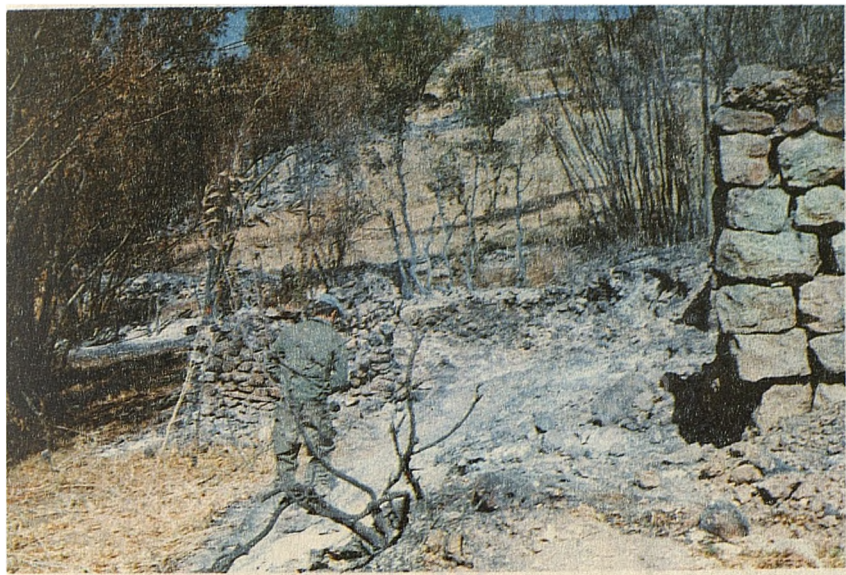
Bir iş için karakola giden Refah Partisi ilçe başkanı ve il genel meclisi üyesi Abdulvasi CAN'ın bizzat yüzbaşı tarafından türlü hakaretler yapılarak tabure ile dövüldüğü ve Dernek köyü muhtarı Behçet YILMAZ'ın üç gün süresince kaldığı gözaltında onur kırıcı işkencelere tabi tutulduğu anlatılmaktadır. Açıklama başta Cumhurbaşkanı olmak üzere tüm yetkili mercilere gönderildiği ve aynı yüzbaşı, kaymakam ile görüşmeye giden köylülerin barışçıl gösterilerine ateş emri vererek Kudret FİLİZ'in ölümüne neden olduğu halde, hakkında bu güne kadar hiçbir soruşturma açılmadan görevini sürdürebilmesi düşündürücü değil midir? Bu kayıtsızlık halka karşı uygulanan zulüm gösterilerine vize vermiyor mu? İşkenceci ve hukuk tanımaz kişileri yüreklendirip teşvik etmiyor mu? Tabii ki evet!..

Yeşilyurt köylülerine insan dışkısı yediren Binbaşı Tayyar ÇAĞLAYAN veya Sıddık BİLGİN'i katleden yüzbaşı Ali ŞAHİN Devletçe nasıl ödüllendirildi ise bu "vatansever ve milliyetçi" yüzbaşı da Kürtlere karşı yaptığı "onurlu" görevinden dolayı aynı şekilde ödüllendirilecektir. Ama inanıyoruz ki; insanlık tarihi bağışlamayacak ve mahkum edecektir.

l) 21 Eylül 1990 günü akşam geç saatlerde, Şanlıurfa ili Bozova ilçesi Çıkan-kırağlı köyünden 12 yaşındaki Adile ÇOBAN adındaki kız çocuğu güvenlik güçleri tarafından gözaltına alınmıştır. Okuma-yazma ve Türkçe bilmeyen, ömründe şehir görmemiş bu kız çocuğu, 25 yaşında diye açıklanmış, savcılıktan izin almadan 5 gün gözaltında tutulduğu halde, resmi olarak 24 saat diye gösterilmiş, halkın her türlü ahlâk ve namus değerleri hiçe sayılmıştır. Babasının bütün ısrarlarına rağmen, bu kız çocuğunun tek başına alınıp götürülmesi ve günlerce gözaltında tutulması, bölgenin ahlâki ve toplumsal değer yargılarına aykırı olduğu gibi, halkı hakaret ve tahrik edici niteliktedir. Aynı şekilde gerilla eşlerinin sık sık sperm kontrolüne tabi tutulması da aşağılayıcı olduğu kadar halkın namus değerleriyle alay etmektir, tamamen makatlıdır.

m) 20 Eylül 1990 günü, Eruh İlçesi Bayramlı köyü imamı Mehmet POLAT gözaltına alınmıştır; jandarmanın karakolundaki 12 günlük gözetimi süresinde, sürekli gözleri bağlı, elleri kelepçeli, aç-susuz, tuvalette bekletilmiş, birkaç kez soyularak işkenceye tabi tutulmuş ve mesanelerine jopla vurulmuştur. En ilginç olanı da elleri arkadan tutularak ağzına zorla rakı boşaltılmış kendisince kutsal olan dini değerlerine küfür edilmiş ve sürekli Ermeni olduğu telkin edilmiştir. Bu olay bizzat imamın yazılı ve imzalı olan beyanlarıyla saptanmıştır.

n) 25 Eylül 1990 günü Sırt İli Eruh İlçesi Bozatl (Basnê) köyü Bengov mıntıkası Dolaberyusuf mevkiinde, köyde bulunan askeri karakoldan izinli olduğu halde hayvanlarını otlatan çoban Hasan KAYAR ve üç arkadaşı (Sabri EKİNCİ, Kadri ÖZDEMİR, Hasan ŞEN) akşam 19.30 sıralarında askerlerce taranarak vurulmuşlar ve içlerinden 24 yaşındaki Hasan KAYAR olay yerinde ölmüş-

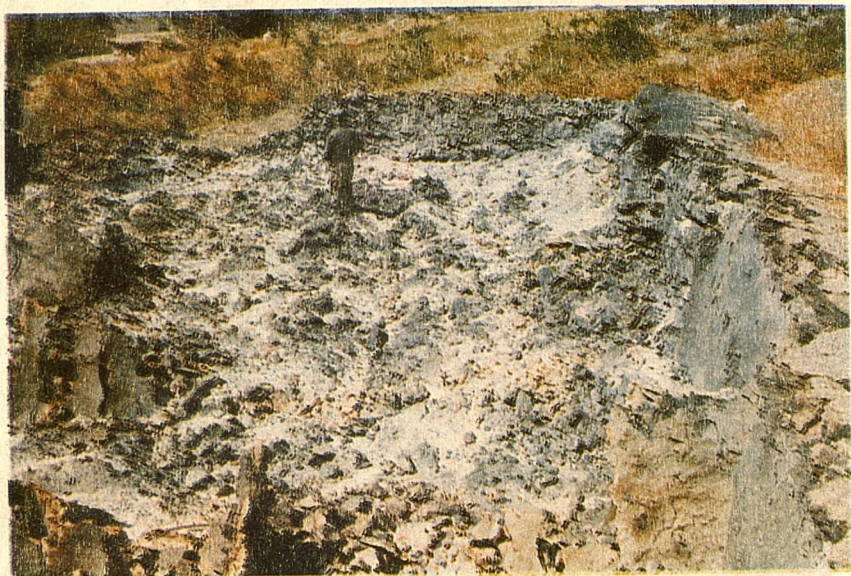

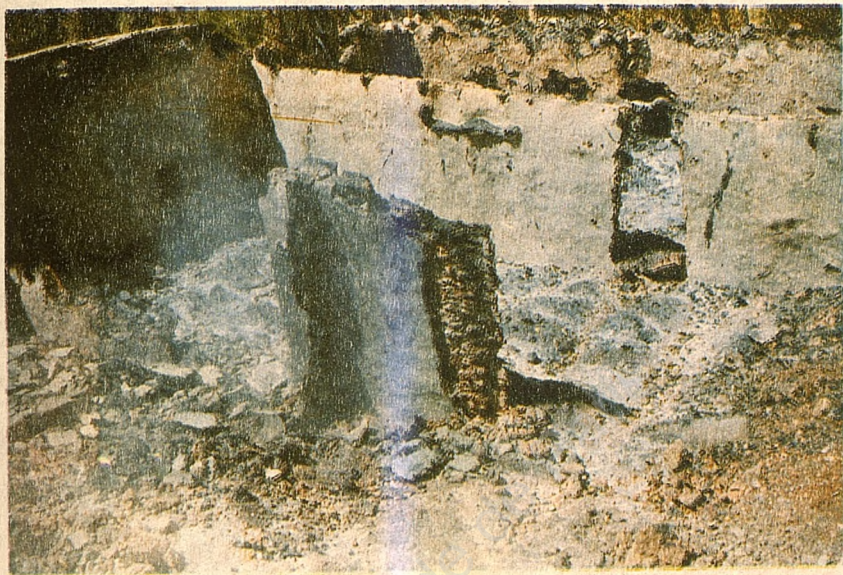

INSTITUT MUSEE COMPARIS
BIBLIOTHEQUE

tür. Bu olaydan sonra hiçbir resmi açıklama yapılmamış ve olay gizlenmeye çalışılmıştır.

o) 28 Eylül 1990 cuma günü saat 10.00 sıralarında Bitlis ili Hizan ilçesi Uskundos (Kayadeler) köyünü basan özel tim ve jandarma ekipleri, daha önce birkaç kez gözaltına alınan ve yörede köy koruculuğunu kabul etmemeleri yönünde köylülere telkinde bulunan ve bu nedenle de yöredeki bütün olaylardan sorumlu tutulan köy imamı İbrahim DÖNER'İ (Mellê İbrahim) cuma namazından sonra saat 12.50 sıralarında caminin içinde katletmişlerdir. Bizzat İçişleri Bakanı Abdulkadir AKSU'nun TBMM'ne yansıyan resmi açıklamalarına göre, Mellê İbrahim, kendi el yazısıyla intihar edeceğini yazıp cebine koymuş ve tabancasıyla intihar etmiştir. Ne var ki, köylülerce tesbit edilen, imamın sırtındaki ve ensesindeki darp izleri ile onun hayata bağlılığı resmi açıklamaları tümünden yalanlar niteliktedir. Köylüler daha önce de, defalarca ölümle tehdit edilen imamın, özel timler tarafından öldürüldüğüne kesin olarak inanıyorlar.

p) 8 Kasım 1990 günü, saat 03.00 sıralarında Mardin iline bağlı Pirabokê (Yeniköy) yakınlarında Devlet Güvenlik Güçleri ile PKK militanları arasındaki çatışma gerekçe gösterilerek, sabahleyin köy basılır ve 4'ü kadın, 8'i çocuk olmak üzere 23 kişi Mardin Tugayı'na götürülüp gözaltına alınırlar. Tahliye olanlardan Hakan KOÇ gözaltında şiddetli işkencelere tabi tutulduklarını anlattı. Çatışmada öldürülen gerillanın ise, kanlar içindeki elbisesiyle ve yıkanmadan gömülmesi, hem halkın inanç ve geleneklerine hem de insanlığa aykırıdır. Cenazelerin ailelerine teslim edilmemesi yanında, bir de yerden sürünerek olay mahallinden uzaklaştırılması ve açılan rastgele bir çukura kanlı elbiseleriyle gömülmesi, insanlığa karşı işlenen bir suç değil midir? Köylüler bu tür olayların yüzlercesine bizzat

tanıktır. İnaniyoruz ki, tarih de tanıklığı bizzat yapacaktır.

r) 18 Kasım 1990 günü, Mardin ili Derik ilçesi Zeytinpınar (Harami) mahallesinde ikamet edip, aynı ilçede bakkallık yapan Davutoğlu 1966 doğumlu evli ve bir çocuk babası olan Yakup AKTAŞ gözaltına alınmış ve Mardin Jandarma Alay Komutanlığı'ndaki sorgulama merkezinde işkencede öldürülmüştür. Yakup AKTAŞ'ın cenazesini yıkayanın ve amcasının ifadelerine göre, sol ve sağ el bileklerinde, kollarında, sırtında morluklar ve çizikler vardı, kafasının arkası tamamen ezilmiş ve kan akışı devam ediyordu, alnı ve kaşlarının üzeri yara bere içindeydi. Bunlar Yakup AKTAŞ'ın işkence sonucu öldüğünün kesin kanıtlarıdır. Yetkililerin kalp krizi sonucu öldüğünü beyan etmeleri inandırıcı olmadığı gibi, bu emareler onların yalanlarını ele veren kesin kanıt niteliğindedir. İHD Heyetlerinin ve yakınlarının mezar açılarak tekrar otopsi yapılması istemine bugüne kadar olumlu bir yanıt verilmemiştir. Bu olay, Sıddık Bilgin olayı gibi demokrasi güçleri tarafından aydınlatma ve yakın ilgi beklemektedir.

Yakup'u katledenler ortaya çıkarılmalı ve insanlık adına hesap sorulmalıdır.

s) 29 Kasım 1990 günü Kahramanmaraş ili Pazarcık ilçesi Bölükçüm köyü Salman İpek ovası civarında meydana gelen çatışmada, resmi açıklamalara göre 4 "terörist" ölü olarak ele geçirilmişti. İHD Heyetinin yerinde yaptığı incelemede olayın gerçek boyutu şöyledir; Ölenlerden 55 yaşındaki Mustafa KOCAMER Bölükçam köyüne bağlı Kabar obası halkından olup, köyün bekçisidir. Diğeri ise yeni askerden gelen oğlu Veysel KOCAMER'dir. Olay günü saat 6.30 sıralarında evden çıkarak, ormana odun toplamaya gitmişlerdir. Saat 9.00 civarlarında, köy muh-

tarı yoğun silah seslerinin geldiği olay mahalline çağırır, kendisine gösterilen iki ceseti tanımadığını ve diğer ikisinin köy bekçisi ile oğluna ait olduğunu beyan eder. Baba Mustafa'nın başı, oğlunun bacakları arasındadır ve gencin üzerinde bir silah, babasının ceplerinde de el bombaları vardır. Babadaki kurşun izleri dirsekte, iki gözde ve alındadır. Oğlunun yarası ise avuç içlerinde yüzünde ve göğsündedir. Bu durum bile en azından yakın mesafeden ve ellerini kaldırdıktan sonra vurulduklarını göstermektedir. Köylüler bu iki insanın, düzmece bir senaryoyla öldürüldüklerine inanmaktadırlar. Olayla ilgili suç duyurusu daha sonra Pazarcık Başsavcılığı'na yapılmış ve gelişmeler izlenmektedir.

Aynı şekilde 15 Kasım 1990 günü Pazarcık ilçesi Akdemir köyü sağıkevi bilinmeyen kişilerce basılıp İsmail ONAY öldürülmüş, eşi Ebe Zöhre ONAY yaralanmış ve bu olay "PKK tarafından gerçekleştirildi" diye geçiştirilmiştir. İHD Heyetinin olay yerinde yaptığı araştırmalar bir takım kuşkuları ortaya çıkarmıştır. Çünkü olay iyi giyimli Türkçe konuşan iki kişi tarafından ve 7.65 mm çapında bir tek silah kullanılarak gerçekleştirilmiş olup, olay sırasında da aynı kişilerin bir araba ile kaçtığı köylülerce görülmüştür. Güvenlik güçlerinin olay yerine mesafesi 16 m. olmasına rağmen 2.5 saat sonra gelmesi ve yeterli araştırmanın yapılmamış olması da kuşkuları iyice artırmaktadır.

t) 2 ve 5 Aralık 1990 tarihleri arasında İzmir'de oluşturulup Botan Bölgesi'nde incelemeler yapan ve aralarında Milletvekilleri Kemal ANADOL, Kamil ATEŞOĞULLARI, Hüsnü OKÇUOĞLU ve Veli AKSOY'un da bulunduğu 34 kişiden oluşan **Güneydoğu İnsan Hakları Platformu**, gezinin son durağı olan Nusaybın'da BBC'ye izlenimlerini şöyle aktardılar;

Kemal ANADOL (*İzmir Bağımsız Milletvekili*)

"En son söylemek istediğimi en başta söylemek istiyorum. Artık şu gerçek ortaya çıkmıştır. Türkiye'deki sorun sadece Kürt sorunu değil, T.C. sınırları içinde yaşayan Türklerin, Kürtlerin, yani tüm vatandaşların sorunudur. İzlenimlerimiz ise dehşet vericidir. Hukukun üstünlüğü diye bir şey kalmamıştır. Uluslararası hukukun hiçbir kuralına rastlayamazsınız. Köyler gerçekten boşaltılıyor. Hem de bazı köyler yakılarak boşaltılıyor.

Bunları yerinde saptadık. İnsanlarla konuştuğumuzda çok kötü durumlarla karşılaştık. Bu ilan edilmemiş savaşı bir an önce durdurmak lazım. İlçelerde ekonomi felce uğramış durumda. Yörenin tek geçim kaynağı olan hayvancılık ve arıcılık artık yok."

Kamil ATEŞOĞULLARI (*Ankara Bağımsız Milletvekili*)

Bölgede ilan edilmemiş bir savaş var. Ancak savaşın da bir kuralı bir adabı var. Biz bu bölgede onu da görmedik. İnsan haklarından, temel hak ve özgürlüklerden bahsetmek olanağı yoktur. Gördüklerimiz ve tanıklık ettiğimiz konulardan sonra, yalnız vali değil hiçbir resmi otoritenin açıklamalarının inandırıcılığı yoktur."

Hüsnü OKÇUOĞLU (*İstanbul Bağımsız Milletvekili*)

"Gerçekten bölgede insan hakları diye bir olay kalmamıştır. Halk bir infial içindedir. Bu sorunun adı Kürt sorunudur. Bu sorunun çözümünün demokratik yollarla olacağına inanıyorum. Öyle bir durum yaşıyor ki, bir savaş halini andırıyor. Hatta öyle bir savaş ki; rütbesi belli değil, ikametgâhı belli değil, garnizonu belli değil, ne olduğu belli olmayan, kod adıyla söylenen bir kontrgerilla savaşı, bir iç savaştan bahsedilebilir. Bu durum karşısında infiale kapılmamak mümkündür."

u) 8 Aralık 1990 günü saat 17.00 sıralarında Bingöl

İli Yayladere ilçesi Taru (Yavuztop) köyünde ikamet eden, 63 yaşındaki ihtiyar İsmail DANIŞAN özel tim mensuplarıınca köy meydanında öldürüldüler. Köy sakinlerinden İsmail ve Şahgöl DANIŞAN çifti, İstanbul'da ameliyat olacak çocuğuyla telefonlaşmak için, köyün tek telefonunun olduğu muhtarın evine giderler. Telefonu açmak için, önce köy ilkokulunu karakol olarak kullanan özel tim mensuplarından izin ve eve döndüklerinde el fenerini kullanmaları yönünde talimat alırlar. Saat 17.00 sıralarında söylendiği şekilde evlerine dönerlerken taranırlar, kadın sırtından aldığı 4 kurşun yarasıyla hemen orada can verir, kocası ise bacağından yaralıdır. Özel tim mensuplarıınca okulun bahçesine götürülen İsmail DANIŞAN ise, herhangi bir tıbbi yardım yapılmadığından 4 saat sonra kan kaybından can verir. Senaryo hep aynıdır; "Dur ihtarına uymayan ve ihtara rağmen yürümeye devam eden şahıslara karşı silah kullanma zorunluluğu doğmuştur." Olayın gerçek yüzü, Av. Sabri Erik başkanlığındaki bir heyet tarafından köy muhtarı Nadir ATASAYAR, Azalar Ali DURSUN ve Zülfü ÇARUŞ, İmam Hüseyin DANIŞAN ve köylülerden Melek ve Aysel DANIŞAN'ın tanıklığıyla, mahallinde yapılan araştırmada tesbit edilmiştir. Suç duyurusu sonucu başlayan soruşturma ise ağırdan alınarak olay unutturulmak istenmektedir.

v) 10 Aralık 1990 günü saat 22.00 sıralarında Şırnak ili Cizre İlçesi Delbaçya (Kurumcu) köyünden gözaltına alınan 15 yaşındaki Şehmus ADLİM, Katran köyü jandarma bölük komutanlığında İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin ilan edilmesinin 42. yıldönümünde, işkence sonucu öldürülmüştür. Cesedi ise, Suriye'den geçiş yaparken öldürüldüğü iddiasıyla daha sonra ailesine teslim edilmiştir. Şehmus'un babası Hurşit ADLİM da 1978 yılında sınırda "kaçakçılık" yaparken öldürülmüştür. İşte babadan oğula devam eden trajedi!..

w) 12 Aralık 1990 tarihinde, Diyarbakır ili Lice ilçesinde, zorunlu göç ve baskıları protesto etmek amacıyla kaymakamlığa yürüyen, Arıklı ve Dâhbilo köylüleri yüzbaşı Salih ERYİĞİT'in emriyle askerlerce taranmış ve Kudret FİLİZ adındaki kadın öldürülmüştür. İlçede tam bir terör havası estirilmiş, birçok insan gözaltına alınmış ama gerek köylülerin gerekse Lice halkının, ödünsüz direnmeleriyle militaristlere geri adım attırılmıştır.

x) 17 Aralık 1990 tarihinden, bu rapor kaleme alındığı tarihe kadar 19 gün geçmesine rağmen, Diyarbakır Peşmerge kampından; Irak Komünist Partisi üyesi evli, dört çocuk babası olan ve Diyarbakır'da inşaat işçiliği yapan 37 yaşındaki Ahmet BUDAK kayıptır. Daha önce, kamptaki polis karakoluna çağrılarak kendisini Fahri adıyla tanıtıp, Hakkâri lehçesiyle Kürtçe konuşan MİT mensubu tarafından, defalarca ölümle tehdit edilen Peşmerge Ahmet BUDAK'ın kayboluşu, ciddi kuşkulara yol açmıştır. Polise başvuran Peşmerge liderlerine, "Gidip onu MİT'ten sorun!" şeklinde verilen yanıtlar, Ahmet'in hayatından edinilen endişeleri artırmıştır. İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin ilan edilışinin 42. yıldönümü nedeniyle 10-17 Aralık günlerinde çeşitli etkinliklere sahne olan İnsan Hakları Haftası'nda, Peşmerge Ahmet BUDAK'ı kaçıranlar ve belki de öldürenler, iki yüzlülüklerini bu örnekle bir kez daha belgelemiştirlerdir.

y) 19.12.1990 tarihinde Mardin iline bağlı Tızyan (El-mabahçe) köyü Birlik mezarına baskın düzenleyen güvenlik kuvvetleri, Ermeni olduklarını öne sürerek Söğüt ailesinin bir hafta içinde köyü terk etmelerini istemiş, mezrada bulunan bütün çoban köpeklerini kurşunlayarak öldürmüşler ve 70 yaşlarındaki Davut SÖĞÜT ve Ferhan AZBOY'un da içinde olduğu 6 kişiyi gözaltına almışlardır. Gerekçe her zamanki gibi hazır; "PKK militanlarına yardım etmek!.."

z) 19.12.1990 günü Tunceli ili Nazımiye ilçesinde başlatılıp Bingöl ili Yayladere ilçesine kadar devam eden çatışmalarda 11 (onbir) militan ölü olarak ele geçirilmiş ve bu olayda ele geçen cesetlerin tanınmayacak derecede yanmış oldukları, tanıklarca iddia edilmiştir.

Olayın devam ettiği süre içinde olay mahalline iki sa-vaş uçağının gittiği çevre köylülerce görülmüş ve olayın meydana geldiği dağın alevler içinde kaldığına tanık olunmuştur. Bu gözlemler, bölgede napalm bombası kullanıldığına göstergeleri olup, olayın geçtiği bölgenin daha ya-kından incelenmesi gerektiğini ortaya koymaktadır.

Önemli bazı örneklerini sergilediğimiz bu vahşet dizileri, Bölgemizde ulusal ve toplumsal muhalefeti susturmak amacıyla halkımıza karşı başlatılan baskı ve yıldırma politikalarının ulaştığı boyutun en açık örnekleridir. Daha önce Cizre ilçesi Yeşilyurt köyünde insanlarımıza dışkı yediren, Sırt Kasaplar Deresi'ndeki şehir çöplüğünü toplu mezarlara dönüştüren zihniyet, bu gün ailelerinin yoğun istemlerine rağmen ölen gerillaların cenazelerini dahi vermeyerek, dizginlerinden boşalmış zulüm örnekleri sergiliyorlar.

Bu tür keyfi ve insanlıkdışı uygulamaların, politik ortamı tahmin edilemeyecek derecede gerginleştireceğini, Bölgede huzura, barışa ve kardeşliğe asla hizmet etmeyeceğini, başta bu politikaların ve uygulamaların sorumluları olmak üzere artık herkes bilmelidir.

Dünya uluslar ailesinin eşit haklı bir üyesi sıfatıyla, kendi topraklarında efendi bir ulus olarak, barış içinde özgür ve insanca yaşamak Kürt halkının da hakkıdır. Barış ve güvenlik; demokrasiye, eşitliğe, özgürlüğe ve adalete susamış halkımızın da hakkıdır. Hakkın ancak bedeli ödenerek kazanılabileceğinin bilincinde olan halkımızın direngen güçleri, mücadeleleriyle insanın insanlaşması

sürecine katkıda bulunuyor, insanlık onur ve şerefini savunuyorlar. Bu yolda kaybedilen şehitlerimiz, ulusumuz tarihinin şeref sayfalarında birer kahramanlık abidesi olarak yaşayacaklardır.

Bu rapor; demokrasiye ve insan haklarına saygılı, ulusal ve uluslararası tüm demokratik kuruluşların, basın organlarının, parlamenterlerin, aydınların ve kamuoyunun dikkatine sunulur.

SAYGILARIMIZLA...

5 OCAK 1991

**İNSAN HAKLARI DERNEĞİ
DİYARBAKIR, SİİRT,
VAN, ŞANLIURFA,
GAZİANTEP, TUNCELİ,
MALATYA, BİNGÖL,
BATMAN VE ADIYAMAN
ŞUBELERİ
YÖNETİM KURULLARI**

Institut kurde de Paris

BELGELER

Institut kurde de Paris

KAYMAKAMLIK MAKAMINA

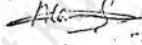
BEYTÜŞŞEBAP

Toptepe köyünde bizler 6 hane bulunmaktaydık Devletimizin emiri üzerine PKK.Terör örgütlerinin baskına nedeniyle köyümüzü boşaltma zorunda kalmıştık emirleriniz üzerine tekrar kı ş döneminde köyümü zü boşaltmıştık. Bizimle ayrılmıştık şimdi ise Askeri tarafında Köyümüz yakılmıştır.Köyümüzün yakması ile bizleri milyonlarca zararımız olmuştur.Köyümüzün yakılması ile bizleri çok mağdur ve perişanmıştır.Bu hususta Devletimizin bizlere yardım elinin uzatılması il 40 nüfusun barındıracak bir yerin teklifini ve bbumurcasatımızzn elli mercilere iletilmesi için kararını saygılarımızla arz ederiz.
18-10 1990

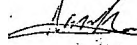
Mahmut İSİK
Toptepe Köyü

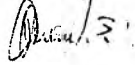
Nasrettin İSİK
Toptepe Köyü

Tahir İSİK
Toptepe Köyü

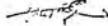
Feysel İSİK
Toptepe Köyü

Hasan İSİK
Toptepe Köyünden

Mehmet İSİK
Toptepe Köyünden

Beytüşşebap Kararın muntıbasında
15 köy birden yakıldı. Kaymakam "köyleri
nizi PKK yakıldı" diyor. Köylüler yakantları
geriye ve biliyorlar. yakantlar askerler

BİRLİKTE RAPORUDUR

BYA NO : 1990/26
VA KONUSU : Asliye Hukuk Mahkemesi
Düğüçük is.
TARİHİ : 5.9.1995
VE MEVKİİ : Sarıdalla (Bamanklık)
TACİ : Ramazan ÖK

Sarınek Asliye Hukuk Mahkemesinin tarafına yapmış olduğu tebliğ No:ri-50.1990 günü lügatli Litrirkiçli olarak Mahkeme heyeti ve Zirral Bilirkiçli ile birliktede Kabil Mahall olan Yarnak İli Sarıdalla Köyü Bamanklık Mevkii, Ramazan ÖK'e olan ve dört etrafı kondüksine ait olan arazi ile çevrili 3 adet binanın kullun-tiliminden sonra gerekli netler altında ve şu kensate varıldı.

1-GEREKİLİ YAPILAN ZAHAN VE ZİYAN :

Davosa Ramazan ÖK'e ait 3 adet binanın kendi beyanına göre Millî Hava-Varuza Mahkemesine bakılı Askeri Birlikler tarafından yakıldı. Mahkemesi Üzerine tesbiti istenilen yere gidildiğinde Ramazan ÖK'e ait bulunan 3 adet ev'in yakıl-dığı ve binaların kullanılmaması durumu geldiği görülmüştür.

2-YAKILAN BİNALARIN MİKTARI VE BUGÜNKÜ PİYASA DEĞERİ :

Yakılan binaların yerle bir olduğu ve kullanılmaması durumu geldiğinden binaların tamamen bir onarım ihtiyacı olduğu, binaların Tuş, Toprak ve Orman Mevkiilerinde yararlanılarak yapıldığı ayrıca binalardan birinin betonarme ve iki katlı ol-duğu tesbit edildi. Bugünkü şartlarda 72 metre kare olan ve ev olarak kullanılan bi-naların (Kırkiki ekte sunulmuştur) onarımı için Malseme, işçilik ve Nakliye dahil olarak Üsare 10.000.000 (On Milyona) yapılacağı, 117 metre kare olan ve ev olarak kullanılan binasının (Kırkiki ekte sunulmuştur) onarımı için Malseme, işçilik ve Nakliye dahil olarak Üsare 20.000.000 TL (Yirmi Milyona) yapılacağı, 276 metre kare olan ve ev olarak kullanılan binanın onarımı içinde Malseme, işçilik ve nakliye dahil olarak Üsare 25.000.000 TL (Yirmi Beş Milyona) yapılacağı kanaatine varılmıştır.

NOTICE :

Sarınek İli Sarıdalla Köyü Şaru Mevkiinde ikamet eden Ramazan ÖK'e ait 3 adet binanın toplam zarar ve ziyana 10.000.000 + 20.000.000 + 25.000.000 = 55.000.000 (Elli beş Milyon) TL 'lik zarar olmuş olduğu mahallinde tesbit edilerek tara-fulardan Mahkeme heyetine sunuldu.

İş bu rapor tarafından tesbit edilerek Asliye Hukuk Mahkemesine sunuldu.

KEMAL İLTER
İNŞAAT BİRLİKÇİSİ

İ. K. K. K.

Ben 6 ay önce köyden ayrıldım. Ayrılma nedenim malum. Çocuklarımı 1 bir ay sonra gece köyü gizlice terk etmeleri sayesinde yanıma alabildim. Son olayda annem teyzem ve yengem öldürüldü. Evim ve içindeki eşyalar tümden yakıldı. Büyük kardeşimin evide yakılmamıştı. Küçük kardeşimin evi tutuşturuluyor ve yanmıyor. Küçük kardeşim İzmirde çalışıyordu. Olay üzerine köye geldi. 7 çocuğuyla şu anda köyü terk etmesine izin vermiyorlar. 18.6.1990 günü 500000 liraya kamyon tutup köye gitmek üzere yola koyuldum. Çelikte askerler fundak jandarma taburcuyla konuştuktan sonra köye gitmene izin vermemeyerek beni geri dönderdiler. Köyle tek kara yolu bağlantısı Çelik üzerinden sağlanıyor. Ben İzmirde çalışıyorum. 1 haftadır çocuklarımı arda bırakarak Siirte geldim, onları köyden çıkarılmaya çalışıyorum ve başaramadım. Köyden çıkmadıkları takdirde aktiviteleri diğer insanlar gibi olacak. Bu durum ilgililerinin umrunda değilki köyden çıkış yasağı uygulanıyor. Çelik karakolu sınırlı kapalı vazifesini görüyor, başka bir yerden köyle bağlantı sağlanmıyor. Şu anda köy tümüyle boş. Çünkü köylüler yalnızca yarganlarını alarak köyü terk ettiler ve açık arazide her türlü saldırıya maruz şekilde kalıyorlar. Köyün etrafından uzlaşmalarına bu şartlar içinde imkan yok. Hayvanların besisi başıboş. Tarlaların içine salınmış durumda. Hiç kimse köyde kalmak istemiyor. Tek amaçları canlarını ve çocuklarını kurtarabilmek. Ben kardeşimi ve 7 çocuğumu nasıl kurtarabileceğimi bilemiyorum.

Biz korucu başlarının fedaisleri değiliz. Onların uğruna yakınlarımızın ölmesine göz yummamız mümkün değil. Silah alan kişiler kendi can güvenliklerini sağlasınlar. Son olayda korucuların değilde silah kabul etmeyip başka birimlere giden insanların evlerinin yakılması ve çocuklarının öldürülmesi bizleri düşündürüyor. Faili meçhul kişiler tarafından yakınlarımız katledildi, yaratılan şartlara dayanmamız mümkün değil. Bizler baskı sonucu köylerimizi terk ederek başka yerlerde göçmenler gibi aç, sefil yaşıyoruz. Yeni kurbanlar vermek istemiyoruz. Oysa normal şartlarda köylerimiz rahat yaşanmasını sağlayacak kapasitelere ve verimliliğe sahip 1 erdi. Giden canları verilen paralar geri getirmedikleri gibi acımızda dindi remez. Bizler insanız piyon değiliz. Devlet kendi güvenliğini sağlasın. vektığımız acı yetmiyormuş gibi gündürdir yakınlarımızın nasıl kurtaracağımızı düşünmek zorunda kaldım. Gereken yardımın yapılmasını saygılarımla arz ederim.

Abdullah Yılmaz

İnşaat işçisi.
İzmir

DAĞITIM: Gereği için

Ulusalaraşaf örgütü
Haledeki izleme komitesi
Yabancı basın
TMMOB İnsan Hakları Komitesi
TMMOB Kadınlar Komitesi
Bölge milletvekilleri

Ben Şirvan Ormanbaşı (İskambo) köyü halkındamım. Köyümüz 150 haneli binden fazla nüfusu var. Köyde 30 korucu mevcut. Bunlar canlarının istediği gibi davranma hakkını kendilerinde görüyorlar. Bunlardan Sabri Yürüklü Şakir Yürüklü ve Mağallah Ömeryıldız ve kardeşleri köyde devlet içinde avletler..

Bunlar Sabri Ömeryıldızın evine gece girerek odun motorunu gaspettiler. Bir yıl sonra Mağallah Dayanana satmıştı. Odun kesim sırasında durum ortaya çıktı. Para karşılığında bu vatandaşta satılmıştı.. Ali ve Salih Ömeryıldız bunların başkaları sonucu evlerini maniasaya götürüyorlar. Evim arsızın bağlarım köyde olmasına rağmen ben onlardan doleyı Siirt merkezde geldim. Köydeki gayrimenkulmden yararlanamıyorum. Bana köye giremezsiniz abilerim gibi sende maniasaya git diyorlar. Köyde var olan evimi 300000 lira karşılığında el koydular. Defalarca istediler ben vermedim. En son seferde beni tehdit ederek 300000 lira karşılığında evime el koydular. Köye yakın olan ormanlık sahaya el koyarak tüm odunları kesip sattılar. Hiç bir köylü yararlanmadı. Orman gelirinden. Ben köye dönmek istiyorum. Burada perişanam, kıza ödüyorum 8 nüfusum. Şu anda evimi yıkıp yerine betonarme ev yapmaktalar. Ben hangi birime başvurup hakkımı arıyacağım. Ben 100 adet kavak dikmişim. Hepsi söküldü. Köylülere ve çevre köylülere ait olan kavaklara el koyarak bir bölümünü sattı. Bir bölümünü ev yapmakta kullanıyor. Erup Fındık güçerleri Bitlis a yaylaya giderken onların hayvanlarını el koydular. Güçerleri dövdüler. endisinin hiç bir gayrimenkul olmasına rağmen, bugün sahip olduğu mal varlığı zorbalıkla el koyarak çale rak tehditle sahip olmuştur. Köylüye hakaret ediyorlar. Kimisini dövüyorlar.

Bunlara silah verenler bunların durumlarını bilmiyorlar. Mağallah Ömeryıldız ve çetesi insanlara karşı hoşrimeydan okuma cesaretini nerden alıyorlar. Anayasayla insanlara verilen hakları gaspetme yetkililiğini bu insanlar kendilerinde buluyorlar. İddialarının doğruluğunu tespit için bütün köylülerin ve İl genel meclisi üyesi Hamza Ömeryıldızın tanıklıklarına bağ vuruLabiliriz. Gerekenin yapılmasını arzularım. 3.7.1990

Süddik ÖMERYILDIZ

Şirvan Ormanbaşı köyü
Üzü/Siirt

ADRES: Çankaya/ı Meh. 99 Sok. No 20
Siirt

Ada geçen kişiler hala koruyucu

Bizler Siirt Erzurum EKinyolu(Goveş) köyü halkıyız. 1984 ten beri köyümüzde asker mevcut. İlk dönemlerde yedikleri ekmeği dahil köyümüze yapıp veriyorlardı. Bu meyve köylülerin malıydı. Sularını 3 yıl önceye kadar köylüler ya surlarında ya hayvanlarıyla taşıyarak götürüyorlardı. Köyün mezarlığındaki odunlar halk tarafından karucurken, onlar motorlarla kestirip köylülere taşıyorlardı..

Şu andaki durum: Askerler köyün içinde çortla doluyorlar. Kendileri deislerce ikaz edildi. Bizlere "aizin kadınlarımızda açık doluşmalar" diyorlar. Bizim bu görünümü kabul etmemiz mümkün değil. Odunlar gine köylülere taşıtılıyor. Şuraya koymuşlar 70 yaşındaki kişiye odun getirmek zorunda. Siper veya havuz yapmak için gerekli olan bütün taşlar köylülere taşıtılıyor. Köyün okulunda su olmasına rağmen (karakol olarak kullanılıyor) köyün bir mahallesine giden suyu da keserek okulun duka tarafına götürdüler. 30 evi susuz bıraktılar. Erkeklerle yapılan uygulamalar yetmiyormuş gibi kadınların üzerinde ince arama yapmaya başladılar. Durum müdahale eden köy muhtarı ihtiyar heyeti ve imanın girişimleri sonuç vermedi. 7.8.1990 tarihinden itibaren köyün ormanlık alanıyla birlikte, otlak, üzüm bağları ve 1979 dan beri yetiştirmekte olduğumuz binlerce şalılı fiatık ağacı köydeki askerler tarafından yakıldı.

Köyde yaşamamamız için ne gerekiyorsa yapılıyor. Köyde 70 den fazla ev mevcut. 20 ye yakını göç etti. Şehirlerde aç ve işsizler. Kömür gibi yerlerde harınıyorlar. Bizde her ev 10 den fazla mülk sahibi.. Köyü bırakmamızı mümkün değil. Nerelerde nasıl yaşarız. Asker bizlerin malını yakma hakaret etme, güce zorlama yetkisini nereden alıyor. Burumumuzun göz önüne alınarak bazıları gereken yardımı yapılmasını saygılarımızla arz ederiz. 2-9-1990

Goveş Köyü Halkı adına

E. Ali
Emin Bahçeci
M. Ali Kaya (Köy imamı)
Süleyman Bahçeci

S. Sinan
Sinan Özalp
Selahattin Baraç

A. Ahmet
Ahmet Bahçeci
Yakup Sezgin

S. Süleyman
Ahmet Özalp
Süleyman Özer (Köy imamı)

DAĞITIM : GEREĞİ İÇİN

Helsinki izleme kom.
Ulusalaraması af örgütü
İnsan hakları derneği
Yabancı elçilikler
Yabancı ve yerli basın
Siyasi parti başkanıları
Bölge milletvekilleri
Bağbakanlık
Cumhurbaşkanlığı
Cumhuriyet Savcılığı

BASINA

Ben Siirt Merkez Pınarca(Kezer)köyü halkındam. 15 gün önce annem kapının önünde bizler ise içerde yatıyorduk.Gece yarısı iki asker yatağın yanına gelerek el fenerini annemin yüzüne tutuyorlar.Bunun üzerine annem uyanıp ne istediklerini soruyor.Karşılardaki 70 yaşındaki bir insan olmasaydı,kesin tecavüze uğramıştı.Annemin yanında yardım sürdünerek uzaklaşiyorlar.Bahşleyim annem durumu bana anlattı.Olaydan 5 gün sonra köye gelen yüzbaşıya askerlerin alköl aldıklarını gecelayım evlerin içinde dolaştıkları ni iyi bir görünüm sergilemediklerini ilettim.14 haziran gecesi ben Van daydım.Bunu fırsat bilen Uzman Çavuş Murat Yıldırım gece 23.30 da eve giriyor.Evin içinde tanekeye çarpıyor.Ses üzerine eşim uyanıyor.Eşimin ferystları sonucu komşular eva doğru yöneliyorlar.içeriye giren çavuş üç askeri evin etrafında nöbete bırakıyor.Eva doğru yönelen köylülere askerler silah çeviriyorlar.Gece köye gelen görevliler,bütün askerleri sıraya dizip eşimin askeri üniformasını iatıyorlar.Çavuş kepi burnunun üstüne indirip karanlık olan tarafı kalmayı yeğliyor.Ve eşim kendisini görevlilere gösteriyor.15 haziran günü eşimi annemi ve eşim köylülere jendermaya getirerek ifade alıyorlar..

5 çocuğum ve eşim olayın şokundayız.Bu olay bana ve tüm halka şunu göstermiştir.Bizim namusumuz her an için tehdiis altındadır.Bizler kadınlarımızı ve çocuklarımızı köylerde bırakarak başka birimlere gidemeyiz.Onları askerlerden korumak zorundayız.Ben evde olsaydım birbirimizi öldürecektik.Namusum saldırıya uğradığı halde ben güçlü olarak ilan edilecektim.

Bizim namusumuz satılık değildir.Batıdan gelen askerlere neler anlatılıyor ki ,en değerli varlıklarımıza saldırma hakkını kendilerinde buluyorlar.Askerler halkımıza karşı bu türden davranma cesaretini hangi maaşlardan alıyorlar.Ben sizlere soruyorum halkımızdan biri görevli bir memurun eşine saldırma olayı hangi işlemle karşı karşıya kalacaktı.Bütün görgü tanıklarına ve ifadelere rağmen nasıl oluyor da 15 haziran günü Murat Yıldırım Diyarbakır görevli olarak gönderiliyor.Var olan kanunlara göre tutuklanması gerekmezmiydi.Adı geçen kişinin tertzibini subay a köylüler evin içinden alarak teslim ediyorlar.Eşim şikayetçi olduğunu belirttiği halde sonuç sıfır.Ben kendisinden şikayetçiyim.Garakenin yapılmasını saygılarımla arz ederim.
16.6.1990

Nuzattin Çelik

Siirt Merkez Kezer
(Pınarca)Köyü

DAĞINIM:Gareği İçin
Ulusalaraşın af örgütü
Helsinki İzleme Komitesi
Yabancı elçilikler
TRMM insan hakları Kom.
Cumhuriyet Savcılığı
Basın
Milletvekilleri
Bağbakınlık

CUMHURİYET SAVCILIĞINA
ŞİFT

Ben Şirnak ili Güçlülükonak (Dassa) ilçesi Çetinkaya (Goyına) köyü halkındanım. 1973 doğumluyum. Uzun süredir İzmir ve İstanbul'da çalışmaktaydım. 10 gün önce köyüme döndüm. 4 gün önce karakolda (Yağızoymak) Zivings hacı ali - görevli askerler köyümüze geldiler. Beni ve köy muhtarını olan emcemi alıp karakola götürdüler. Amcemin gözlerini bağlayarak başka bir odaya götürdüler. Beni felakaya yatırdılar, telefon tesisatını kullanarak vücuduma elektrik verdiler. Ayrıca can sılcı noktalara tekme ve yumruklarla vurdular. Karakol komutanı beni bir yandan dövüyor, diğer yandan kendileriyle birlikte çalışmadığım takdirde beni öldüreceğini söylüyordu. Bana PKK liler köye geliyorlar sen biliyorsun haber vermiyor sun konuşmuyorsun diyordu. Ben daha önceden askerlerin beskasından dolayı köyümü terk edip batıya çalışmaya gitmek zoruyla kaldığım. Köyüme ailemle birlikte yaşamak benim en doğal hakkımken, askeri birimler bu hakkı elimden alıyorlar.

Ben 17 yaşındayım ve ajanlığa zorlanıyorum.

Bilmediğim konularda, tanımediğim kişiler hakkında nasıl bilgi verebilirim. Yalan ve iftirayla insanları işkenceyle yüz yüze bırakmam mümkün değil. Köyüme huzurlu bir şekilde yaşamak istiyorum. Bana işkence yapan Yağızoymak (Zivings hacı ali) karakolunda görevli subaylardan şikayetçiyim. Can güvenliğim yok. Gerekli birimlerin uyarılması ni istiyorum. Üzerime yapılan işkenceleri saygılarımla arz ederim.

Cemal Dündar
Çetinkaya (Goyına) köyü
Güçlülükonak/ŞIRNAK

23.11.1990

Çbta

J. B. K

Dilekçe yazmam
bir kadın olduğumu beyan
ediyorum. Adı peşinin beyanını ile
dilekçede yazılanların konsileste
rilması ve şikâyetimin Dr. müayene
si diğer hususların araştırılması
rica olunur. 23.11.1990

Not: Savcı "Zahil adamdır, kullanıyorlar
alıp, Jandarmaya götürün" diyor.
Polislere - Savcı adını gerektiren
başından uzaklaştırıyor. Doktora gönderilmedi. Bana ulaştırılmadı.

Tuzcular (Sermel) K8, Ünde K8, koruculuğu yapan Mehmet Feytekin hasta olan çocuğunu beraberinde getirerek izin için müracaat etti ve çocuğunu siirt'e doktora götürecekti. Benimle içinde bulunduğum bir topluluk önünde neden eli boş olarak gelip izin istiyorsu senide çocuğunda sinkaf ederim dedi ve daha bir çok hakarete bulundu. Adı geçen korucu gidip kendisine bir karton Marlboro sigaresi getirai ve öylelikle izin alabildi.

Tuzcular köyünde koruculuk yapan Ahmet Erdoğan'dan zorla bir kut pantolon aldırttı.

Bu tür örnekleri çoğaltmak mümkündür. Karakoldaki askerlerin ve korucuların ifadelerine göre Karakol nizamiyesine girip çıkış perali olmsu peresi olmayan sakinlerden geçmesin.

En gün hiç kimse cebinde değerli çakmak veya kalem veya fazla miktarda parayla Karakolun oından geçemiyor. Zira Karakol komutanı tarafından her an kontrol edilir.

Karakolda işi olan her kim varsa eli boş gidemez. Tutulma sayın komutana bir şeyler götürmek zorundadır.

Şimdi evi aransa yüzerde kutu bal ve yüzerde karton Marlboro sigaresi çıkar.

Bu adamın tek düşüncesi bir an evvel köyü dönmektir, başka her hangi bir düşüncesi yoktur.

Kendisi hakkında söylediklerim yalnızca bir kaç örnekten bazılarıdır. Benim bildiklerim ve halk içinde söylenti olmuş daha bir çok durum vardır. Hakkında bir soruşturma ve dava açılırsa gerçekler ortaya çıkacaktır. Evrende herkes ondan şikayetçidir ve herkes ondan nefret etmektedir. Vatandaş çekinilmi için ses çıkaramamaktadır. Bu adam çevreyi yasaahmaz hale getirmiştir. 26.11.90

İsmini açıklamaktan korkan
bir köy korucusu

Aralık ayı içinde evinde yapılan

aramada 16 kutu bal 12 kutu

Karton Marlboro bulundu. 2 tiftik
battanıza Peruaride görevli Erol
İstojman kendisine haber veriyor.

Aramadan önce eşyaları Mehmet
Tizilayın evinde saklıyor. Sadere bunlar
tesbit edilebilirdi. Söge kasetleri elimizde
Korucunun

Ben Perveri ilçesi Ekinüzü (Hertivina) karakoluna bağlı köy korucularından biriyim. Adımı açıklasamıyorum, zira eğer bu şikayetim yer bulamazsa ve gerekçen yapılmazsa ve adım ortada deleşse o zaman vey halime. O zaman karakol komutanı Muzafer HAKVERDİ bana o bölgeyi yaşanmaz hale getirir. Bu nedenle ismini simdilik saklı tutmak zorundayım. Eğer sözünü ettiğim kişi nakalına gerekli tankikat yapılır ve hakkında dava açılırsa şikayetimi ifade vereceğim ve her şeyi açık açık anlatacağım.

Benim şikayetimi Ekinüzü karakol komutanı MUZAFFER HAKVERDİ ile ilgilidir. Rütesini Astsubay Üstçavuştur.

Şikayetlerim şunlardır:

Sözünü ettiğim astsubay tayini çıkıp karakola geldiğinde biz koruculara para cüzdanını gösterdi ve yeryüzünde 50.000.-₺. paradan başka param varsa bana kafen olsun dedi ve Köprüçayda bulunan İbrahim Astsubaydan 600.000.-₺. borç aldığını söyledi. Bunu söylediği zaman yaklaşık üç ay evvel idi. O gün tüm mal varlığı 50.000.-₺. olan ve borçlu ektürümüz bu gün araba sahibidir ve arabayı 26.000.000.-₺. ye almıştır. Sorun çıkmasın diye arabanın devrini hanımının üzerine almaktadır.

Karakolda görev yapan erler diyorlarki bizim her ay gelen para (tabiidot) parasının tümü harcanmış gibi yapılır fakat eğer yılın tümü alınmaz alınmaz gibi para çekilir ve bu para komutana kalır. Arzın 100 kilo et alınacaksa bunun 30 kilo kezeri alınır geri kalan para cebeye iner.

Ekinüzü köyünde kuruculuk yapan Şevket Tureman onun arzbesi için 50.000.-₺. lik malzeme aldı, parasını kafalarca istediği halde ödemedi. Bir daha istemesini kendisine söyledi, eğer bir daha istese kendisi bilir.

Ehmettin Aşan, Ekinüzü köyündedir, müdübüs şoförlüğü yapmaktadır. Kendisinden eğer istenilmiş, istenen eşyalar getirilmiş, fakat para ödemiyor ve ödemeyeceğini söylüyor.

Ekinüzü köyünden olan ve müdübüs şoförlüğü yapan Necdet Türkmen kendisine istenilen eşyaları getirdiği halde onun parasını ödemiyor ve eğer bir daha isterse içinin kötülüne gideceğini söylüyor.

Ekinüzü köyünde kuruculuk yapan Abdülbari Sevinç karakola varmış (yaklaşık on gün evvel) kendisinden 500.000.-₺. istemiş ve vermiş. İnce seni makamında bir saatte fazla dövmüş, bir disini kırmış ve silahı zoru ile kendisinden 500.000.-₺. para almıştır.

Çıkar köyüne kuruculuk yapan Hasan isimli korucu perveri'de üstteğmenden izin alıyor ve karakola geliyor istenilen gideceğini söylüyor. Karakol komutanı neden kendisine bir şey getirmedeği halde izin istiyor diye, kendisine hakaret ediyor, dövüyor ve kovuluyor.

Ekinüzü köyünde ikamet eden Salih Kızılay kendisinden istenen hindiyi vermediği için karakola çağrılıyor ve çeşitli hakaretlerle beraber dövülüyor.

Yeniaydın köyü muhtarı Abdülselem, astsubay köye gittiğinde kendisine bir kuzu kesmediği için karakola çağrılır ve epek sudan gelinceye kadar dövülüyor.

Perveriye olan Ötügen traktör şoförleri kendisine bir kerton marlboru sigaresi ve 50.000.-₺. vermek zorundadırlar.

Perveri ilçe merkezinde ikamet eden şiför Abdülkerim Adıgüzel köye geldiği için üç saat karakolun tuvaletine kapatılıyor ve kendisinden iki kilo bal alınca serbes bırakılıyor.

%

%

%

Besine

Biz Siirt Perveri Sarıysprak(Axer) köyü halkındanız,Köyümüzü yakın bir yerde PKK lılar ve askerler çetiştirler.Bu olaydan sonra Perveri Doğan köyünde görevli binbaşının emri üzerine askerler vaddi varlıklarımıza tutuşturmaya başladılar.Köylü kadınlar onlara müdahale ettiler.Askerler onları ırlatıp attılar.

- Yakılan Varlıklarımız: 1) 5000 in üzerinde kavak ağacı
2) 4 tondan fazla buğday(köyün muhtarına attı)
3) Köyün etrafındaki bütün ormanlık alan,köylülerin otlarıyla birlikte.
4) 20 den fazla ev
5) Şimdi köyü boşalmış durumda,bütün evlerin yakale çağını adımız gibi biliyoruz.

Çetişmeden sonra köyümüzden 5 kişi gözaltına alındı.Bunlardan üçü(Süleyman,Muhsin(Köy muhtarı) ve Emin Demir) halen illerde tutuklu bulunmaktalar.Bize sürekli ya korucu olun yada köyü terk edin diyorlardı. Bizim koruculuğu kabul ettememiz üzerine ,köydeki yaşantıya son verdiler.Köyde 47 ev 500 den fazla nüfus vardı.Biz yalnız cenelerimizi kurtarabildik.Köyde yaşantımız böyle bir hale getirilmiştir,bir torba un alıp evlerimizi ze götürmüyorduk.Köylülerin bir kısmı Çarnak a bir kısmı Siirt merkezdeki tanıdıklarının yanlarına sığındılar.Hayvanlarımızın bir bölümünü yok fi: na ettik.Bir bölümü Çarnakta.Köyde otletmemiz mümkün değildi.Köyün dışın çıkardığımız an hayvanlarımız askerler tarafından taranıyordu.

Bitişikteki Holê köyünün arullarını dehi kovanlarıyla birlikte yaktılar.Evlerde içindeki eşyalarla birlikte yakıldı.Askerler bu uşulmelerle resmen bizi yüz yıllardır yaşadığımız topraklardan zorla uzaklaştırdılar.Önümüzde iki seçenek kuyumşlardı.Ya korucu olup blecektik.Ya terk ve açlık.Ber evde en az 10 nüfus mevcut.Biz nerelerde nasıl barınacağız.Çocuklarımızı neyle doyuracağız.Bizlere gereken yardımın yapılmasını ve durumumuzun göz önüne alınmasını seygilerimizle arz ederiz. 27-8-90

Salih Demir Nizam Demir
Perveri Sarıysprak(Axer) Köylüleri adına

ADRES:Çarnak Biryân köyünde
skrbalarının yanında
missfirler.

DAĞITIM:GEREĞİ İÇİN

Uluslararası sf örgütü
Helsinki izleme komitesi
Yabancı elçilikler
Yerli ve yabancı basın
Cumhurbaşkanlığı
Bağbakanlık
İnsan hakları derneği
Siyasi parti başkanları
Bölge milletvekilleri
Cumhuriyet mevcullığı

Xinzelik mecrasında yakıldı.
Köylülerin arıları ve bazı kovanları evleri ile birlikte

OLAŞANUŞTU HAL BÖLGE VALİLİĞİNE

DIYARBAKIR

31.07.1990 tarihinde Kızıltepe İlçesine bağlı Aydın köyünde güvenlik güçleri ile PKK militanları arasında vuku bulan çatışma dolayısıyla dört PKK militanı öldürülmüştür.

Çevreden almış olduğumuz yoğun duyurular üzerine öldürülen militanlardan birisi Kızım Sultan BATU'dur. Almış olduğumuz bu duyum nedeniyle gerek Kızıltepe Cumhuriyet savcılığına, gerek İlçe Bölük Komutanlığına, gerek Mardin Cumhuriyet Savcılığına ve gerekse Mardin Valiliğine teğhis amacıyla, cesetlerin veya çekilmiş fotoğraflarının tarafımıza gösterilmesi için yaptığımız tıba başvurular sonuçsuz kalmıştır.

Söz konusu olay nedeniyle gerek kendim ve gerekse diğer aile efratları büyük bir endişe ve tedirginlik içerisinde bulunmaktayız.

Duyumumuzun tarafınızdan dikkate alınacağı inancıyla, edinmiş olduğumuz duyumun gerçek olup olmadığını tespit için, ceset veya çekilmiş fotoğraflar üzerinde teğhis yapmanın sağlanması, teğhiste, öldürülenin adı geçen Kızım olması halinde cesedinin tarafıma verilmesi için gerekenin yapılması arz ederim. 08.8.1990

İstemde Bulunan

Abdülaziz BATU

A D R E S

Kale Mah. Akarsu NUSAYBİN.

REKAM-REKAM KEMENTERIAN PERTANIAN
REKAM-REKAM KEMENTERIAN PERTANIAN

REKAM-REKAM KEMENTERIAN PERTANIAN
REKAM-REKAM KEMENTERIAN PERTANIAN

No.	TARIKH	MEREK DARI	JENIS	SPEK	TARIKH
1-	1970	CINA			
2-	1970	TOPTAN	SATI	GAPILMADI	
3-	2.12.1990	SEKER	10.15	BIZELI MAH.	SIDIK ÜPÜR
4-	3.12.1990	TOPTAN	SATI	GAPILMADI	JILBAYEK
5-	6.12.1990	SALI			
6-	5.12.1990	GABAKA			
7-	6.12.1990	ZELFUR			

REKAM-REKAM KEMENTERIAN PERTANIAN

REKAM-REKAM KEMENTERIAN PERTANIAN

REKAM-REKAM KEMENTERIAN PERTANIAN

Balkonlar, top tenceler, veriler, yalıtım, satıcı listeleri,
haritası, kontrol altında istatistikler, kademeler, malzeme alınması, ser.

Ben aomasır tepterken üç dört arabamın bizim
Kapının önünde durduğunu fark ettim ve
Araya indi. onlara kesin geldiğini ve istediklerini;
Surdum ba bağırıldılar ve evin her dört bir yanını;
Araşip dağıtılar herhangisi birşeyi bulamadılar
suur adını surdular ve odun suyu odun süğütler-
Sülemmez beni zurla arabaya bindirdiler
Dahasızca mersini emiğlet müdürüğüne
Götürdüler ve nişin götürüldüğünü bilmiyordum
onlara beni neşin buraya getirdiniz diye surduğum
mda beni tutuklamaya başladılar tabiki gözlerinde
Kopuklukla suura beni götürüp nezarete otular.
Halen neşin tutuklandığını bilmiyordum ve akşam-
Sat on üç ender arabalarıda beni tekerrür yokarı
Akarıp suuru surmaya başladılar ve ben suuru
Söğlediler Sen PKK.lan ~~ile~~ ilgili miyormusun
ve abinin yardım yatokluk yapığını biliyor
nusun. diye suurular surmaya başladılar
Butür oluyordun hiç bir ilginim olmadığımı-
Söğledim ve abinin neler yaptığını bilmiyordum
Dediginde artık kendimi göremedim.
Hemni işkence odasına aldılar ve elimden aygından
Elektrik vermeye başladılar. ve her biri birbirlerinden
Barip hiç tanımadığım ve görmediğim insanları
Baz. mesleleri bana baruylardı. Bunlar bilmiyordum
tanımıyorum detigim işin tam sekiz gün
işkence gürdüm ve yapıları işkence
Söğledim. birinci gece yandıyınca oturarak
Elden ayakları verdiler ikinci gece Beni-
yotırıp başladılar ve tekrür elektrik verdiler.
üçüncü. gece. volakaya verip tekrür elkitirge-
verdiler östelik karnına sudukdükleri
Dördüncü. gece. askıya verdiler -
Beşinci. gece. satherece ~~ist~~ istatılar.
Diğer üç günde aynı şekilde devam etti

Kısacası bekizgön ölümünden dünden dişe-
Bilirim. ve diğer günter hep sorgu süresine
kötürüp her tür şekilde kurkuttuğartardı
on beş günümüz mersin emişet-
müdürü gönde gecti ve amabakı emişet
çıktık bizi serbest bıraktılar. ayrıca
Doktor kurtuluşlu dtından gectim ve
~~her~~ her tarafım çok murattı oldugu halde
Rapor da sağlıklı adem sağlediler

Kadriye Tekin

Demirtaş mah. 593- Sokak
No:18 Mersin

Toplam 34 gün gözaltında kaldı. 15 gün
mersinde 19 gün Erzurum jandarma ve
siville gözaltında tutuldu. Mersinde öncüde
morluklar yanında olmasına rağmen, sağlıklı
dur raporu verilmiştir.

ESAT - TATAR - CEMAL - OSMAN
TAHR - ÖZDEMİR VE
YASSI TAŞ'TAN SAHİT - HACI - MEN-
MET - CEMAL

BU NOTU ANDIKTAN SONRA TIRKAN
OLANLAR GAWAN'A TAŞINAK.
GOYUN OLANLAR UZUNGEÇİT KÖ-
YÜNE BEŞ GÜN İÇİNDE TAŞINACAK
BİR HAFTA SONRA SİZİN TAŞINMA-
DİĞİNİZİ GÖRÜŞEM EVİNİZİ ESAN-
LARA BİRLİKTE YAKARIM SİZLERE
PRAKTIK YARDIM ETMEKTEN YAKARIM.
YAKARIM, VACİT GEÇMEDEN HANIMLAR
GELİN, DEVLET BÜYÜKTÜR BUNU
UNUTMAYIN. 21. HAZİRAN 1970

Seydi ASK

Görevli bir subayın uludere köylü-
lerine yardığı evrak kopyeleri evleri yata-
cağın: belirtiyor.

OLUŞAN ÜSTÜNAL BÖLGE VALİLİĞİNE

DIYARBAKIR

Aşağıda açık kimliği yasılı olan Es Kardeşim Adnan BAĞCA 56 DA 423 Toros Marka lacivert renkli otomobili ile Siverek ilçesinde taksicilik yapmaktaydı kendisi 11.6.1990 günü Diyarbakır İstikametinde yolu götürerek Üzere Siverek ilçesinden ayrılmıştır. Aradan onbir gün geçmesine rağmen kardeşimden bu güne kadar herhangi bir haber alamadık. Bu nedenle hayatından endişe etmekteyiz, kardeşim Adnan BAĞCA evli ve iki çocuk babasıdır. Aynı zamanda kendisine ait otomobili ile usun samandan beri taksicilik yapmaktadır. Gerek eşi gerekse bizimle herhangi bir sorunu olmadığı için evden kaçması kesinlikle şüphesiz değildir.

Bu nedenle hayatından endişe etmekteyiz. Ayrıca kardeşim Adnan BAĞCA daha önceleri yolu taşımak için Siverek ilçesinden ayrılarak aynı gün geri dönmediği saatlerde telefonla veya başka türlü vasıtalarla bizi ara mutlakla bilgi verirdi. Kardeşimin kaybolması ile ilgili Siverek Cumhuriyet Baş Savcılığına gerekli başvuruyu yapmış bulunmaktayım.

Bütün bu sebeplerden dolayı kardeşim Adnan BAĞCA'nın Bölge Valiliğinin dahilinde araştırılarak akıbeti hakkında bilgi verilmesini arz ederim. 21-06-1990

Not: Kardeşim Adnan BAĞCA'nın açık kimliği:
Adı ve Soyadı : Adnan BAĞCA
İli : Ş. Urfa
İlçesi : Siverek
Mahallesi : Hemidiye Mah.
Baba ve Ana Adı : Mehmet-Hayriye
Doğ. Tarihi : 30.6.1958
Araç Plakası : 56 DA 423 Kuyu Mavi Toros Marka Otomobil

A d r e s : Hacı Ömer Mah. Konut Blok. No: 15/4 Siverek Tel. 2680-4651-2567-1155
Kod: 8361

Muharrem BİLİR

(Handwritten signature)

Hesina

Bizler Siirt şirvan Sulayası (Merce) köyü halkı
yık.1985 haziran ayından itibaren koruculuk yapmaya başladık. Köyümüzde
10 korucu mevcuttu. 2 agustos 1990 günü köyümüze gelen PKK timi 6 korucu
nun silahını aldı. Diğer 4 kişinin silahı devlet tarafından alındı.
Bizler olağanüstü hal tasminatını hak ettiğimiz halde, bu para bizlere
ödenmiyor. Şirvan matemedi bu paraları bizlere ödenmeyeceğini bildirdi.
Ayrıca Temmuz masamızda ödenmedi. Bizler 6 yıla yakın bir süre bu işi
yaptık, hakkımız olan paranın tarafımıza ödenmesini istiyoruz.
Gerneğin yapılmasını saygılarımızla arz ederiz.
4.12.1990

Orhan Amlanhan

Kazım Atabay

Kemal Amlanhan

M. Hafız Amlan

Faik Amlanhan

Zeynep Amlan

Kesit Atabay

İsmet Aytekin

GEREĞİ İÇİN: Siirt valiliği
Olağanüstü hal bölge valiliği
Başbakanlık
Cumhurbaşkanlığı

JUMHURİYET SAVCILIGINA

SIIRT

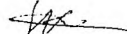
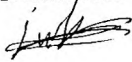
Bizler Siirt Eruh ilçesi Kılıçkaya köyü Milan mezarası halkındanız. Bizlere ait olan arazilere ve köye ait olan arazi ve alanlara askeri birimlerce karakol yapıldı. Bizlere tazminat olarak hiç birsey verilmedi. Girişimlerimizde bir sonuç vermedi. Bizlerin köydeki arazi dışında hiç bir gelirimiz yok. 50 den fazla nüfusun tek geçim kaynağı bu arazilerdi. Arazile ayrılan alan yetmiyormuş gibi, geri kalanda eğitim ve atle alanına dönüştürülmüş. Ürekli bizleri cyalama taktiği uygulanıyor. Bizler askeri birimlerce el konulup kullanılan arazilerimizden dolayı maddi tazminat talep ediyoruz. Dileği iz geçerli rayiç üzerinden arazi lerimizin tutarlarının tespit edilip tarafımıza ödenmesi. Gerekenin yapılmasını saygılarımızla arz ederiz. 19.9.1990

Ömer Demir

İbrahim Bala

Ali Demir

Hasim Demir

ADRES: Kurtağa çeşme sokek, No:97
Dervişağa mahallesi
Karagümrük/İstanbul

(Savcılığınca olaya müdahale edecek ve
hukuk takvini yapmak bu mahiyettedir.
den, hakların hukuk mahkemelerinde
takipte mahkemelerde olduğundan dilekçe geri
iade edilmiştir. 19.9.1990

Siirt (Savcılık) 30075

Ben Eruh ilçesi Gönülsüldü (Emtâ) köyü halkındayım. Geçen sene köyümüz boşaltıldı. Dışarda deha fazla dayanamadığımızdan dolayı bu sene tekrar köye dönmek zorunda kaldık. Köye dönmek için 9.5.1990 tarihli dilekçe ile Siirt Valiliğine müracaat ettim. (Dilekçe Örneği ektedir). Bu dilekçe ile köye dönüşüm sağlanmadığı için ve çeşitli baskılara maruz kaldığım için 9.7.1990 tarihinde yeniden müracaat ettim (Dilekçe Örneği ektedir). Bu müracaatlarım üzerine Siirt valiliği ve Eruh Kaymakamı bana sözlü olarak köyüme dönebileceğimi söylediler. Bunun üzerine biz köylülere sekiz hane yaklaşıp üç ay evvel gidip köyümüze yerleştik. Hâlen köyde kalıyoruz ve kendi işlerimizle uğraşlıyoruz.

Son bir ay içinde Dikboğaz (Reşine) köyü Karakol komutanı Aab. Hasan bizi üç defa karakola çağırdı. Bize şöyle demektedir: "Siz izinsiz olarak gidip köyünüze yerleştiniz, Elinizde köye yerleşebileceğiniz de ir herhangi bir yazıda yoktur, bu şekilde köyde kalamazsınız, ben sizin iyiliğiniz için söylüyorum, ben sizi orada tutuyamam, ben size karımayacağım fakat başka bir askeri tim gelip sizleri tarassu ne yapacaksınız, ben onun garantisini size veremem, ya bana köyde kalabileceğinize dair yetkili makamlardan bir yazı getirirsiniz yahutta köyü boşaltırsınız, ya ben sizi çıkartırım." Karakol komutanının bu açıklamaları üzerine Dönerdöver (XXXX) (Bakkat) Jandarma taburuna gittik. Tabur komutanı Binbaşı bize "köyü hemen boşaltın ve nereye gidiyorsanız gidin" dedi.

Durumumuz bundan ibarettir. Bu kış mevsiminde nereye gidebiliriz, ne yapabiliriz? Biz fakir insanlarız, herkes gibi biz de kendi köyümüzde kendi ata toprağımızda kalmak istiyoruz. Bu da bizim en doğal hakkımızdır. Başka yerlere gidip sürünmek istemiyoruz, ancak köyümüzde geçinebiliriz. Başka yerlere gidersek açlık ve soğuktan ölmek için hiç bir neden yoktur.

Sizlerden talebimiz kendi köyümüzde kalabileceğimize dair bir belgenin tarafımıza verilmesi ve sözü edilen askeri birimlere bize karışmamaları hususunda gerekli talim ve tebligatın yapılmasıdır.

Gerekenin yapılmasını saygıyla arz ederim. 21.11.1990

Adres :
Gönülsüldü Köyü
Eruh/SIIRT

Salih YILDIZ .

Dağıtım :
Siirt Valiliğine
İlağanüstü Hal Bölge Valiliğine
İçişleri Bakanlığına
Başbakanlık Makamına
Cumhurbaşkanlığına
TEMM Başkanlığına
Siyasi Parti Başkanlarına
İnsan Hakları Kuruluşlarına
Basına

Köyünden çıkarıldı şimdi Siirt merkezde oturuyor.

VİLAYET YÜKSEK MAKAMINA

S İ R N A K

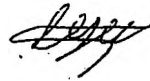
ÖZÜ: Dönmezler Köyünün
Yakılması Hk.

Beytüşşebat ilçesine bağlı Dönmezler köyü 1990 yılı Mayıs ayının ilk haftasında, Güvenlik Güçlerinin isteği ve emirleri üzerine tamamen başaltıldı. Göçen halk geçici olarak Uzungeçit beldesine yakın bir yerde çadırlarda konaklamaktadır. Köye dönme umudumuzu yitirmedikimiz için, pekçok eşyamızı köydeki binalarda bıraktık. Lâkin, Dönmezler köyünde tüm binaların içindeki eşyaları ile birlikte 21/8/1990 günü yakıldığını öğrenmiş bulunuyoruz. 30 kadar binanın yakılması bizleri evsiz ve barksız bırakmıştır. Binalarımızı, anlamadığımız nedenlerle güvenlik güçleri yakmışlardır. Yakma olayı gün ortasında vuku bulduğundan çok kişi tarafından da görülüp izlenmiştir. Takdir buyurulurki, köy halkının yerinden edilmesi ve akabinde binalarının yakılıp yıkılması olayı bizleri perişan etmiştir. Bu köyün dışında, Türkiye Cumhuriyeti toprakları üzerinde bize mezar olabilecek kadar toprağa sahip değiliz. Durumu Yüksek takdirlerinize saygıyla arz ederim.

23/8/1990

Dönmezler Köyü Muhtarı
Hacı Yüce

ADRES: Dönmezler köyü muhtarı.
Uzungeçit yanındaki
çadırlarda mukim.
Hacı Yüce

VALİLİK MAFAMINA

SIIRT

Biz Eruh Budamış (İspendiken) köyünün Dara mezarası halkındanız. Köyü boğaltmamız için defalarca tehdit edildik. Köyün tüm arazisi bize ait. Bizlerin tek gelir kaynağı arazimizden ve bağlarımızdan elde ettiğimiz gelirdir. 16.6.1990 günü askerler ve korucular köye giderek hayvanlarımızı gasp edip götürüyorlar ve hemen köyü boğaltmamızı istiyorlar. Hayvanlarımızı Dirişke (demiremek) köyüne götürmüşlerdi. Ben Eruh a gidip Köyün muhtarı İsmail Baytekinle görüştüm. Köyü boğaltacağımızı hayvanlarımızı bırakmalarını belirttim. Bunun sonucu nda Fatma Baytekin adlı köylü kadın Demiremek a giderek hayvanları Salpana (akdiken) e götürüyor. Şu anda bütün arazimiz ve bağlarımız saldırıyla yüz yüze. Köyü bırakmamız mümkün değil. Evlerimiz ve ekinlerimiz yakılma tehlikesiyle yüz yüze. Bizi m. açlıkla yüz yüze kalmamızı isteyenler , asker ve korucular tuğayın kendilerine emir verdiğini söylüyorlar.

Korucular Fatma Baytekin adlı kadına köyü dönmesi halinde kendisini koruyacaklarını söylüyorlar. Bu kadın dul ve 5 yetime bakıyor. Köyden çıkması demek aç kalmaları demektir.

Biz köyümüzü boğaltamayız. Biz korucu ve askerlerin saldırıları ile karşı karşıyayız. Bize gereken yardım yapılmasını ve durumumuzun göz önüne alınmasını saygılarımızla arz ederiz.

Emin ÖZDEMİR

Salih ÖZDEMİR Şefik ÖZDEMİR

Eruh budamış köyü Dara mezarası halkı adına

SIIRT

DAĞITIM:GEREĞİ İÇİN

Uluslararası Af Örgütü
Helsinki İzleme Komitesi
Yabancı elçilikler
Yabancı basın
TEMM İnsan hakları kom.
Bölge milletvekilleri
Basın

il Jan. Al. K

22. 6. 1990

Emin

CUMHURİYET SAVCILIĞINA

S İ İ R T

Müşteki :Av.Zübeyir AYDAR, İnsan Hakları Derneği Siirt Şubesi Başkan
Bankalar Cad. No:2/B Siirt

Sanıklar :1)Atıla KOÇ, Siirt Valisi
2)İsmail Bardakçı, Siirt Emniyet Müdürü
3)Ali Ülger, Batman Kaymakamı
4)Adını tesbit edemediğimiz yüzlerce Polis ve özel tim mensubu

Suç :Eğhase Kargı Şiddet Kullanarak Nası İzzar,Suç İşlemeye Teşvik,
Keyfi Muamele ve Memuriyet Görgünü Suistimal.

Suç Tarihi :03/04/1990

Açıklamalar:1)Olay günü sabahdan itibaren tüm batman esnafı işyerlerini açmamışlardır.Bunun üzerine işyerlerinin açılması için defalarca anas Yapılmış fakat esnaf işyerlerini açmamıştır.Benzer eylemler son günlerde bölgemizin değişik yerlerinde meydana gelmiştir.Fakat Batman'da esnaf değişik bir uygulama karşılamaştır.Batman'daki uygulama bölgenin hiç bir yerinde yoktur.Bu da sanıkların ne kadar suç işlemeye meyilli kişiler olduğunu ve insanlara nasıl yaklaştıklarını göstermektedir.

2)Esnafın işyerlerini açmaması üzerine yukarıda isimleri Sanıklar öncülüğünde dükkanların zorla açılmasına başlanmıştır.Zorla açma kararı yukarıda adı geçen sanıklar tarafından verilmiş ve onların öncülüğünde uygulanmıştır.İlk saldırıyı Valinin emriyle Batman kaymakamı Ali Ülger yapmış ve Çarşı karakolunun yanında bulunan öncü eczanesinin vitrin camları sanık Ali Ülgerin ayak darbeleriyle parçalanmıştır.

3)Bundan sonra adı geçen sanıkların emirleri gereği ve onların öncülüğünde yüzlerce Polis ve Özel timden oluşan ekipler Batman çarşısında bulunan işyerlerine ellerindeki silah,çekiç,balyoz ve demir kesme makasları ile saldırıya geçmiştir.Saldırı esnasında yüzlerce işyerinin camları kırılmış,kilitler balyozlarla parçalanmış,kepenkler yırtılmıştır.Olay esnasında kendi işyerine sahip çıkmak isteyen kişiler dövülmüş ve onların gözleri önünde işyerleri tahrip edilmiştir.Olaydan sonra Batman çarşısının görünümü ~~saaf~~ alanından farkızdı.Bu vahşi saldırının yüzlerce tanığı vardır.Olayda milyarlarca lira ~~hasar~~ meydana gelmiştir.

4)Sanıklar devlet memurdurlar,memuriyetten doğan görev yetkilerini kötüye kullanmışlardır.Sanıkların eylemleri Türk Ceza Kanununun-228/1-2, 240, 311, 516/2, 517 ve 522/1 ilk cümlede sayılan suçları oluşturmaktadır.Sanıklar bu suçları işlemlerine rağmen helen haklarında ~~surur~~ turma yapılmamıştır.Sanıklar helen tehditlerine devam etmektedirler.Sanıkların işledikleri suçlar ağır cezalıdır ve Devlet Güvenlik Mahkemesinde yargılanmaları gerekir.Ayrıca soruşturmanın selameti için dave sonuna kadar göznevden uzaklaştırılmaları da gerekir.

Sonuç :Yukarıda izah edilen medenlerle sanıklar hakkında gerekli tahkikatın yapılarak haklarında KAMU DAVASININ AÇILMASINI saygıyla arz ederim.5.4.1990

İHD Siirt Şubesi Bşk.
Av.Zübeyir AYDAR

T. C.
SAĞLIK ve SOSYAL YARDIM BAKANLIĞI
1000 YATAKLI ELAZIĞ RUM SAĞLIĞI VE
HASTALIKLARI HASTAHANESİ
BAŞ HEKİMLİĞİ

10 / 9 / 1988 90

Konu : _____
Hüseyin AKASLAN

Sayı : 1990/1203-3053

Sn:Şükru AKASLAN
Kurudere Köyü
Dicle/DIYARBAKIR

B E L G E

10.9.1990 tarihli dilekçenizde adı geçen Hüseyin AKASLAN 17.
12.1984-21.5.1985 tarihleri arasında 2348 protokol nosuyla Kronik
Şizofreni teşhisi ile, 16.9.1985-25.11.1985 tarihleri arasında
1511 protokol nosuyla Şizofreni teşhisi ile, 25.9.1986-15.6.1987
tarihleri arasında 1709 protokol nosuyla Şizofreni teşhisi ile,
28.6.1988-9.8.1988 tarihleri arasında 1509 protokol nosuyla Kronik
Psikoz teşhisi ile, 1.8.1990 tarihinde 1703 protokol nosuyla Ati-
pik psikoz teşhisi ile hastanemize yatırılmış olup, yapılan tedavi-
si sonunda 4.9.1990 tarihinde sağlık halinde hastanemizden serbest
taburcu edilmiştir.

Bu belge 10.9.1990 tarihli dilekçesine istinaden verilmiştir.

Baanna

Bizler Siirt Merkez Çizmeli köyü hattında dolmuşçuluk yapıyoruz. Birimiz arabamın ortağıyız, birimiz süfürüğünü yapıyoruz. Güsergan üzerinde bulunan Sağırau (Halels) Jandarma karakolunda görevli komutan süre kli pürüs çıkarmakta. Hepimizi çok iyi tanıdığı halde, her geliş gidite biz den kimlik istemekte. Normal yolumuz 1,5 saatken bizler saatlerce karakol önünde bekletilmekteyiz. Diğer yandan karakola gerekli olan malselelerin askeri ihtiyaçların tümünü almaktayız.

Ahakk işlemini şu şekilde yaptırmakta, görevli komutan, Örneğin sızta 10 binliralık malseme lazımms onbinlirs veriyor, üstünü istiyemiyorsun. 5 gün önce doksanbinliralık naylan ve güğüm aldardı. Ben feturayı gösterip parayı istedin. Bunun üzerine beni dövmeye bağladı. Feturayı aldı. Arabada 4 yolcu bulunmasına rağmen kalktı bize 90000 liralık fesls yolcu cesası kestti biz diretince nasıl ispatlıyacaksınız diyordu.

- 1) Karakola gerekli bütün malsemeyi bedava taşıyoruz.
- 2) Malsemelerimiz karşısında keşinlikle ücret ödenmiyor.
- 3) Aldığımız malseleri bedelini isteyeince dövülüp hakaret görüyoruz
- 4) İsteddiği anda bize trafik cesası kesip taşıyorlar, karşı çıktığımız da nasıl ispatlıyacaksınız diyorlar
- 5) Arabamın camlarının kirli olması onları niye ilgilendiriyor, yol üzerindeki karakolun görevi camlarınb kirliliğini denetlemektir.
- 6) Karakol komutanı köylülere sit feturalara topluyap, üst malsemlere askeri gider olarak gösteriyor. Örneğin kızılay petrolden aldığımız 200000 liralık fetura bu şekilde kullanıldı.
- 7) Müdürüs üç silenin geçimini sağlamak amacıyla kullanılıyor. Karako daki görevlilerin amacı bizlere ekmeke yedirmek.
- 8) 1,5 saatlik yolumuz mevcutken, bizleri 3,4 saat sllıkıyorlar. Buda yolumuzun kaçmasını bizim zeman ve iş kaybızmsa neden oluyor.

Bizler zor durumdayız, keyfi uygulamalarla yüküleyiz. Var olan ekonom ik koşullar içinde yaşamaya çalışırken, sürekli huzursuz edilmekteyiz. Görevliler istedikleri gibi davranmsa yetkisini kendilerinde görmekteler. Genekenin yapılmasını saygılarımızla arz ederiz. 7.11.90

Yaşar Oktay Abdullah Ekinci
Süfür Araç sahibi
Güneydoğu boten dereği
SIIRT

DAĞITIM :GEREGI İÇİN
Cumhurbaşkanlığı
Başbakanlık
OHL valiligi
Siirt valiligi
İnsan hakları derneği
Ulusalazemmsa şif örgütü
Halsinki izleme komitesi
Yerli ve yabancı basın
TEMM dilekçe kom..
Siyasi parti başkanları

Net:90000 liralık eşyaya karşılık keşinlikle trafik cesasını gösterir belge ektedir. Mal bedeli verilmediği gibi, doksanbinlirads cesa kesiliyor.

TESAN HAVLAFT DÖMÜRÜ BAŞAĞLIĞINA

VAN

Bu gün saat 14 aklarında Gürnar ile merkezinde 65 AZ 932
noluyla aramasın el kayan ile indarın bülük komutanlığına bülük
güvenlik üyeleri, vaf, un, seler den olunan rade maddelelerine el kay-
muslardır. Temel zerekninimiz olar bu maddelele in terefinize iadesi
ve hangeri olayların öleneni için gerekli ileri vü dütaranını tav-
sıyla rica ederiz. 11.10.1989

Emver NAKAT

BÖY: Aldığınız rade maddelelerini kommanın vuturacı ve iradive
vut .

Kayıtlara yapılan
ilgili yığılacak sınırlama sızla

VALİ MAKAMINA

SİİRT

Bizler Ağaçyurdu köyü halındanan, Sürekli koruyucu olmanın için bekley
uğruyoruz. Geçen yıl bütün hayvanlarımızı sattık. Köydeki herkol komutanı
köyün dışına çıkmasınza müsaade etmiyor. Odun dahi getiriyoruz. Bu yıl
1 metne yer dahi alamadık. Başlarımızı teminliyemedik. Açlıkla yüz yüseyiz.
Korucu olmasını isteniyor. Biz bu işi yapmak isteniyoruz. Ne silah nede para
talep ediyoruz. Arzularımız geçirmek için bize yetmezdi. Oysa şimdi
şehirde gelmek içinde izin alıp çıktık , erzak amacıyla çıktığımızı söyledik.
Batımda ev bulduk yerleşmek istiyorduk. Köyü terk ettiğimiz takdirde evlerci
mizi ve başlarımızı tümüyle yakacağına belirtti bülük komutan. Zaten su
sında fışık badem ve kızım başları talan edilip yakılmakta. Biz kendilerinde
e her gün 6 yük odun taşıyoruz. Sularında köylü taşıyor. Hayvanı olmasın
lar hayvan kimsesiz odun getirmek zorunda bırakılıyorlar. Başımızdaki cem
edaniye dahi karışma yetkisini kendilerinde görüyorlar. Bu şartlar içinde
köyde yaşamamız mümkün değil. Ewimi taşınan için gereken müsaadenin verilmesini
ini saygılarımla arz ederim.

SİİRT ERÜH AĞAÇYURDU KÖYÜ HALKINDAN

İbrahim Taş

Abdülhakki Özdemir

İbrahim Taş

Ahmet Alpörsen

Ali Tuna

Rezzak

J. Al. K.
9.4.1990

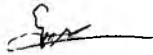
Valiy

Basın

Ben Erub Bingöl (Bingöl) köyü halkındanım. 11.11.1929 tarihinde gözetilme alındım. 2,5 ay Diyarbakır'da kaldım. Ben Diyarbakır'da tutukluymken evim eşimin ve çocuklarımın gözleri önünde askerler tarafından yakılıyor. O tarihte sıcağa tutukluymdım. Onun evinin de kapı ve camları tahrip edilmişti. Her iki ailede komşu köy olan Basın (Bozaltlı) köyüne sığınıyorlar. Benim bütün eşyalarım ve yiyecek maddeleri yakınımlar arasında kalıyor. Biz şimdi Bozaltlı köyünde göçmen durumundayız. 8 çocukla birlikte bir gün odada kalıyoruz. Ekiplerimizi ettik, fakat Reşene (Dikboğaz) köyünün korucuları hayvanlarımızı ekili alanlarımızda otlatıyorlar. Bağlarımız ve ekili alanlarımızı sahipliyor. Bizler köyümüze dönüp yaşamak istiyoruz. Bağlarımız ve arazimiz bizim geçimimizi sağlamak için yeterli. Buna rağmen göçmen ve sığınma durumunda aklıyla yüz yüzeyiz. Biz köyümüze dönmek istiyoruz. Devletten istediğimiz zararımızın karşılanması, emmi tamir için gereken yardım yapılması ve köyde korucu ve askerlerden dolayı gelebilecek tehditlerin önlenmesi. Can güvenliğimizin sağlanması.

Süleyman Aslan

ADRES: Şu anda Erub Bozaltlı köyü
Köye giriş izninden sonra
Erub Bingöl Köyü.

DAĞITIM: GEREKİ İÇİN
Müslümanlar ve Örgütü
Helsinki watch
Basın
Bölge milletvekilleri
Olganüstü hel bölge valiliği
Siirt valiliği

BASINA

Biz Hakkari ili Beytüşşebap ilçesi halkındanız. Yenice(Zorava) köylüleriyiz.Halkımızın bir bölümü iki yıl önce bir bölümü geçen sonbaharda köyü terk etti.Şu anda köy tümünden boşalmış durumda.. Buna rağmen yıllar önce silop(Mardin)ye yerleşen köylülerle iki yıl önce Siirt merkeze yerleşen köylüler adına askeri birimler işlem yapıyorlar. Kutula köylülerinden bazıları kız kaçırma ,adam öldürme ,hırsızlık ve başka suçlardan aranır durumdaydılar.Tutuklanma kararları mevcuttu.. Buna rağmen bu kişiler Hazım,Ferhan,Şahbas,selshettin,M.Tahir,Adil, Ali,Şehmuz Öztunç ve Sabri Zilek adlarına koruyucu yapılmışlar. Örneğin İbrahim Gök adam öldürme suçundan aranırken,Ferhan Öztunç adına işlem yapılarak koruyucu olmuş ,silah kullanıyor.Gelecekte bu kişinin bu silahla işleyeceği suçlardan İbrahim Gök değilde Ferhan Öztunç sorumlu tutulacak.Bütün işlemler kimliği kullanılan şahıs adına yapılıyor. Diğer yönüyle nasıl oğuyorda amaysaya, yazılı mevzuata ve Ceza kanunları .. aykırı işlemler,kişilerin bilgisi dışında uygulamaya konuluyor. Normal prosedüre göre yapılan işlemlerin ceza müeyyideleri ağır. Fakat yörede görevli olan kişiler uygulamalar sırasında hiç bir kınunu göz önüne almıyorlar.Bu durum bunu tüm çıplaklığıyla sergiliyor.

Durumu öğrenen Hazım Öztunç ve kardeşleri 10.7.1990 tarihinde "eytüşşebap kaymakamlığına,11.7.1990 tarihinde Beytüşşebap cumhuriyet savcılığına başvuruda bulunuyorlar.Secvi dilekçeyi imzalayıp Jandarma Taburuna gönderiyor.Taburda görevli olan yazıcı astsubay"neriye başvuruda bulunursan bulun sonuç değişmez,ne fark eder,niye şikayetçi olmay orsunuz,aizde ciğer yoktu bırakıp gittiniz,o insanlar yürekli bizde kendilerine görev verdik o kadar" diyor.Dilekçe taburdaki yüzbaşaya veril iyor.

Var olan durumun düzeltilmesini,bizler adına başkalarına işlem yaptırılmasını,ilgili birimlere gereken emirlerin verilmesini saygılarımızla arz ederiz. 13.7.90

Musa ÖZTUNÇ
Köyün eski
muhtarı

Hazım ÖZTUNÇ
Köy halkından

M.Tahir ÖZTUNÇ
Köy halkından

ADRES:Jonkkaaylı Mah.
SIIRT

DAĞITIM:GEREĞİ İÇİN
Cumhurbaşkanlığı
Başbakanlık
TEMM İnsan hakları kom.
OHU yalısı
İzli ve yabancı basın
Yabancı elçilikler
Helsinki izleme kom,
Uluslararası af örgütü
Siyasi parti başkanları

Dilekçede istekler yerine getirilmedi.
Adı geçen kişiler, koruculuk yapmaktadırlar.

BASINA

Biz Perveriye bağı Erkent köyü halkındanız. Köyde 90 hane mevcut. Köylülerimiz sebepsiz yere defalarca gözaltına alınıp birekildiler. Diyarbakıra götürülenlerde en fazla 4 ay yattılar. Köyü terk etmemiş için sürekli baskı uygulanıyor. Geçen yıl ysylye çakmamıza izin vermediler. Bunun sonucunda üçbine yakın hayvanımız öldü. Çoğu serilik oldu bunun sonucunda süttten kesildiler. Sene başından beri 7 seferdir köylülerimiz göz altına alınıyor. Geçen yıl kcmşu köylere işleri için giden Reşit Ertuk, Ahmet Usulmaz adlı köylülerimiz Köprüçayda ve Okçularda çırılçıplak soyularak çamura bulanıp köylülerin önünden geçirilmişlerdi. Bu işlemi yapan o köylerdeki askerler. Bizim bu kadar işlemle karşıkaraşıya kalmamızın nedeni köyümüzde hiç kimsenin koruyuculuğu kabul etmemesi. Bizim canlı hayvan varlığımız bize yetiyor. Silah alıp, ölümüne gitmeye insanlara eziyet çektirmeye hiç niyetimiz yok. Ne çocuklarımız nede bizler boş yere ölmek istemiyoruz.

On gündür üç köylümüz göz altına alındı. Nerde olduklarını bilmiyoruz. Bir hafta öncede üç kişi tekrar alındı. Hayatlarından endişe ediyoruz. Köylülerimiz çobanların yemeklerini götürmeler ve gitdikleri yerdede heliz toplamakla meşgulken, askerler ve koruyucular kendilerini hedef alarak ateş etmişlerdi. Bazı korucular "biz bunları tanıyoruz köylüdürler demeleri" rağmen köylülerimizi çırılçıplak soyup hayvanlarla ve çobanlara getirdikleri ekmele birlikte Tiri (Okçular) köyüne götürüyorlar. Ordan Yeniyayın (Rubarya) köyüne götürüyorlar ordan Perveriye götürmüşler. Biz hala derde olduklarını bilmiyoruz. Hiç birimizin can güvenliği yok. Hayvanlarımız köyün çevresinden uzaklaşmıyorlar. Hayvanlarımızı askerler ve korucular kendi mallarımız gibi alıp yiyorlar. Bugüne kadar ondan fazla hayvanımızı yediler. Biz köyün dışına çıkmıyoruz. Bize ya silah alın, yada köyü terk edin diyorlar. Hangi dakika neyle karşılaşacağımız belli değil. Hiç birimizin can güvenliği yok. Gerekenin yapılmasını saygılarımızla arz ederim.

Bedri Bağdu Halil Bağdu Halil Bağdu

Perveri Erkent Köyü Halkı adına

SIIRT

DAĞITIM: GEREĞİ İÇİN

Uluslararası sız Örgütü
Helsinki izleme komitesi
Yabancı elçilikler
Yabancı basın
TEMM insan hakları Kom.
Bölge milletvekilleri
Basın

KAYMAKLIK KARARINA

SIRNAK

MÜŞTEKİLER : 1- Kasım Acet Cumhuriyet mah. Şırnak.
2- Şükrü Aksu Cumhuriyet Mah. Şırnak.
3- Ali Acet Cumhuriyet Mah. Şırnak.

SANIKLAR : Şırnak İlçesi Maden karakolundan 14/5/1990 günü saat: 9.00da. Ocakta nöbetçi durumundaki GÖREVLİLER.

Suç : Meskun sahalarda gündüz kasıtlı şekilde silahla Hayvan öldürmek.

Suç Tarihi : 14/5/1990 Günü Saat: 900 Sularında.

OLAYLARIN İZAHI: Kömür ocağının havlı uzasında ot biçmeye ve biçilen otları katırla taşımaya giden Mehmet Aksu, Reşit Acet ve Süleyman Acet isimli küçük çocuklarımıza, 14/5/1990 günü Sabah saat Dokuz sularında Ocakta bulunan güvenlik güçlerince rastgele ateş edilmek suretiyle üç katırımızı öldürmüşlerdir. Katırların cesetleri halen olay yerinde olup bir tanesinde yaralı durumda bulunmaktadır. Kaçan çocuklarımız bize haber vermişlerdir. Olayın failleri hakkında davacı ve şikayetçiyiz. O saatta orada nöbette olan görevlilerin tesbiti mümkündür. Kendileri hakkında gerekli yasal işlemin yapılmasını dileriz.

Bahse konu ve iddiaları gözetilerek suçluların ifadeleri alın- da gerçek anlaşılabacaktır.

SONUÇ : Olay yerinde gerekli keşifin icması ile delillerin toplanarak, sanıklar hakkında gerekli kovuşturmanın yapılması ve, eylemlerine uyan T.C.Yasası kuralları gereğince cezalandırılmaları için gerekli kamu davasının açılmasını saygıyla dileriz.

16/5/1990

Müşteki Kasım Acet

Şükrü Aksu

Ali Acet

BASINA

Bizler Siirt Merkez Gökçebağ(Cusnık) beldesi halkıyız. Dört yıl boyunca koruculuk yaptık.8.3.1990 günü köyümüze gelen silahlı PKK gurubu silahlarımızı el koydu.Bundan sonra 11 gün gözaltında kaldık iki ay boyunca diyarbakır L nolu hapisanesinde kaldık.DGM ayaları 2.10.1990 günü verdiği kararla ,bizlerin cezalandırılmaması için elde kesin ve inandırıcı deliller olmadığına müstet suçtan ayrı ayrı beraatine karar vermiştir.Buna rağmen İl idare Kurulunun 28.12.1990 günü verdiği kararla herbirimizden 1.131.000 tl talep etmektedir. Ayrıca bizlerin PKK ile anlaşarak silahlarımızı teslim ettiğimiz,bundan dolayı hazine zararına sebep olduğumuz,syleminize uyan 442 sayılı köy kanununun 82 maddesi gereğince silah bedeli olarak tespit edilen parayı ödememiz istenmektedir.Olay gecesi köyde propaganda yapılmış, silahlar alınmış,uçuklara yön gösteren radar yakılmış,telefon hatları kesilmişti.Buna rağmen iki arkadaş yola düşerek Siirt merkez de jandar ma ve emniyet birimlerine haber verdiler.Buna rağmen jandarma günışıldık tan sonra köye geldi.Köy ve şehir merkezi birbirine çok yakın.Biz sila hları teslim etmeseydik sonuç ne olurdu kimsa bunu düşünmüyor.100 kişi lik PKK gurubu karşısında 8 korucu ne yapabilir.Bizler kendimizi öldür tüp çocuklarımız yatim bırakmadığımız için suçlu olarak görüldük. Hapis yaptık,şimdiye para cezası karşısında kaldık.Mahkeme bizleri suçlu olarak görmedi.İl idare Kurulu bizleri cezalandırma kararı alıyor Bizler zaten yoksul insanlarız.Yatılan parayı ödememis mümkün değil. Bugünkü radar silahı alınan kişilerden para istendimiki ?Bizlere neden böyle bir uygulamaya gidildi.Bizler 8 kişiydik.Haber verdik,güvenlik güçleri gerekeni yapmıştı.Sonuçta bizler suçlu ilan edildik.Güvenlik güçleri gelen gurubun peşine düşüp silahlarımızı alsaydı.Gerekenin yap ılmasını saygılarımızla arz ederiz.16.1.1991

İlhan Demir Mirze Balık Adil Demir Hamze Çiçek Kemal Çiçek

Ramazan Demir Mehmet Aydın Ethem Çiçek Mehmet Balık

ABRES-Siirt Merkez Gökçebağ(Cusnık)
beldesi

NOT:100 adet mermi ve 5 adet carcur merkez komutanlığındaki yüzbaşıya teslim edilmişti.buna rağmen onlarında parası isteniyor.

BASINA

25.9.1990 tarihinde Baykan Dodan ve Mınar köyleri arasında meydana gelen ve bütün gün süren çatışma sonrasında, bazı askerler öldü bazıları yaralandı. Kazdaşım köyülere ait olan hayvanların çobanlığını yapıyor. Olay gününde çatışma alanı içinde kalmıştı. Hayvanlar ıyla birlikte canını zor bela kurtardı. Baykanda Jandarma kendisinin istediği 5.10.1990 günü jandarmaya gitti ve tutuklandı. 8.10.1990 günü Diyarbakır cezaevine gönderildi. Tutuklanma nedeni çatışmada görevli yüzbaşının kendisine iftira atmasıdır. Ardeşimi çatışma alanında PKK lilerin yanına gördüğünü iddia ediyor. Ben kendisine soruyorum?

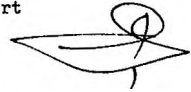
- 1) Çatışma alanında herkesin yeri belli. Korucularında, askerinde, timlerinde, PKK lilerinde
- 2) PKK lilerin ve kolluk kuvvetlerinin arasında 2 Km e yakın bir uzaklık mevcuttu. Bu uzaklıktan bir çoban ve PKK liler nasıl ayırt edili r. İnsanların yüzlerini tanımak mümkün müdür?
- 3) Eğer subay PKK lilere o kadar yakın bir yerde idise neden kahramanca savaşıp ölmeyi yeğlemedi? Nasıl oldu da sağ kalsabildi.

Ben 6.10.1990 günü köyümüzün yakınlarında askerler ve yüzbaşıyla karşılaştım. Kendisine kardeşime iftira attığını, kendi yenilgiğine neden aradığını, belirttim. Bunun üzerine bana saldırdı ve dövdü. "anımdan uzaklaş seni tanıyacığım. 3,4 gün sonrada PKK liler olarak göste nirim dedi. "Ben bu durum kanunun hangi maddesinde mevcut, bu kadar rahat davranabiliyorsun dedim. Kanun benim yanıtını verdi.

"Biz yakaul bir sileyiz. Çobanlık yapıyoruz. Durum bütün çıplaklığıyla ortada. Buna rağmen yok yere suçlu ilan ediliyoruz. Sizlerden istediğim, gerekli birimlerin uyarılması, bizlerin haksız uygulamaları yüzüze kalmamızla önlenmelidir. 9.10.90

Adil Yeşilfidan

Sireliyurt (Baykan) köyü
Baykan/Siirt

DAĞITIM: GEREĞİ İÇİN
Cumhurbaşkanlığı
Başbakanlık
Uluslararası Af Örgütü
Helsinki izleme kom.
Basın
Siyasi parti başkanları
İnsan hakları der.
Yabancı elçilikler

ali dilekçeyi aldı. Köylüye dilekçeyi yazarlar siz
milliyetçiler + diğer.

12 gün 1 korukolunda gözetim altında kaldım. Bu süre
içerisinde Geceli gündüzlü bingecü haric. sürekli olarak göğüm
bağlı, ellerim ketipçeli. Ağ sızma ayakta kusmada. bulaş
dizeninde tuvalette bekletildim. Bu süre içerisinde birkaç kez
geceleri dövüldüm, elbiseyi soyuldu, mesoneye jolla vuruldu,
ellerim arkandan tutularak ağzıma zorla rakı bızatıldı. Defalarca
Ana Aynat, diniman küfrünülepek hakaret edildi, Ermeni olduğum
söylenildi. İkinci işleri kaybolduktan sonra mantağaya sevki
yapıldı. 1-10.1990 günü İfadem alınmasından sonra tutuklandım.
İfademde 13kenceden bahsettiğimden Tutuklanmamı 5 ne gününü
olan 5-10.1990 günü hastahaneye sevdim. 13.10.1990 günü hastahaneye
gönderildim. oradan zaman geçtikten sonra istenince
Dalgıçınca pırsdılar. istince

Eruly (Tarham) Bayramın Küçü' mon mi

Mehmet Polat

T. C.
ERÜH
Cemalîyet Savcılığı
Sayı :

DEFİN RÜHSATI

25.9.1990 akşamı arub Bozattı köyünde ateşli silah yaralı sonucu ölen Mustafa ve Fatma'dan olma, 1966 D. lu Hasan Kayar'ın cesedi üzerinde gerekli adli muayene ve otopsi işlemleri tamamlandıktan sonra defnine CMUK.nun 152/2 maddesi gereğince izin verilmiştir. 26.9.1990

Metin Kaynar
Arub C.Savcısı 29910

M.Sabri Bayeöz
Doktor bilirkişi

Abdulaziz Dayan
Zabit Katibi

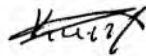
Mustafa Kayar
Kimlik Tanıması
Cesedi ve elbiselerini
teslim olan

HASINA

Oleğanüstü Hal Bölge valiliğinin 13 Mayıs 1990 gün ve Özl.Klm. 26.90/1131 sayılı genelgeleri gereği, Siirt Valiliğinin 22 Mayıs 1990 tarihli "Güçer mücade Belgesine" rağmen, bisler Sirvan Mehma diya göçerleri, Sirvan Bitlis güzergahında olmadık zorluklarla karşılaştık. Yüzyıllardır gittigimiz yaylalara ,senki kaçakçılık yapıyorumuz gibi gece boyunca hayvanlarımızla birlikte yol alarak ulaşabildik. ol boyunca türlü hakaretlerle karşılaştık. Bislerden herşey alındı, ruhsatlı silahlarla kılı konuldu. Askerler tarafından görülen sürüler zorla kamyonlara bindirilerek insanların dövdüldü. Bitlis armutbaşında sürülerini kamyonlardan indiren yakınlarımız dövdüldüler. Karayolu ve yaylalar aynı güzergahda değil. Bislerin kamyon tutacak milyonlarımız ve bekleme sonucu hayvanlarımızda oluşan zararlık hastalıkların yarattığı zararı karşılayacak gücümüz yok. Valiliklerin verdiği izin belgelerinin ne önemi kalıyor bu uygulamalar karşısında. Terkenin yapılmasını saygılarımla arz ederim. 31.5.1990

Kasım Alpağut

Sirvan Teven Kıyü

DAĞITIM:Gereği için.

TEMM insan hakları Komisyonu
İçişleri Bakanlığı
Oleğanüstü Hal Bölge Valiliği
Basına

Institut kurde çarîs

YURT KİTAP-YAYIN'DAN

Bazı Kitaplar

Adressiz Sorgular

Yaşar Ayaşlı

Beraat etti! 2. Baskı

DÖRTLERİN GECESİ

Fevzi Yetkin-Mehmet Tanboğa

Beraat etti! 2. Baskı

Sovyetlere Karşı

BÜYÜK KOMPLO

1917-1947

Michael Sayers-Albert E. Kahn

Yasak Ülkenin Günlüğü

HASAN BİLDİRİCİ

Institut kurde de Paris

GÜVEN
SİZİ ELEKTRİK
KATILYAS!

GUNDUZ

Tu P
3

35 F